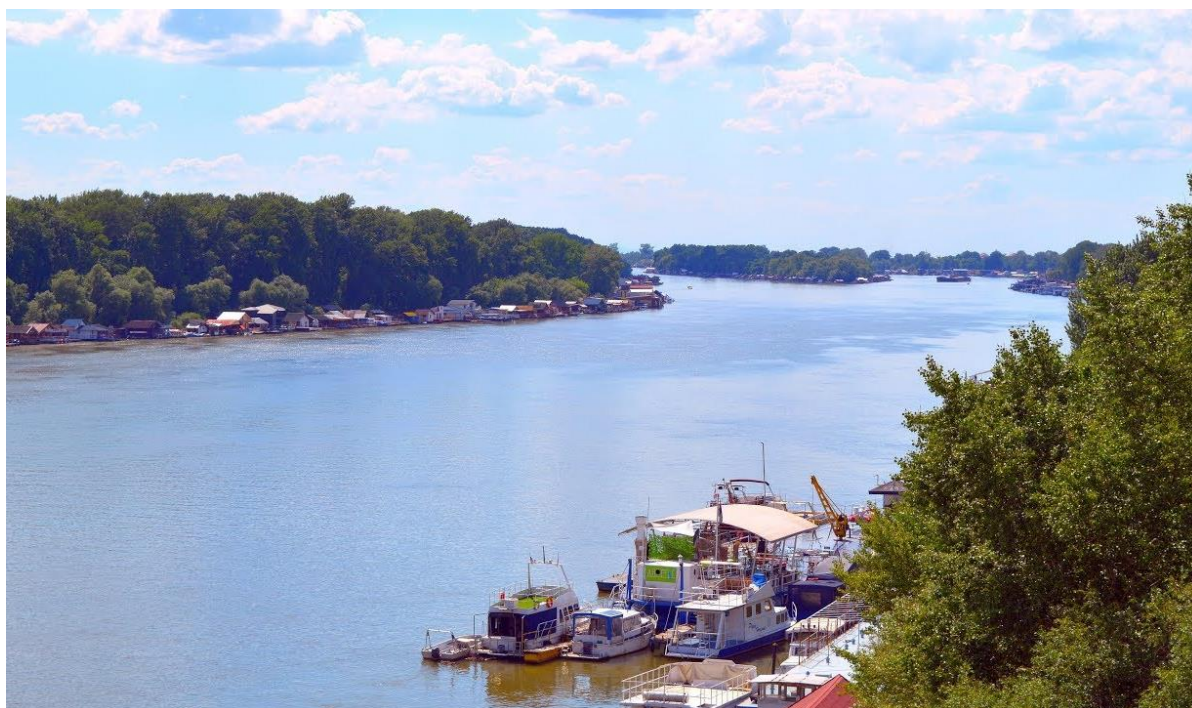

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ
ОТПАДНИХ ВОДА У СЛИВУ РЕКЕ САВЕ
У РЕГИОНУ СРЕМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ИЗВЕШТАЈ
О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ
ОТПАДНИХ ВОДА У СЛИВУ РЕКЕ САВЕ
У РЕГИОНУ СРЕМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е -2650/1

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ

Тамара Зеленовић Васиљевић

др Тамара Зеленовић Васиљевић

ДИРЕКТОР

Предраг Кнежевић, дипл. правник

Нови Сад, 2019. године

ОДГОВОРНО ЛИЦЕ:

др Тамара Зеленовић Васиљевић

Синтеза документа:

мр Љубица Протић Еремић
Тања Топо, маг. инж. зашт. жив. средине

Посебна намена простора и
Функционалне везе и међуодноси
са окружењем:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Начин коришћења простора и
Грађевинско земљиште:

Јасна Ловрић, дипл.инж.арх.

Становништво и привреда:

Марина Митровић, мастер проф.геогр.

Пољопривреда и
пољопривредно земљиште:

Мирољуб Љешњак, дипл.инж.пољ.

Природни услови, туризам и
Заштита од елементарних непогода:

Марина Митровић, мастер проф.геогр.

Мрежа насеља и јавне службе и
Заштита културних добра:

Јасна ловрић, дипл.инж.арх.
Мина Миличић, мастер дипл.инж.арх.

Саобраћајна инфраструктура:

Зоран Кордић, дипл.инж.саоб.

Водопривредна инфраструктура и
Водно земљиште:

Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.

Електроенергетска и ЕК
инфраструктура:

Зорица Санадер, дипл.инж.елек.

Енергетска инфраструктура и
Минералне сировине:

Милан Жижић, дипл.инж.маш.

Заштита природних добара и
Шумско земљиште:

Славица Пивнички, дипл.инж.пејз.арх.

Карактер предела:

мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.

Заштита животне средине и
Заштита од акцидентних ситуација:

др Тамара Зеленовић Васиљевић

Заштита од интереса
за одбрану земље:

Радованка Шкрбић, дипл.инж.арх.

Правна регулатива:

Теодора Томин Рутар, дипл.правник

Геодетско документациона и
аналитичко информациона основа
и графички прилози:

Далибор Јурица, дипл.инж.геод.
Оливера Његомир, дипл.матем.
Зорица Бошњачић, мастер дипл.инж.арх.
Невена Радовић, дипл.инж.геод.
Драгана Митић, админ.технички секретар
Драгана Матовић, оператер
Душко Ђоковић, копирант

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ	1
I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	3
1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	3
1.1. ПРАВНИ ОКВИР	3
2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	6
2.1.1. ПОСЕБНА НАМЕНА СА ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА	7
3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИМ РАЗВОЈНИМ ДОКУМЕНТИМА	8
3.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА, ОДНОСНО ШИРЕГ ПОДРУЧЈА	8
3.1.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 88/10)	8
3.1.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 22/11)	9
3.1.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ „ФРУШКА ГОРА“ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 8/19)	10
3.1.4. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ОБЕДСКА БАРА“ („Службени гласник АПВ“, број 8/06)	12
3.1.5. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „ЗАСАВИЦА“ („Службени гласник РС“, број 66/11)	12
3.1.6. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДРЖАВНОГ ПУТА ПРВОГ РЕДА бр.21 (Нови Сад-Рума-Шабац) и ДРЖАВНОГ ПУТА ПРВОГ РЕДА бр.19 (Шабац-Лозница) („Службени гласник РС“, број 40/11)	13
3.1.7. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА „ГРАНИЦА БУГАРСКЕ-ГРАНИЦА МАЂАРСКЕ“ („Службени гласник РС“, број 52/18)	13
3.1.8. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ТРАНСПОРТНОГ ГАСОВОДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА-ШИД СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ („Службени лист АПВ“, број 10/16)	14
3.1.9. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“ СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ („Службени лист АПВ“, број 8/19)	15
3.1.10. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА НАВОДЊАВАЊЕ СРЕМА („Службени лист АПВ“, број 57/17)	15
3.1.11. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊЕ „ИСТОЧНИ СРЕМ“ („Службени лист АПВ“, број 57/17)	16
3.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА	16
3.2.1. ВОДОПРИВРЕДНА ОСНОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 11/02)	16
3.2.2. СТРАТЕГИЈА ВОДОСНАБДЕВАЊА И ЗАШТИТА ВОДА У ВОЈВОДИНИ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 11/02)	17
3.3. ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	18
4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	18
4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	18
4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	21
4.2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ	21
4.2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	22
5. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКОГ РЕШЕЊА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА	24
6. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАНАЛИСАЊА, ОДВОЂЕЊА И ТРЕТМАНА КОМУНАЛНИХ ОТПАДНИХ ВОДА	27
7. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА	28
7.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	28
7.1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ	28

7.1.2. ГЕОЛОШКЕ, ГЕОМОРФОЛОШКЕ И ХИДРОГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	28
7.1.3. ХИДРОГРАФСКЕ И ХИДРОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	31
7.1.4. КЛИМАТСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	32
7.1.5. ПРЕДОНА РАЗНОВРСНОСТ	33
7.1.6. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ	34
7.1.6.1. Водни ресурс	34
7.1.6.2. Пољопривредно земљиште	34
7.1.7. ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	35
7.1.8. МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ	36
7.2. ДРУШТВЕНО ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	36
7.2.1. СТАНОВНИШТВО	36
7.2.2. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА	37
7.2.3. ПРИВРЕДА	39
7.2.4. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ У ОБЛАСТИ ОДВОЂЕЊА И ПРЕЧИШЋАВАЊА ОТПАДНИХ ВОДА	40
7.2.5. ИНФРАСТРУКТУРА	44
7.2.5.1. Саобраћајна инфраструктура	44
7.2.5.2. Електроенергетска инфраструктура	47
7.2.5.3. Термоенергетска инфраструктура	48
7.2.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура	49
7.3. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА	49
7.3.1. ПРИРОДНА ДОБРА	49
7.3.2. КУЛТУРНА ДОБРА	51
8. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ	52
8.1. КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА	52
8.2. КВАЛИТЕТ ВОДА	55
8.3. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ	58
8.3. ОСТАЛА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ РАЗМАТРАНИ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ СА АСПЕКТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	59
9. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)	61
10. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА	61
II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА	65
1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	65
2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	66
3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	67
III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	69
1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	69
2. УСЛОВИ И МОРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	78
2.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА	78
2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА	79
2.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА	80
2.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	81
2.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ	83
2.6. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА	84
2.7. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ	85
IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	86
3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ	89
4. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА	90
5. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	90

V	ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА.....	91
1.	ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	91
2.	ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	92
2.1.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА	92
2.2.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ	93
2.3.	МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА	94
2.4.	МОНИТОРИНГ БУКЕ.....	95
3.	ЗАКОНСКИ ОКВИР.....	95
4.	ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА	96
5.	ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА	97
VI	ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ	99
1.	ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ.....	99
2.	ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ.....	101
VII	ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА	101
III	ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	102
IX	ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	103

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

- Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема

СПИСАК ТАБЕЛА, СЛИКА И ГРАФИКОНА

Табеле

Табела 1. Локалне самоуправе у обухвату Просторног плана	36
Табела 2. Број домаћинстава и просечна величина домаћинства	37
Табела 3. Постојећа прикљученост на канализационе системе	40
Табела 4. Мрежа категорисаних путева на територији општина обухваћених	45
Табела 5. Мрежа некатегорисаних путева на територији ЈЛС обухваћених Просторним планом за 2018. Годину у km	46
Табела 6. Прекорачења граничних/циљних вредности* за мерене параметре у периоду 2009-2012. (издвојена подручја која су у обухвату Просторног плана).....	54
Табела 7. Концентрације арсена на извориштима јавног водоснабдевања из различитих издани на подручју Срема (подаци Покрајинског секретаријата за животну средину и одрживи развој, 2009. год.)	58
Табела 8. Утицај полутаната на људе, вегетацију и екосистем, климу, материјале и зграде	59
Табела 9. Назив и адреса надлежних институције, број услова и датум	62
Табела 10. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја	67
Табела 11. Компатибилност посебних циљева Просторног плана и посебних циљева СПУ	68
Табела 12. Критеријуми за оцењивање величине утицаја	70
Табела 13. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја	70
Табела 14. Скала за процену вероватноће утицаја	71
Табела 15. Општа планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја..	71
Табела 16. Посебна планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја	71
Табела 17. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја.....	73
Табела 18. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементеодрживог развоја	74
Табела 19. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја	75
Табела 20. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана	76
Табела 21. Индикатори стратешке процене утицаја Просторног плана	92
Табела 22. Највиши дозвољени нивои спољне буке l_{aeq} у db	95

Слике

Слика 1. Обухват Просторног плана	7
Слика 2. Геоморфолошка карта АП Војводине (Геозавод, Београд, 2005.).....	30
Слика 3. Хидрографска карта Срема (извор: ХС ДТД - Нови Сад, 1987.)	32
Слика 4. Мрежа насеља и инфраструктурних система Регионалног просторног плана АПВ	39
Слика 5. Саобраћајна мрежа, мрежа категорисаних путева, пруга и водотока у обухвату Просторног плана	45
Слика 6. Оцена квалитета ваздуха у АПВ у односу на суспендоване честице PM_{10}	55
Слика 7. Концентрације арсена на извориштима јавног водоснабдевања у Срему (подаци Покрајинског Секретаријата за животну средину и одрживи развој, 2009)	57

Графикони

Графикон 1. Мрежа аутоматског мониторинга амбијенталног ваздуха на подручју АП Војводине (по типу станице и оператеру).....	54
--	----

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Изради Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема (у даљем тексту: **Просторни план**) приступило се на основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема („Службени лист АПВ“, број 12/18).

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине из Новог Сада.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ из Новог Сада.

У складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 54/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 31/19) и чланом 12. став 2. тачка 5. Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19) просторни план подручја посебне намене се доноси за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења и коришћења и заштите простора. Посебност подручја одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору, које су од државног, односно јавног интереса, као што су, између осталог, подручја инфраструктурног комплекса, коридора или мреже коридора међународне, магистралне и регионалне инфраструктуре.

Законски оквир израде Просторног плана дат је у Прилогу 1 - Списак закона од значаја за израду Просторног плана.

Разлози за доношење Просторног плана проистичу из потребе стварања планског основа за изградњу и функционисање комуналне инфраструктуре прикупљања, транспорта и пречишћавања отпадних вода у региону Срем, чиме се обезбеђује одрживо коришћење природних ресурса и њихово квалитетно унапређење у складу са принципима одрживог развоја. Основни циљ је заштита слива реке Саве у региону Срема, пречишћавањем отпадних вода са читаве територије овог региона, уз адекватну заштиту изворишта за водоснабдевање становништва.

Подручје обухваћено границом Просторног плана обухвата у целисти територије јединица локалних самоуправа у региону Срема, у сливу реке Саве: Ириг, Рума, Сремска Митровица, Пећинци и Шид.

На основу Закона о планирању и изградњи, а ради упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања, приступило се изради Материјала за рани јавни увид.

Рани јавни увид је одржан у периоду од 13.04.2018. до 27.04.2018. године у свим локалним самоуправама у обухвату Просторног плана, са јавном презентацијом у Сремској Митровици, дана 23. априла 2018. године, којој су присуствовали представници заинтересованих институција и органа.

Седница Комисије за јавни увид након завршеног раног јавног увида је одржана 09.05.2018. године. На седници је констатовано да нема посебних сугестија и смерница на материјал за израду Просторног плана, о чему је сачињен Извештај (бр. 140-35-15/2018-01, мај 2018. година).

Након завршеног раног јавног увида Носилац израде Просторног плана је упутио захтеве за услове надлежним органима, институцијама и јавним предузећима на републичком, покрајинском и локалном нивоу, и то на укупно 52 адресе (Прилог 2 - Списак органа, институција и предузећа којима су упућени захтеви за услове од значаја за израду Просторног плана).

Основни документ на коме су базирана планска решења је Генерални пројекат са Претходном студијом оправданости заштите слива реке Саве изградњом комуналне инфраструктуре канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода у региону Срем, који је израдио Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ из Београда.

У току израде Просторног плана, успостављена је сарадња са стручним институцијама и организацијама, као и предузећима, која имају надлежност на планском подручју. Такође, припремљена је и документациона основа, која се састоји од планова, студија, стратешких докумената општина и других експертиза.

Стратегија водоснабдевања и заштита вода у Војводини („Службени гласник РС“, број 11/02), као стратешки документ, дала је стратешке циљеве и приоритетне активности у области заштите вода у Војводини. Наведеном Стратегијом отпадне воде би се морале у хидролошки циклус воде вратити само онолико загађене колико се могу самопречистити и таквог квалитета да не утичу на биоценозу реципијента.

За савремено пречишћавање отпадних вода карактеристична је, и све присутнија, заједничка обрада комуналних и индустријских отпадних вода. Све чешћи је случај да индустријска предузећа испуштају своје отпадне воде у градску/насељску канализацију, пошто их претходно делимично пречисте до потребног нивоа, где се оне мешају са отпадним водама из домаћинства и потом коначно пречишћавају у истом постројењу.

Временски хоризонт реализације планираних садржаја и објеката је до 2040. године. Због веома високе вредности улагања, изградња је планирана по фазама. Планским решењем је предвиђено да се комплетна инфраструктура на разматраном подручју изгради у три фазе, до 2040. године, док се коначан завршетак свих предвиђених радова очекује до 2050. године, у постпланској фази.

Динамика реализације пројекта канализације и пречишћавања отпадних вода насеља општина Срема у зони слива реке Саве предложена је на основу садашњег стања изграђености и степена прикључености становништва и привреде на канализациони систем, стања пројектне и техничке документације као и инвестиционог, кадровског и организационог потенцијала општина и њихових јавних комуналних предузећа.

Овај Просторни план се ради у ГИС-у, технологији намењеној управљању просторно орјентисаним подацима, што ће омогућити једноставнију размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

Извештајем о стратешкој процени су, на основу мултидисциплинарног начина рада, вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и дат је предлог мера за смањење негативних утицаја на животну средину.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПОВОД, ПРЕДМЕТ И РАЗЛОГ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема на животну средину (у даљем тексту: **Извештај о стратешкој процени**), на Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема на животну средину („Службени лист АПВ“, број 12/18).

Обрађивач Стратешке процене је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ из Новог Сада.

Стратешка процена је процес којим се интегришу циљеви и принципи одрживог развоја у плановима, с циљем избегавања, спречавања или ограничења негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Непосредан повод за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја је обавеза произашла из Одлуке да се израђује стратешка процена утицаја предметног Просторног плана на животну средину.

У складу са законским одредбама и праксом Стратешке процене, Извештај о стратешкој процени структурално обрађује:

- (1) полазне основе стратешке процене (амбијентални оквир за обављање стратешке процене);
- (2) циљеве и индикаторе (аналитички и циљни оквир за анализу и дијагнозу стања, дефинисање проблема и проналажење решења);
- (3) стратешку процену утицаја (стратешка процена утицаја на животну средину у ужем смислу);
- (4) смернице за ниже хијерархијске нивое (утврђивање смерница, стратешког и хијерархијског оквира за обављање процене утицаја у току спровођења Просторног плана);
- (5) програм праћења стања животне средине (мониторинг – оквир за праћење спровођења Просторног плана);
- (6) коришћену методологију и тешкоће у изради (концептуални и методолошки оквир коришћен у току израде стратешке процене);
- (7) начин одлучивања (оквир у коме су доношене одлуке, односно учешће јавности у поступку стратешке процене);
- (8) закључна разматрања и напомене (синтезни оквир стратешке процене са визијом за спровођење и унапређења стратешке процене).

У одлуци су наведена питања и проблеми као и разлози за израду Стратешке процене. Одлука о стратешкој процени је саставни део документационе основе за израду Просторног плана.

1.1. ПРАВНИ ОКВИР

Просторно планска решења и решења Стратешке процене су усклађена и са прописима, који посредно или непосредно регулишу ову област:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18 и 31/19);
- Правилник о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о потврђивању Европске конвенције о пределу („Службени гласник РС“-Међународни уговори, број 4/11);
- Закон о култури („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 13/16 и 30/16-исправка);
- Закон о културним добрима („Службени гласник РС“, бр. 71/94, 52/11-др. закон, 52/11-др. закон и 99/11-др. закон);
- Закон о црквама и верским заједницама („Службени гласник РС“, број 36/06);
- Закон о регионалном развоју („Службени гласник РС“, бр. 51/09, 30/10 и 89/15-др. закон);

- Закон о територијалној организацији Републике Србије („Службени гласник РС“, број 129/07, 18/16 и 47/18);
- Закон о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 18/10, 65/13 и 15/15-УС, 96/15, 113/17-др. закон и 27/18-др. закон);
- Закон о поступку уписа у катастар непокретности и водова („Службени гласник РС“, број 41/18)
- Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр. 129/07, 83/14-др. закон и 47/18);
- Закон о утврђивању надлежности Аутономне покрајине Војводине („Службени гласник РС“, бр. 99/09 и 67/12-УС);
- Закон о јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 42/91, 71/94 и 79/05-др. закон и 83/14-др. закон);
- Закон о експропријацији („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 23/01-СУС, „Службени лист СРЈ“, број 16/01-СУС и „Службени гласник РС“ бр. 20/09 и 55/13-УС);
- Закон о пољопривредном земљишту („Службени гласник РС“, бр. 62/06, 65/08-др. закон, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/18-др. закон);
- Закон о пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 10/13-др. закон и 101/16);
- Закон о сточарству („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 93/12 и 14/16);
- Закон о ветеринарству („Службени гласник РС“, бр. 91/05, 30/10, 93/12 и 17/19-др. закон);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 46/91, 53/93, 53/93-др. закон, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредаба чл. 81. до 96.);
- Закон о путевима („Службени гласник РС“, број 41/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о безбедности саобраћаја на путевима („Службени гласник РС“, бр. 41/09, 53/10, 101/11, 32/13-УС, 55/14, 96/15-др. закон, 9/16-УС, 24/18, 41/18, 41/18- др. закон, 87/18 и 23/19);
- Закон о железници („Службени гласник РС“, бр. 41/18 и 91/15);
- Закон о безбедности и интероперабилности железница („Службени гласник РС“, бр. 104/13, 66/15-др. закон, 92/15 и 113/17, престао да важи осим члана 78. став 1. Тачка 5) подтачка (1));
- Закон о интероперабилности железничког система („Службени гласник РС“, број 41/18, осим одредаба члана 11. ст. 6. и 7, члана 15. став 2, члана 17. став 19. тачка 1), члана 19. ст. 5. и 6, члана 20. став 2, члана 30. став 4. и члана 33. које се примењују од дана приступања Републике Србије Европској унији)
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04, 36/09, 36/09-др. закон, 72/09-др. закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 25/15);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 36/09);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15)
- Закон о здравственој заштити („Службени гласник РС“, бр. 107/05, 72/09-др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13, 45/13-др. закон, 93/14, 96/15, 106/15 и 113/17-др. закон);
- Закон о заштити од нејонизујућих зрачења („Службени гласник РС“ број 36/09);
- Закон о биоцидним производима („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11 и 25/15);
- Закон о хемикалијама („Службени гласник РС“, бр. 36/09, 88/10, 92/11, 93/12 и 25/15);
- Закон о ценоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника и дистрибуцији гасовитих угљоводоника („Службени гласник РС“, број 104/09);
- Законом о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник РС“, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94, 101/05 -др. закон и 54/15 - др. закон);
- Закон о запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Закон о заштити од јонизујућих зрачења и нуклеарној сигурности („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 93/12);
- Закон о туризму („Службени гласник РС“, број 17/19);
- Закон о угоститељству („Службени гласник РС“, број 17/19);
- Закон о спорту („Службени гласник РС“, број 10/16);
- Закон о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС“, број 101/15 и 95/18-др. закон; одредбе чл. 54-57. Примењују се од дана приступања Републике Србије Европској унији);

- Закон о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/10, 60/13-УС, 62/14 и 95/18-др. закон);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, број 145/14);
- Закон о енергетици („Службени гласник РС“, бр. 57/11, 80/11-исправка, 93/12 и 124/12, престао да важи осим одредаба члана 13. став 1. тачка 6) и став 2. у делу који се односи на тачку 6) и члан 14. став 2.);
- Законом о националним парковима („Службени гласник РС“, број 84/15);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18-др. закон);
- Закон о шумама („Службени гласник РС“ бр. 46/91, 83/92, 53/93-др. закон, 54/93, 60/93-исправка, 67/93-др. закон, 48/94-др. закон, 54/96, 101/05-др. закон, престао да важи осим одредби чл. 9. до 20.);
- Закон о дивљачи и ловству („Службени гласник РС“, број 18/10);
- Закон о заштити и одрживом коришћењу рибљег фонда („Службени гласник РС“, број 128/14);
- Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ бр. 87/18)
- Закон о транспорту опасне робе („Службени гласник РС“, бр. 104/16 и 83/18);
- Закон о одбрани („Службени гласник РС“, бр. 116/07, 88/09, 88/09-др. закон, 104/09-др. закон, 10/15 и 36/18);
- Закон о заштити од пожара („Службени гласник РС“, бр. 111/09, 20/15, 87/18 - др. закон, 87/18, 87/18 - др. закон);
- Закон о одбрани од града („Службени гласник РС“, број 54/15);
- Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“, број 105/13, 119/13 и 93/15);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уредба о граничним вредностима емисије загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10);
- Уредба о режимима заштите („Службени гласник РС“, број 31/12) и др.
- као и други законски и подзаконски акти који на директан или индиректан начин регулишу ову област.

Извештај о стратешкој процени представља саставни део Просторног плана

Значај процеса вршења стратешке процене огледа се у обради утицаја ширег значаја - кумулативни и социјални ефекти, утврђују се одговарајући контексти за анализу утицаја конкретних пројеката, укључујући и претходну идентификацију проблема и утицаја који заслужују виши степен детаљности у истраживању, утврђује се хијерархијски оквир за даље спровођење поступка и активности заштите животне средине на планском подручју и омогућава се варијантна провера концепата, сценарија, стратешких опредељења и планских решења.

У процедуралном смислу, стратешка процена утицаја на животну средину је поступак којим се обезбеђује адекватна заштита животне средине у току израде планског документа.

Стратешка процена утицаја на животну средину као свеобухватан, комплексан и јединствен поступак, уведена је у праксу просторног планирања с циљем територијалне анализе планског подручја, са једне стране, и дефинисања решења и мера, којима ће заштита животне средине бити остварена на оптималан начин, са друге стране.

Принципи одрживог развоја, социјалне прихватљивости, економске оправданости и еколошке одрживости су законски дефинисани у смислу полазних основа просторног планирања. Са друге стране, одредбама Закона о стратешкој процени утврђена су начела стратешке процене, и то:

- одрживог развоја;
- интегралности;
- предострожности;
- хијерархије и координације;
- јавности.

Наведеним начелима обезбеђује се свеобухватни инструментаријум и оквир за усклађивање техно-економских, друштвених и природних система у целокупном развоју, укључујући и локационе факторе, односно просторни развој. На принципима економичности користе се природне и створене вредности, са циљем да се сачува и унапреди квалитет животне средине за садашње и будуће генерације. То се између осталог постиже разматрањем и укључивањем кључних аспеката животне средине у припрему и усвајање планова, пројеката и програма, утврђивањем услова за очување природних и створених вредности. Укључивањем услова заштите животне средине у Просторни план кроз инструмент стратешке процене, даје се обавезујући, интегрални оквир заштите, реализацијом кроз одговарајуће међусекторске планове, програме и пројекте.

У превентивном смислу, свака активност је планирана, односно свако планско решење је дефинисано са циљем да се спрече или смање негативни утицаји, обезбеди рационално коришћење ресурса, а ризик од акцидентних и негативних утицаја на људе сведе на минимум. Са друге стране, циљ је да се оживи депопулационо подручје, рационалним коришћењем потенцијала и обновљивих ресурса.

У поступку разматрања и усвајања Просторног плана обезбедиће се учешће јавности у поступку јавног увида и стручне расправе о Просторном плану.

У изради Просторног плана, с обзиром на карактер подручја посебне намене, пошло се пре свега, од критеријума заштите, односно избегавања и спречавања могућих утицаја на животну средину. Са друге стране, полазећи од начела одрживог развоја и актуелних проблема и процеса у друштвено-економском смислу на планском подручју, Просторним планом су дата решења за активирање развојних потенцијала уз поштовање услова заштите.

2. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

2.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Оквирна граница обухвата Просторног плана је дефинисана Покрајинском скупштинском одлуком о изради Просторног плана подручја посебне намене заштите слива реке Саве изградњом комуналне инфраструктуре канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода у региону Срема („Службени лист АПВ”, број 12/18), а коначна граница обухвата Просторног плана је дефинисана Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом обухвата у целости територије јединица локалних самоуправа (ЈЛС): Шид, Ириг, Рума, Пећинци и Сремска Митровица, а површина подручја обухваћеног оквирном границом Просторног плана износи око **2.749 km²**.

Слика 1. Обухват Просторног плана

2.1.1. ПОСЕБНА НАМЕНА СА ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА

Посебна намена Просторног плана односи се на мрежу и објекте за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема. Границе посебне намене проистичу из решења која су дата у Претходној студији оправданости са Генералним пројектом Срема.

Генерално посматрано систем се може поделити на три велике целине, од којих се свака састоји од подцелина.

Целина 1 - Дистрибутивна мрежа и објекти регионалног канализационог система Сремска Митровица

Прву целину чини Централно постројење за третман комуналних отпадних вода, на локацији у близини Сремске Митровице. Ова целина се састоји из три подцелине:

- подручје планирано за изградњу централног ППОВ Сремска Митровица;
- регионални колектор отпадне воде Ириг-Рума-Сремска Митровица дужине око 26 km;
- потисни цевовод Шашинци-регионални колектор Ириг-Рума-Сремска Митровица дужине 1,5 km.

Целина 2 - Дистрибутивна мрежа и објекти међумесних ППОВ (Мачванска Митровица, Адашевци, Бикић До, Пећинци, Огар, Ашања)

Другу целину чине површине на којима ће се градити ППОВ за међумесна повезивања, а састоји се од следећих подцелина:

- локације за изградњу међумесних ППОВ;

- гравитациони колектори за транспорт отпадне воде до локација ППОВ;
- потисни цевоводи за транспорт отпадне воде до локација ППОВ.

Целина 3 - Дистрибутивна мрежа и објекти појединачних насељских ППОВ

Трећу целину чине локације појединачних насељских постројења за третман комуналних отпадних вода за сва преостала насеља обухваћена овим Просторним планом.

3. ОДНОС СА ПЛАНОВИМА ВИШЕГ РЕДА И ДРУГИМ РАЗВОЈНИМ ДОКУМЕНТИМА

3.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА, ОДНОСНО ШИРЕГ ПОДРУЧЈА

3.1.1. ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БРОЈ 88/10)

Просторни план Републике Србије је основни плански документ просторног планирања и развоја који има стратешко-развојну и општу регулаторну функцију.

Основни циљеви просторног развоја дефинисани Просторним планом Републике Србије су:

- уравнотеженији регионални развој и унапређена социјална кохезија;
- регионална конкурентност и приступачност;
- одрживо коришћење природних ресурса и заштићена и унапређена животна средина;
- заштићено и одрживо коришћење природно и културно наслеђе и предео;
- просторно-функционална интегрисаност у окружење.

На јединственом водопривредном простору Србије развијају се две класе водопривредних система: (а) регионални системи за снабдевање водом насеља; (б) речни системи - у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода.

Простор обухваћен овим Просторним планом припада Сремском регионалном систему (извориште: дрински и савски алувион Јарак-Грабовац; насеља и општине које снабдева: Сремска Митровица, Рума, део Срема из Београдског система. Касније се предвиђа пребацивање воде са десне обале Дунава).

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Простор обухваћен овим Просторним планом, у функционалном и управљачком погледу припада Сремском речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: канали Галовица и др. мале акумулације; кључне нове акумулације и објекти: Обнова акумулација на Фрушкој Гори и канала, ППОВ насеља).

Заштита вода - циљ је да се квалитет воде у рекама задржи у класама: I и I/II - у зонама изворишта и у подручјима која су заштићена као посебне природне вредности, у класи II_a и II_b у свим осталим случајевима. Класа III је дозвољена само на краћим потезима мањих река низводно од великих насеља и/или индустрија. Ни један потез водотока не може остати у квалитету „ван класа”. Заштита вода ће да се одвија у оквиру већих речних система, уз интегрално коришћење технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Технолошке мере:

- ППОВ општег типа - за сва насеља која имају више од 5.000 ЕС (еквивалентних становника), приоритет имају насеља која се налазе у горњим деловима слива и насеља која својим отпадним водама угрожавају већа алувијална изворишта, заштићене природне вредности, или погоршавају квалитет на низводним деоницама реке;
- предтретмани у индустријама прикљученим на канализације насеља;
- ППОВ индустрија, уколико оне своје отпадне воде упуштају непосредно у водотоке.

Водопривредне мере:

- канализација насеља по правилу сепарационим системима; ако насеља имају више канализационих система сваки испуст отпадних вода у речни пријемник треба да буде финализован са ППОВ;
- побољшавање режима малих вода испуштањем воде из акумулација; заштита изворишта вода, са успостављањем све три зоне заштите.

3.1.2. РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ”, БРОЈ 22/11)

Концепција **заштите водних ресурса** заснива се на:

1) Заштити квалитета вода

- заштита изворишта вода регионалних система за снабдевање становништва водом -водотока у горњим деловима слива и постојећих и планираних водоакумулација у I/II класи квалитета; успостављање и спровођење режима зона санитарне заштите; примена организационо-економских мера за спречавање и смањење загађења вода;
- површинских и подземних вода од загађивања и непланског коришћења, применом технолошких, водопривредних и организационих мера за довођење квалитета тих вода у стање прописане класе;
- локалних изворишта и њиховог одрживог коришћења;
- водених и приобалних екосистема испуштањем гарантованог еколошког протока из водоакумулација са обезбеђеношћу 100%.

У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

Заштита квалитета вода заснива се на следећим стратешким одредницама:

- интегралним мерама заштите, у оквиру речних система, треба реализовати циљ да се квалитет воде у рекама задржи у класама које су прописане Водопривредном основом Србије. То су: класе I, I/II - у зонама изворишта и у подручјима која су заштићена као посебне природне вредности, класе II_a и II_b у свим осталим случајевима. Класа III је дозвољена само на краћим потезима мањих река низводно од великих насеља, код којих се и поред продуженог биолошког пречишћавања, уз додатно уклањање фосфора и азота, не може економски прихватљивим методама обавити пречишћавање отпадних вода до нивоа да се пријемник може одржати у II_b. Ни један потез водотока не сме остати у квалитету „ван класа”;
- заштита се спроводи на нивоу слива, уз интегрално коришћење технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.
 - (1) технолошке мере предвиђају реализацију: ППОВ општег типа - постројења за пречишћавање отпадних вода канализација градова, и предтретмана у индустријама која су прикључена на канализације градова, са пречишћавањем до нивоа квалитета да отпадна вода сме да буде упуштена у канализацију, и ППОВ индустрија, уколико оне своје отпадне воде упуштају непосредно у водотоке.
 - (2) водопривредне мере се спроводе кроз побољшавање режима малих вода, када је квалитет вода највише угрожен због наведеног синергетског деловања више фактора. То се остварује наменским испуштањем чисте воде из акумулација у горњим деловима слива (оплеменавање малих вода). Та управљачка мера је једино делотворна у условима еколошких кризних стања насталих услед инцидентних загађања вода.
 - (3) организационо економске мере заштите су мере организоване државе у циљу превентивног деловања на заштиту вода: забрана стављања у промет опасних материја за квалитет вода, економски стимуланси за промену „прљавих” технологија и смањење потрошње воде у производњи, стриктно спровођење принципа „загађивач плаћа”, при чему трошкови накнада морају да буду већи од трошкова пречишћавања отпадних вода, итд.;
- канализација, као вид санитације насеља и заштите вода, обавља се, по правилу, сепарационим системима, са посебним колекторима за отпадне и атмосферске воде. У ужим градским језгрима се може ићи на општи систем, или се тежи да се та два система тако споје да је кишне воде првог таласа, које су најзапљаније због испирања улица, уведу у колекторе за отпадне воде, како би се усмериле према ППОВ општег типа. Отпадне воде се смеју упуштати у канализацију у складу са важећим Правилником, који забрањује упуштање опасних и токсичних материја, које би угрозиле биолошки третман у ППОВ. У градовима који имају више независних канализационих система сваки испуст отпадних вода у речни пријемник треба да буде финализован са ППОВ.

Посебне мере заштите вода у оквиру интегралних мера заштите:

1. обнова, доградња и побољшање ефективности постојећих ППОВ чији су ефекти сада још увек недовољни;
2. изградња ППОВ општег типа у свим насељима која имају више од 5.000 ЕС, што је нешто блажи критеријум од ЕУ (више од 2.000 ЕС). За насеља чији су пријемници мали водотоци предвидети ППОВ са продуженим биолошким третманом, уз додатно уклањање фосфора и азота;
3. посебна заштита изворишта вода, са успостављањем све три зоне заштите: зона непосредне заштите, око водозахвата, ужа и шира зона заштите;
4. довођење висина накнада за загађење вода до нивоа да буду веће од укупних трошкова (инвестиционих и експлоатационих) пречишћавања отпадних вода. То је важна мера да се обавља постепена замена технологија ресурсно ефикаснијим и чистијим технологијама;
5. испуштање термички загађених вода (посебно из термоелектрана) дозвољено је само до граница које се утврђују посебним студијама утицаја на реку - пријемник;
6. заокруживање процеса пречишћавања у ППОВ и са уређајима и поступцима за безбедно уклањање и депоновање чврсте фазе настала у процесу третмана отпадних вода (стабилизација и дехидрација муља) и
7. условљавање диспозиција захвата технолошке воде и испуста истог корисника захтевима заштите вода (диспозиција да предузеће буде присиљено да воду пречишћава).

3.1.3. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ „ФРУШКА ГОРА“ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 8/19)

Површина обухваћена границом Просторног плана износи 998,15 km²:

- у целости обухвата општине: Беочин и Сремски Карловци;
- делове општина: Бачка Паланка, Инђија, **Ириг, Рума и Шид**;
- и делове Града Нови Сад и **Сремска Митровица-град**.

Просторно-функционални развој мреже насеља датог простора зависи од самог положаја и улоге појединих насеља, али и од спољних утицаја ширег окружења.

У обухвату Просторног плана се издвајају следећи нивои центара дефинисани мрежом функционално урбаних подручја у плановима вишег реда (ППРС и РПП АПВ):

- развијени локални центри - **Шид** и
- остали локални центри - Беочин, **Ириг** и Сремски Карловци.

Од функционалног утицаја на мрежу насеља у обухвату Просторног плана су и:

- Београд (европски МЕГА 3 центар);
- Нови Сад (центар међународног значаја);
- **Сремска Митровица** (центар националног значаја);
- Бачка Паланка и **Рума** (субрегионални центри);
- Инђија (развијени локални центар).

Водна инфраструктура

- **заштита квалитета подземних и површинских вода;**
- рационално коришћење вода, а нарочито вода за пиће;
- побољшање снабдевања водом свих корисника;
- рационализација потрошње и виšekратно коришћење вода у технолошким процесима;
- боља истраженост и коришћење термоминералних вода;
- **пречишћавање отпадних вода;**
- санација активних бујичних токова и подручја захваћених ерозијом;
- ревитализација изграђених акумулација и вишенаменско коришћење њиховог потенцијала;
- усаглашавање развоја система водовода и канализације са потребама;
- заштита насеља, индустријских комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода.

Већина насеља на посматраном подручју нема изграђену **канализациону мрежу**, изузев Петроварадина, Сремских Карловаца, Сремске Каменице, Сремске Митровице, Беочина и делом Ирига, али и ова насеља немају потпуне системе за одвођење и третирање отпадних вода, јер се исте испуштају у реципијенте без пречишћавања. За прикупљање и евакуацију отпадних вода се и даље користе септичке јаме ограниченог капацитета, које су у великом броју изведене од напуштених бунара, чиме се директно угрожава непосредна животна средина и подземље.

Заостајање изградње канализације за водоводном мрежом је веома изражено на овом подручју, што доприноси перманентном загађењу животне средине, заостајању комуналног стандарда и угрожавању водних ресурса, што представља и највећи проблем.

Развој канализација индустријских погона је у блиској вези са усвојеном технологијом производње и локацијом индустријских објеката у односу на насељска језгра, карактеристике водопријемника, рационалног заједничког пречишћавања итд. На основу статистичких података, удео индустријске отпадне воде у јавној канализацији износио око 25 %, што је зависило од активности предузећа. Ово показује да је велики део отпадних вода индустрије био прихватан јавном канализацијом, и да се очекује да ће се оживљавањем индустријске производње повећати удео ових отпадних вода у укупним.

Сремски регионални систем за коришћење, уређење и заштиту речних вода обезбеђује воду нижег квалитета за индустрију 7 насеља и омогућава наводњавање преко 63.000 ha обрадиве површине. На подручју Срема истиче се повољност регионалних решавања канализација и пречишћавања отпадних вода насеља Рума, Ириг и Сремска Митровица са изливом испод великог изворишта за водоснабдевање Јарак - Кленак. Од система на овом простору, биолошко пречишћавање са нитрификацијом и денитрификацијом, потребно је предвидети за систем насеља Шид и Пећинци, а остали системи имали би биолошко пречишћавање и одговарајуће испусте у Дунав, односно Саву.

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове отпадне воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору Фрушке горе развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно зауљене атмосферске отпадне воде.

Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде по потреби, решаваће се посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предtretман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Пре упуштања отпадних вода у реципијент предвиђа се њихово пречишћавање на централним уређајима за пречишћавање отпадних вода.

Планом се предвиђа да сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већих од 5.000 ЕС (еквивалентних становника), морају да изграде постројења за биолошки третман у предвиђеном року.

Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у бетонске водонепропусне септичке јаме које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде по потреби, решаваће се посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предtretман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Пре упуштања отпадних вода у реципијент предвиђа се њихово пречишћавање на централним уређајима за пречишћавање отпадних вода.

Планом се предвиђа да сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већих од 5.000 ЕС (еквивалентних становника), морају да изграде постројења за биолошки третман у предвиђеном року.

Туристички локалитети и центри ће проблем одвођења отпадних вода решавати преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање, или ће се отпадне воде евакуисати у бетонске водонепропусне септичке јаме које ће се периодично празнити аутоцистернама, ангажовањем надлежне комуналне организације, а садржај одвозити на депонију.

Територијални распоред и конфигурација терена као и локација појединих насеља у региону Срем у сливу реке Саве, у значајном броју, пружају могућност за повезивање система за прикупљање и формирање заједничких постројења за пречишћавање отпадних вода за више насеља. Као једно од могућих решења, разматра се повезивање међусобно суседних насеља која могу имати заједничке уређаје за пречишћавање. Остала насеља би требала да имају самосталне системе за прикупљање и пречишћавање отпадних вода, уколико постоје реалне инвестиционе и техничке могућности за свако конкретно насеље.

При избору технологије пречишћавања треба свакако имати у виду да су код већине насеља непосредни реципијенти пречишћених вода мелиорациони канали са малим протицајем и брзинама течења.

3.1.4. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ОБЕДСКА БАРА“ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК АПВ“, БРОЈ 8/06)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене специјалног резервата природе „Обедска бара“ у следећим локалним самоуправама:

- Општина Пећинци (КО Купиново, КО Ашања, КО Обреж и КО Огар);
- Општина Рума (КО Грабовци).

Простор Обедске баре припада сремском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода. Сремски систем се ослања на два моћна алувиона: дрински, на ушћу Дрине и савски. Значајне издани подземних вода у алувијалним наслагама се простиру дуж леве обале Саве, на потезима Сремска Митровица - Јамена и Јарак - Грабовци, а делом и у Купинском куту, са добром хидрауличком везом са Савом.

Систем ће се убрзано развијати са реализацијом каналских система који треба да омогуће коришћење транзитних вода на подручју Срема, а предвиђа се реализација постројења за пречишћавање отпадних вода свих већих концентрисаних загађивача, посебно се предвиђа заштита изворишта подземних вода Кленак - Јарак деривацијом и пречишћавањем отпадних вода Сремске Митровице и Руме.

3.1.5. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ „ЗАСАВИЦА“ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 66/11)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене Специјални резерват природе „Засавица“ у следећој локалној самоуправи:

- Град Сремска Митровица (КО Засавица, КО Мачванска Митровица, КО Салаш Ноћајски, КО Ноћај, КО Раденковић, КО Равње).

Одвођење вода - У циљу заштите вода, у насељима ће се развијати сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде. Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде ће се, по потреби, решавати посебним системима. Зависно од врсте и типа загађене воде, вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз предtretман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Пре упуштања отпадних вода у реципијент, предвиђа се њихово пречишћавање на уређајима за пречишћавање отпадних вода. Карактер реципијента захтева висок степен пречишћавања. После пречишћавања на уређајима за пречишћавање отпадних вода, пре испуштања у реципијент, концентрација појединих загађујућих материја у ефлуенту мора задовољавати услове које прописује надлежно водопривредно предузеће.

Отпадне воде прикупљене из насеља са територије општине Сремска Митровица ће се пречишћавати на постојећем постројењу у Мачванској Митровици.

У наредном периоду планира се даља изградња регионалног канализационог система од Богатића до планираног постројења за пречишћавање отпадних вода са изливом у реципијент-реку Саву, на локацији у рејону насеља Црна Бара.

Колектор регионалне канализације је изведен, а следи изградња канализационе мреже у насељима која своје отпадне воде усмеравају ка овом канализационом систему (Глоговац, Совљак, Црна бара). Насеље Баново Поље, такође, треба да започне активности на изградњи канализационог система и пречишћавању отпадних вода.

3.1.6. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДРЖАВНОГ ПУТА ПРВОГ РЕДА БР.21 (НОВИ САД-РУМА-ШАБАЦ) И ДРЖАВНОГ ПУТА ПРВОГ РЕДА БР.19 (ШАБАЦ-ЛОЗНИЦА) („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БРОЈ 40/11)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора Државног пута првог реда бр.21 (Нови Сад-Рума-Шабац) и Државног пута првог реда бр.19 (Шабац-Лозница) у следећим локалним самоуправама:

- Општина Ириг (КО Гргетег, КО Ириг, КО Нерадин, КО Ривица) и
- Општина Рума (КО Рума, КО Вогањ, КО Хртковци, КО Кленак, КО Платичево).

На подручју обухваћеном Просторним планом развијаће се вишенамени хидротехнички системи, којима се интегрално решавају проблеми коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава и то:

- регионални системи за обезбеђивање вода највишег квалитета, за насеља и оне индустрије које захтевају воду тог квалитета.

Заштита подземних и површинских вода и земљишта од загађујућих материја, које настају спирањем са коловоза пута (посебан значај код превоза опасних материја), реализоваће се следећим активностима:

- контролисано сакупљање атмосферских отпадних вода које се сливају са коловозних површина (затворени систем одводњавања);
- постављање еластичних ограда и водонепропусних фолија на деловима коридора, где она евентуално долази у контакт са постојећим извориштима водоснабдевања.

3.1.7. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА „ГРАНИЦА БУГАРСКЕ-ГРАНИЦА МАЂАРСКЕ” („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС”, БРОЈ 52/18)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода „граница Бугарске-граница Мађарске” у следећим локалним самоуправама:

- Општина Рума (КО Путинци, КО Добринци, КО Доњи Петровци, КО Краљевци, КО Рума, КО Хртковци).

Планским решењем се дефинише енергетски коридор одвојака гасовода у укупној ширини од 400 m, у којем се утврђују следећи појасеви-зоне заштите гасовода:

- **појас непосредне заштите** (експлоатациони појас) обострано од осе одвојка гасовода и границе грађевинских парцела објекта гасовода је ширине 7,5 m;
- **појас уже заштите** је на 50 m од осе гасовода;
- **појас шире заштите** (појас детаљне разраде) је на 100 m од осе коридора;
- **појас контролисане изградње** (заштитни појас) јесте појас ширине 200 m од осе коридора.

Режими коришћења и уређења простора зона заштите одвојака транснационалног гасовода у енергетском коридору су:

- **у непосредном појасу заштите** дозвољена је изградња објекта у функцији гасовода и задржавање постојећих и планираних укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре са

гасоводом, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре, док се остали постојећи објекти уклањају. Изградња осталих објеката је забрањена. Забрањена је и садња вишегодишње вегетације са дубоким корењем (преко 100 cm), док је могуће обрађивање земљишта техником плитког орања (до 50 cm) и гајење једногодишњих биљака (житарице, крмно биље и сл.);

- **у појасу уже заштите** забрањена је изградња објеката за боравак људи, док ће се постојећи објекти уклонити. Постојећа путна и друга инфраструктура се задржава као стечено стање уз могућност усаглашава/измештања, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре. Изградња нове путне и друге инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем гасовода;
- **у појасу шире заштите** дозвољена је реконструкција, адаптација и санација постојећих објеката, као и изградња путне и друге инфраструктуре. У овој зони се не планира нова изградња, односно није могуће планом вршити промену класе локације, која се за потребе израде Просторног плана и идејног пројекта дефинише као постојеће стање;
- **у појасу контролисане изградње** забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. Изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености. У свему осталом спроводе се урбанистички планови просторни планови јединица локалне самоуправе.

3.1.8. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ТРАНСПОРТНОГ ГАСОВОДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА-ШИД СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 10/16)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене инфраструктурног коридора транспортног гасовода Сремска Митровица-Шид са елементима детаљне регулације у следећим локалним самоуправама:

- Општина Рума (КО Манђелос);
- Општина Сремска Митровица (КО Шашинци, КО Лаћарак, КО Сремска Митровица, КО Кузмин);
- Општина Шид (КО Шид, КО Ердевик, КО Гибарац, КО Бачинци, КО Кукујевци).

У оквиру обухвата Просторног плана, као подручја посебне намене, дефинисани су коридор и објекти транспортног гасовода (отпремна чистачка станица, блок станица, главна мерно-регулациона станица и прихватна чистачка станица), као и површине под посебним режимом коришћења и уређења:

- радни појас за изградњу гасовода, чија ширина варира и повећава се на местима већих укрштања;
- експлоатациони појас гасовода, ширине 12 m (по 6 m са обе стране од осе цевовода);
- појас уже заштите гасовода, ширине 60 m (по 30 m са обе стране од осе цевовода) и
- појас шире заштите гасовода, ширине 400 m (по 200 m са обе стране од осе цевовода).

Изнад гасовода је забрањено градити, као и постављати, привремене, трајне, покретне и непокретне објекте, осим укрштања са другим линијским инфраструктурним објектима.

У експлоатационом појасу гасовода (који износи 6 m од осе гасовода мерено са обе стране осе цевовода) се не смеју постављати трајни или привремени објекти за време експлоатације гасовода или предузимати друга дејства, која би могла да утичу на стање, погон или интервенције на гасоводу, сем објеката у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешко-транспортних материјала, као и постављање оgrade са темељом и сл.) без писменог одобрења оператора транспортног система.

У појасу уже заштите гасовода (који је ширине 30 m од осе гасовода мерено са обе стране осе цевовода) је забрањена изградња објеката који су намењени за становање или боравак људи, без обзира на степен сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

У појасу шире заштите гасовода (који је ширине 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода) постојећи и планирани објекти могу утицати на сигурност гасовода.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода. Стога се у заштитном појасу гасовода успоставља режим контролисане изградње и коришћења земљишта. Овај режим подразумева обавезу прибављања претходних услова и сагласности од стране предузећа надлежног за газдовање предметним гасоводом (ЈП „Србијасас“) у случају израде друге планске документације, пројектовања, извођења грађевинских радова и промене намене површина.

3.1.9. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА ДИСТРИБУТИВНОГ ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАК-„ЛЕТЕНКА“ СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ РЕГУЛАЦИЈЕ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 8/19)

Подручје обухвата плана чини коридор 200 m лево и десно у односу на осовину дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“.

Подручје обухвата посебне намене које је саставни део обухвата плана, чини инфраструктурни коридор 20 m лево и десно у односу на осовину дистрибутивног гасовода Ривица-Јазак-„Летенка“, са трасом дистрибутивног гасовода и припадајућим надземним објектима, као и прикључцима на мрежу јавне инфраструктуре (путне, електроенергетске, ЕК).

Подручје обухваћено границом Просторног плана и подручје обухвата границе посебне намене, обухвата делове катастарских општине у следећим јединицама локалне самоуправе:

- Општина Беочин: КО Беочин;
- Општина Ириг: КО Ривица, КО Врдник, КО Јазак Село, КО Мала Ремета и КО Јазак Прњавор;
- Град Сремска Митровица: КО Бешеново Прњавор и КО Шуљам.

У оквиру обухвата Просторног плана, као и подручја посебне намене, дефинисани су коридор и објекти дистрибутивног гасовода (мерна станица и мернорегулационе станице), као и површине под посебним режимом коришћења и уређења:

- радни појас за изградњу гасовода, чија ширина варира и повећава се на местима већих укрштања и износи минималне ширине ширине 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода);
- заштитни појас дистрибутивног гасовода од челичних цеви МОР 16 bar ширине 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода).

Осталу намену у обухвату Просторног плана, односно у оквиру коридора посебне намене, чине пољопривредно, шумско, водно и грађевинско земљиште. Ово земљиште се **користи и уређује у складу са својом основном наменом, применом важећих планских докумената, уз поштовање мера заштите дефинисаних овим Просторним планом.**

Радни појас гасовода је појас потребан за несметану и безбедну изградњу гасовода. Радни појас за изградњу гасовода је укупне ширине 6 m (по 3 m са обе стране осе цевовода) осим на местима већих укрштања.

Заштитни појас челичног гасовода 10 bar <МОР≤ 16 bar- износи по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

3.1.10. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА НАВОДЊАВАЊЕ СРЕМА („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 57/17)

Речни токови Саве и Дунава, као и бројни природни и вештачки водотокови на подручју Срема представљају отворене колекторе знатног дела отпадних вода урбаних агломерација и индустрије (целулозе и папира, хемијске индустрије, металургије и металопераћивачке индустрије, прехранбене, текстилне, кожарске индустрије итд.). С друге стране, активна пољопривредна производња са неконтролисаном употребом заштитних хемијских средстава омогућује да се, инфилтрацијом вода са површине, директно наруши квалитет подземних вода прве издани.

С тога би, са аспекта квалитативног приступа решавања проблема заштите подземних вода било неопходно, пре свега оформити катастар свих активних и потенцијалних загађивача подземних вода на подручју Срема. Он би у основи обухватио пре свега, номенклатуру, координате, величину и место загађења. Критеријуме за дефинисање и класификацију загађивача требало би базирати на основу хидрогеолошко-хидродинамичких параметара повлатног заштитног комплекса, геометрије и филтрационих одлика прве издани, издашности појединих водозахватних објеката, као и на специфичним хидродинамичким анализама интеракције површинских и подземних вода, посебно детаљно на мрежи магистралних канала у Срему.

У оквиру активних загађивача подземних вода, треба посебно издвојити отпадне воде из насеља и индустрије, које се упуштају директно у подземље или у отворене водотокове-канале или реке, што је нарочито изражено на подручјима већих агломерација (Сремска Митровица, Инђија, Шид, Рума, Стара и Нова Пазова) и с друге стране индивидуално и локално каналисање отпадних вода (отворене јаме, сенкруп, бивши копани бунари претворени у веће сенкруп, локалне и дивље депоније чврстог отпада са необезбеђеним отицајем процедних вода итд.).

Површинске воде, природни и вештачки водотокови, изложени су перманентној деградацији упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове отпадне воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору Срема развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно сувишне атмосферске отпадне воде и системи за пречишћене технолошке воде.

Плановима развоја се предвиђа да сва насеља са оптерећењем комуналних или заједничких индустријских и домаћих отпадних вода већих од 5 000 ЕС (еквивалентних становника), морају да изграде постројења за биолошки третман у предвиђеном року.

3.1.11. ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊЕ „ИСТОЧНИ СРЕМ“ („СЛУЖБЕНИ ЛИСТ АПВ“, БРОЈ 57/17)

Просторни план се преклапа са Просторним планом подручја посебне намене система за водоснабдевање „Источни Срем“ Срема у следећим локалним самоуправама:

- Општине: Ириг, Рума, Пећинци, Сремска Митровица (КО Јарак).

Граница Просторног плана обухвата у целисти територије пет јединица локалних самоуправа источног дела Срема: Инђија, Ириг, Рума, Пећинци и Стара Пазова, као и територију КО Јарак, која припада подручју града Сремска Митровица. Површина простора обухваћеног границом Просторног плана износи 2071,93 km².

Изградња јединственог система за водоснабдевање ће омогућити уједначен квалитет и обезбедити здравствено-безбедну пијаћу воду, што је предуслов за здраву популацију, односно здраво радно способно становништво. Изградња и унапређење водоводне инфраструктуре утицаће, нарочито, на побољшање животног стандарда становника на подручју Просторног плана.

3.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

3.2.1. ВОДОПРИВРЕДНА ОСНОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 11/02)

Основни задатак у области заштите вода је заштита квалитета вода до нивоа да се оне могу користити за потребе корисника са највишим захтевима у погледу квалитета вода. Овај задатак једино се рационално може остварити у оквиру Интегралног комплексног јединственог водопривредног система Србије.

У циљу постепеног смањења загађења вода и довођења свих деоница водотока у планском периоду до 2021. године у прописану класу предвиђа се:

- 1) смањење емисије суспендованог и органског загађења из концентрисаних извора који су обухваћени програмом за око 90%;
- 2) свођење емисије тешких метала на вредности прописане стандардима ефлуента;
- 3) свођење емисије токсичних органских супстанција на вредности нормиране квалитетом ефлуента и Приоритети и смернице изградње постројења за пречишћавање отпадних вода.

Дефинисање терминског плана изградње постројења за пречишћавање отпадних вода захтева примену више критеријума који треба да омогуће што објективнију селекцију при избору приоритета:

- 1) локација извора загађења у односу на „осетљиве зоне“ (на овим локацијама мора се применити и терцијарна обрада отпадних вода);
- 2) локација на сливу;
- 3) степен токсичности отпадних вода;
- 4) величина извора загађења и њен утицај на квалитет вода у већем делу слива;
- 5) утицај извора загађења на квалитет у непосредном пријемнику;
- 6) могућност заједничког третмана комуналних и индустријских отпадних вода;
- 7) степен изграђености канализационог система и
- 8) степен изграђености предтретмана у индустрији.

При утврђивању предлога за фазно решавање изградње постројења, осим наведених критеријума, ослонац треба да буду и програми заштите за поједине сливове.

У складу са основним концептом, коришћеним критеријумима и циљевима Водопривредне основе, дефинишу се три степена приоритета:

I степен:

- 1) санација већ изграђених индустријских и градских постројења;
- 2) изградња постројења у индустријама са токсичним отпадним водама, било да је реципијент водоток или градска канализација (завршно пречишћавање или предтретман);
- 3) градња постројења за велике изворе загађења који утичу на квалитет воде у „осетљивим зонама“ и
- 4) градња постројења за велике и средње изворе загађења ($EC > 15.000$) чије отпадне воде битно утичу на значајнијем делу слива.

II степен:

- 1) градња постројења за пречишћавање за загађиваче чије отпадне воде битно утичу на непосредни реципијент.

III степен:

- 1) градња свих осталих постројења за насеља већа од 5.000 ЕС и сва мања општинска и друга места која имају централизовано водоснабдевање и изграђену канализацију.

3.2.2. СТРАТЕГИЈА ВОДОСНАБДЕВАЊА И ЗАШТИТА ВОДА У ВОЈВОДИНИ („СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК РС“, БРОЈ 11/02)

Загађивачи вода у Војводини се могу сврстати на концентрисане и расуте загађиваче. Концентрисани загађивачи су погони у којима се обавља нека делатност и људска насеља који своје отпадне воде преко канализационих система, по правилу пречишћене испуштају у водотокове. Најчешће су то:

- урбана насеља;
- индустријски објекти (хемијске, петрохемијске, прехранбене, металне и друге индустрије);
- енергетски објекти (термоелектране, топлане, нуклеарне електране, прерада нафте, прерада угља и хидроенергетски објекти);
- пољопривредни објекти за тов стоке;
- депонија (уређена).

Расуте изворе загађења вода није лако утврдити нити израчунати њихов укупан допринос општем загађивању вода, али су веома значајни јер им је квантитативни и квалитативни раст евидентан. У расуто загађење убрајају се:

- хемизација земљишта пестицидима и минералним ђубривима;
- сметлишта (дивље неуређене депоније индустријског и комуналног отпада);
- атмосферске падавине (киселе кише);
- саобраћај и
- насеља без канализације.

Ако се настави постојећи тренд загађивања вода озбиљан ће бити проблем кориштења неких водених ресурса у Војводини због потенцијалне могућности уградње загађења у ланац исхране.

Заштита вода од загађивања може се остварити на два основна начина. Један је да се у природне воде не испуштају отпадне воде, а други је пречишћавање отпадних вода, као и уклањање загађења из атмосферског ваздуха и правилно одлагање отпадног материјала чиме се спречава загађење вода која је у контакту са атмосфером и земљиштем.

Због техничких проблема једва да се може очекивати да ће се вода користити у потпуно затвореном циклусу, што би, практично, требало да буде далекосежни циљ газдовања свим материјалним добрима и енергијом. Отпадне воде би се морале у хидролошки циклус воде вратити само онолико загађене колико се могу самопречистити и таквог квалитета да не утичу на биоценозу реципијента.

Код пречишћавања индустријских отпадних вода се у принципу разликују два приступа:

- претретман отпадних вода који се мора спровести ради задовољавања критеријума који су прописани при испуштању у јавне канализације;
- јединствено пречишћавање отпадних вода (без мешања са отпадним водама домаћинства) ради задовољавања прописаних критеријума за ефлуент који се сме испустити у одређени водопријемник.

За савремено пречишћавање отпадних вода карактеристична је, и све присутнија, заједничка обрада комуналних и индустријских отпадних вода. Све чешћи је случај да индустријска предузећа испуштају своје отпадне воде у градску канализацију, пошто их претходно делимично пречисте до потребног нивоа, где се оне мешају са отпадним водама из домаћинства и потом коначно пречишћавају у истом постројењу. Овакви заједнички системи за одвођење и пречишћавање комуналних и индустријских отпадних вода могу, у одређеним случајевима, обезбедити врло ефикасну контролу загађења, уз умањене трошкове пречишћавања. Свакако да је овде најзначајнији фактор подобност отпадних вода за заједничку обраду, као и ниво претходне обраде индустријских отпадних вода пре испуштања у канализацију. На тај начин њихова заједничка обрада може бити и технички и економски повољније решење.

3.3. ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Имајући у виду да подручје обухваћено границом просторног плана обухвата територије пет јединица локалних самоуправа: Сремска Митровица, Шид, Рума, Ириг, Пећинци у наставку је дат преглед важећих просторних планова:

- Просторни план општине Рума до 2025. године („Службени лист општина Срема“, број 7/15);
- Просторни план општине Пећинци до 2025. године („Службени лист општина Срема“, број 37/13);
- Просторни план територије Града Сремска Митровица до 2028. („Службени лист Града Сремска Митровица“, број 8/15);
- Просторни план општине Ириг („Службени лист општина Срема“, број 13/14);
- Просторни план општине Шид („Службени лист општина Срема“, број 1/11).

4. КРАТАК ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА И ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.1. САДРЖАЈ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Садржина Просторног плана дефинисана је Законом о планирању и изградњи и Правилником о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања.

Просторни план се састоји од текстуалног и графичког дела. У наставку је дат преглед поглавља која Просторни план структурално садржи, као и преглед графичких прилога на којима су приказана планска решења:

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

І ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦА ПОДРУЧЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.1. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

1.2. ПОСЕБНА НАМЕНА СА ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА

2. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

И ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА

2.1. ОБАВЕЗЕ, УСЛОВИ И СМЕРНИЦЕ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА, ОДНОСНО ШИРЕГ ПОДРУЧЈА

- 2.1.1.ПРОСТОРНИ ПЛАН РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ОД 2010. ДО 2020. ГОДИНЕ
(„Службени гласник РС”, број 88/10)
- 2.1.2.РЕГИОНАЛНИ ПРОСТОРНИ ПЛАН АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ
(„Службени лист АПВ\ број 22/11)
- 2.1.3.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ „ФРУШКА ГОРА”
(„Службени лист АПВ”, број 8/19)
- 2.1.4.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ОБЕДСКА БАРА” („Службени гласник АПВ\ број 8/06)0
- 2.1.5.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНИ РЕЗЕРВАТ ПРИРОДЕ
„ЗАСАВИЦА” („Службени гласник РС”, број 66/11)0
- 2.1.6.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
ДРЖАВНОГ ПУТА ПРВОГ РЕДА бр.21 (Нови Сад-Рума-Шабац) И ДРЖАВНОГ ПУТА
ПРВОГ РЕДА бр.19 (Шабац-Лозница)(„Службени гласник РС”, број 40/11)
- 2.1.7.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ МАГИСТРАЛНОГ ГАСОВОДА ГРАНИЦА
БУГАРСКЕ-ГРАНИЦА МАЂАРСКЕ („Службени гласник РС”, бр. 119/12, 98/13 И 52/18)
- 2.1.8.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
ТРАНСПОРТНОГ ГАСОВОДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА-ШИД СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ
РЕГУЛАЦИЈЕ („Службени лист АПВ”, број 10/16)
- 2.1.9.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
ДИСТРИБУТИВНОГ ГАСОВОДА РИВИЦА-ЈАЗАКЛПЕТЕНКА” СА ЕЛЕМЕНТИМА ДЕТАЉНЕ
РЕГУЛАЦИЈЕ („Службени лист АПВ”, број 8/19)
- 2.1.10.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА НАВОДЊАВАЊЕ СРЕМА
(„Службени лист АПВ”, број 57/17)
- 2.1.11.ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СИСТЕМА ЗА ВОДОСНАБДЕВАЊЕ
„ИСТОЧНИ СРЕМ” („Службени лист АПВ”, број 57/17)
- 2.2. СМЕРНИЦЕ ИЗ ДРУГИХ РАЗВОЈНИХ ДОКУМЕНАТА
 - 2.2.1. ВОДОПРИВРЕДНА ОСНОВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ („Службени гласник РС, број 11/02)
 - 2.2.2. СТРАТЕГИЈА ВОДОСНАБДЕВАЊА И ЗАШТИТА ВОДА У ВОЈВОДИНИ
(„Службени гласник РС\ број 1/10)
 - 2.2.3. ПРОСТОРНИ ПЛАНОВИ ЈЕДИНИЦА ЛОКАЛНИХ САМОУПРАВА У ОБУХВАТУ
ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
- 3. СКРАЋЕНИ ПРИКАЗ ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА
 - 3.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
 - 3.1.1.ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ
 - 3.1.2.ГЕОЛОШКЕ, ГЕОМОРФОЛОШКЕ И ХИДРОГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
 - 3.1.3.ХИДРОГРАФСКЕ И ХИДРОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
 - 3.1.4.КЛИМАТСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
 - 3.1.5.ПРЕДЕОНА РАЗНОВРСНОСТ
 - 3.2. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ
 - 3.2.1.ВОДНИ РЕСУРС
 - 3.2.2.ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ
 - 3.2.3.ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ
 - 3.2.4.МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ
 - 3.3. ДРУШТВЕНО ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ
 - 3.3.1.СТАНОВНИШТВО
 - 3.3.2.МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА
 - 3.3.3.ПРИВРЕДА
 - 3.3.4.ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ У ОБЛАСТИ ОДВОЂЕЊА И ПРЕЧИШЋАВАЊА ОТПАДНИХ ВОДА
 - 3.3.5.ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.5.1.САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.5.2.ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.5.3.ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.5.4.ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.4. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА
 - 3.4.1.ПРИРОДНА ДОБРА
 - 3.4.2.КУЛТУРНА ДОБРА
 - 3.4.3.СТАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 3.4.4. ЕЛЕМЕНТАРНЕ НЕПОГОДЕ И АКЦИДЕНТНЕ СИТУАЦИЈЕ
 - 3.5. SWOT АНАЛИЗА

II ПРИНЦИПИ, ЦИЉЕВИ И КОНЦЕПЦИЈА ИЗГРАДЊЕ КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАНАЛИСАЊА, ОДВОЂЕЊА И ТРЕТМАНА КОМУНАЛНИХ ОТПАДНИХ ВОДА

1. ПРИНЦИПИ РАЗВОЈА СИСТЕМА

2. ОПШТИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

2.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ

3. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКОГ РЕШЕЊА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА
4. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАНАЛИСАЊА, ОДВОЂЕЊА И ТРЕТМАНА КОМУНАЛНИХ ОТПАДНИХ ВОДА

III ПЛАНСКА РЕШЕЊА

1. УТИЦАЈ СИСТЕМА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА НА ПРИРОДНЕ РЕСУРСЕ, ПРИРОДНА И КУЛТУРНА ДОБРА И ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
 - 1.1. УТИЦАЈ СИСТЕМА НА ПРИРОДНЕ РЕСУРСЕ
 - 1.2. УТИЦАЈ СИСТЕМА НА ПРИРОДНА ДОБРА
 - 1.3. УТИЦАЈ СИСТЕМА НА
 - 1.4. УТИЦАЈ СИСТЕМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ
2. УТИЦАЈ СИСТЕМА НА ФУНКЦИОНИСАЊЕ НАСЕЉА
 - 2.1. УТИЦАЈ СИСТЕМА СА ДЕМОГРАФСКО-СОЦИЈАЛНОГ АСПЕКТА
 - 2.2. УТИЦАЈ СИСТЕМА СА ЕКОНОМСКОГ АСПЕКТА
 - 2.3. УТИЦАЈ СИСТЕМА СА ТЕХНИЧКОГ АСПЕКТА
3. ОДНОС СИСТЕМА ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА У СЛИВУ РЕКЕ САВЕ У РЕГИОНУ СРЕМА ПРЕМА ДРУГИМ ТЕХНИЧКИМ И ИНФРАСТРУКТУРНИМ СИСТЕМАМА
 - 3.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.2. ВОДНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.2. ТЕРМОЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 3.3.3. ОБНОВЉИВИ ИЗВОРИ ЕНЕРГИЈЕ
 - 3.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
4. УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА СА БИЛАНСОМ ПОВРШИНА
 - 4.1. УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА
 - 4.2. УПОТРЕБА ЗЕМЉИШТА У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

IV ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА И ОРГАНИЗАЦИЈЕ ЗЕМЉИШТА
 - 1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА ПО ЦЕЛИНАМА И ПОДЦЕЛИНАМА
 - 1.1.1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ЦЕЛИНИ 1 - ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ РЕГИОНАЛНОГ КАНАЛИЗАЦИОНОГ СИСТЕМА СРЕМСКА МИТРОВИЦА
 - 1.1.2. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА У ЦЕЛИНИ 2 - ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ МЕЂУМЕСНИХ ППОВ
 - 1.1.3. ЦЕЛИНА 3 - ДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА И ОБЈЕКТИ ПОЈЕДИНАЧНИХ НАСЕЉСКИХ ППОВ
 - 1.2. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОВЈЕКАТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ У ОКВИРУ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И УСЛОВИ ЗА ЊИХОВО ПРИКЉУЧЕЊЕ
 - 1.2.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 1.3. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ИНСТАЛАЦИЈА
 - 1.3.1. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ПРЕДМЕТНИХ ИНСТАЛАЦИЈА ПОРЕД И ИСПОД ДРЖАВНИХ ПУТЕВА
 - 1.3.1.1. Услови укрштања објеката система одвођења и третмана комуналних отпадних вода (цевоводи) са државним путевима
 - 1.3.1.2. Услови паралелног вођења објеката система одвођења и третмана комуналних отпадних вода (цевоводи) са државним путевима
 - 1.3.2. ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ПОСТАВЉАЊЕ ОБЈЕКТА СИСТЕМА ОДВОЂЕЊА И ТРЕТМАНА КОМУНАЛНИХ ОТПАДНИХ ВОДА (ЦЕВОВОДИ) ПОРЕД И ИСПОД ЖЕЛЕЗНИЧКИХ ПРУГА
 - 1.3.2.1. Услови укрштања објеката система одвођења и третмана комуналних отпадних вода (цевоводи) са железничким пругама
 - 1.3.2.2. Услови паралелног вођења објеката система одвођења и третмана комуналних отпадних вода (цевоводи) са железничким пругама
 - 1.3.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 1.3.3.1. Електроенергетска инфраструктура
 - 1.3.3.2. Термоенергетска инфраструктура
 - 1.3.4. КОРИШЋЕЊЕ ОБНОВЉЕНИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

- 1.3.5.ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА
 - 1.3.6.ПРАВИЛА ЗА ПОДИЗАЊЕ ЗАШТИТНИХ ПОЈАСЕВА ЗЕЛЕНИЛА
 - 1.4.СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКИХ УСЛОВА И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ
 - 1.5.УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ПРИРОДНИХ И НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
 - 1.5.1.МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА
 - 1.5.2.МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА
 - 1.5.3.МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА
 - 1.5.4.МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
 - 1.5.5.МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ
 - 1.5.6.ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА
 - 1.5.7.УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ
 2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА
 - 2.1.ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ЦЕВОВОДЕ
 - 2.2.ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА ЗА ОБЈЕКТЕ
 - 2.3.КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА
 - 2.3.1.ЗАШТИТНИ ПОЈАС ЈАВНИХ ПУТЕВА
 - 2.3.2.ЗАШТИТНИ ПРУЖНИ ПОЈАС
 - 2.3.3.ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ИЗВОРИШТА ВОДОСНАБДЕВАЊА
 - 2.3.4.ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ОКО ВОДНИХ ОБЈЕКТА (ОДБРАИБЕНИХ НАСИПА И КАНАЛА)
 - 2.3.5.ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА
 - 2.3.6.ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ТЕРМОЕНЕРГЕТСКЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ
 - 2.3.7.ЗОНА ЗАШТИТЕ КОРИДОРА ЕЛЕКТРОНСКИХ КОМУНИКАЦИОНИХ СИСТЕМА ВЕЗА
 - 2.3.8.ЗОНЕ ЗАШТИТЕ ОКО МЕТЕОРОЛОШКИХ, ХИДРОЛОШКИХ И ПРОТИВГРАДНИХ СТАНИЦА
- У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА
1. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ И УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ
 2. СМЕРНИЦЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПЛАНА
 - 2.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА
 3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ
 4. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни б рој	Рефералне карте	Размера
1.	Посебна намена простора	1:100 000
2.	Мрежа насеља и инфраструктурни системи	1:100 000
3.	Водна инфраструктура	1:100 000
4.1.	Природни ресурси и заштита животне средине	1:100 000
4.2.	Заштита природних и културних добара	1:100 000
5.	Карта спровођења	1:100 000

4.2. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

4.2.1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ

Основни циљ планираних активности, је заштита слива реке Саве у региону Срема, пречишћавањем отпадних вода са читаве територије овог региона, уз адекватну заштиту изворишта за водоснабдевање становништва. Изградњом комуналне инфраструктуре, чија би основна функција била прикупљање, транспорт и пречишћавања отпадних вода у региону Срема, реализовао би се Пројекат Заштите слива реке Саве који има за циљ успостављање интегралног приступа у заштитити квалитета површинских и подземних вода на територији региона Срема.

Општи циљеви развоја, уређења, коришћења и заштите подручја посебне намене су:

- омогућавање планског третмана комуналних отпадних вода, проширењем постојеће и изградњом нове канализационе мреже, и изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода одговарајућег капацитета;

- заштита изворишта за водоснабдевање и обезбеђење снабдевања квалитетном водом становништва и привреде и обезбеђење примене прописаних активности у зони заштите изворишта;
- обезбеђење третмана индустријских отпадних вода, уз истовремено инсистирање на изградњи система за предtretман отпадних вода у привредним постројењима;
- одрживи мултифункционални развој подручја.

Први корак у реализација ових циљева представља израда планске и пројектне документације, тј. стварање технички исправне и економски оправдане основе за даља решавања проблематике отпадних вода.

Посебни циљеви развоја, уређења, коришћења и заштите подручја посебне намене су:

- дефинисати потребан степен пречишћавања отпадних вода насеља обухваћених Планом;
- критеријуми за пречишћавање везују се за квалитет отпадне воде након пречишћавања;
- на основу захтеваног степена пречишћавања, технологија пречишћавања за реципијенте изван класе I треба да садржи примарни - механички и секундарни - биолошки третман;
- за реципијенте највише класе бонитета (класа I), као и за реципијенте који се налазе у тзв. „осетљивим областима“, укључивши и случајеве када се испуштања отпадних вода врши у подземну средину, осим примарног и секундарног пречишћавања, потребно је увести и терцијарни третман;
- дефинитиван избор технологије пречишћавања треба да буде резултат детаљније техно-економске анализе виших нивоа пројектовања, уз обавезно мерење количина и квалитета отпадних вода;
- основни предуслов било ког концепта пречишћавања комуналних отпадних вода насеља, да сва индустрија има одговарајуће предtretмане;
- У случају испуштања индустријских отпадних вода директно у водотоке, подразумева се поштовање захтеване категорије водотока;
- заштита природних и културних вредности;
- комплетирање инфраструктурних мрежа.

4.2.2. ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Утврђују се оперативни циљеви очувања и унапређења водног ресурса:

- успостављање зона санитарне заштите локалних изворишта водоснабдевања;
- утврђивање расположивих водних потенцијала и могућности њиховог коришћења;
- трајно обезбеђење класе квалитета свих водотока, што подразумева да се сви водотоци на разматраном подручју задрже у прописаној класи квалитета;
- побољшање режима малих вода, а посебно интервентно побољшање малих вода у кризним еколошким и маловодним ситуацијама;
- изградња канализационих система за одвођење употребљених и атмосферских вода и њихово контролисано испуштање у водопријемнике након пречишћавања;
- изградња постројења за пречишћавање отпадних вода за сва већа насеља или групе насеља;
- едукативна кампања и повећање свести грађана да се отпадне воде и материје не смеју упуштати у водотоке и околину;
- дефинисање и реализација дугорочног плана за одржавање и развој водног режима на подручју Просторног плана, уз рационално коришћење вода у оквиру интегралног система коришћења вода, заштите вода и заштите од вода.

Заштита и коришћења природних добара:

- заштита природних добара, биодиверзитета и диверзитета предела;
- очување јединствености, аутентичности и изворности свих природних добара;
- спречавање ширења инвазивних врста;
- успостављање мреже еколошких коридора ради омогућавања миграције и размене генетског материјала између изолованих и/или просторно удаљених станишта;
- формирање пролаза за животиње са циљем очувања проходности миграторних врста.

Шуме и шумско земљиште:

- очување постојећих шума, шумског земљишта и унапређење њиховог стања;
- повећање површина под шумама;
- пошумљавање нових површина у оквиру изворишта вода, речних токова и канала;
- повећање површина под заштитним појасевима зеленила формирањем заштитних појасева поред саобраћајница, мелиорационих канала и у оквиру пољопривредног земљишта (пољозаштитни појасеви), ради заштите од ветра и еолске ерозије;

- обезбеђење и трајно јачање и развој општекорисних функција шума, повезивањем шума и заштитних појасева у систем зелених површина.

Становништво:

- успоравање негативних тенденција и спречавање даљег погоршања виталних карактеристика популације.

Привреда:

- развој привреде, нарочито индустрије (базиране на преради пољопривредених производа) и туризма.

Шумарство:

- у области шумарства створити услове за комплексно коришћење шума, при чему треба имати стално у виду заштиту и унапређење укупног простора, посебно заштићених подручја.

Енергетска инфраструктура:

- квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката, рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;
- реконструкција, ревитализација и модернизација постојеће инфраструктуре;
- повећање сигурности напајања корисника електропреносног система, повећање поузданости рада и смањење губитака у преносном систему;
- супституција електричне и топлотне енергије енергијом произведеном из неконвенционалних извора,
- стварање услова за повећање коришћења обновљивих извора енергије, пре свега соларне енергије и биомасе.

Енергетска ефикасност:

- повећање енергетске ефикасности у свим секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајнијих покретача нове економије и обележја савременог друштва засноване на ICT технологији;
- потпуна дигитализација електронске комуникационе инфраструктуре;
- развој широкопојасне мреже на целом подручју;
- увођење савремених електронских комуникационих услуга;
- обезбеђивање бежичне електронске комуникационе мреже за ретко насељена и удаљена подручја и насеља, као и садржаје ван насеља.

Термоенергетска инфраструктура:

- утврђивање програма и смерница развоја термоенергетске инфраструктуре и синхронизација њеног развоја са свим активностима на овом подручју;
- побољшање рада и поузданости постојеће гасоводне и термоенергетске инфраструктуре;
- развој, модернизација и ревитализација постојеће термоенергетске инфраструктуре, у складу са одрживим развојем, заштитом природних и створених вредности и заштитом животне средине.

Саобраћајна инфраструктура:

- формирање општинских саобраћајних матрица тако да саобраћајнице према постојећим и новоустановљеним локалитетима представљају важне - засебне саобраћајне правце у оквиру обухваћених општина, како би се задовољили сви нивои будућег интеррегионалног и локалног повезивања простора Срема са окружењем;
- формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем и локалитетима у обухвату слива.

Непокретна културна добра:

- спровођење заштите, очувања и унапређења културних вредности подручја, у циљу реализације утврђених мера заштите, са усмеравањем људских активности ка унапређењу вредности културног наслеђа.

Заштита животне средине:

- заштита и очување постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта у зони посебне намене Просторног плана;
- минимизација негативних утицаја антропогенних активности у границама обухвата Просторног плана, посебно у контексту загађења подземних и површинских вода;
- израда локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра за подручје обухвата Просторног плана у свим општинама на територији Просторног плана;
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, чији се посредан утицај одражава или може одразити на подручје посебне намене у обухвату Просторног плана;
- предtretман и пречишћавање свих отпадних вода (комуналних и индустријских) пре упуштања у природне реципијенте у складу са изабраном технологијом;
- успостављање система за управљање посебним токовима отпада у свим општинама на територији обухвата Просторног плана.

5. КОНЦЕПЦИЈА ПЛАНСКОГ РЕШЕЊА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА

Постојећи тренд загађивања вода све више постаје озбиљан проблем коришћења неких водених ресурса у Војводини због потенцијалне могућности уградње загађења у ланац исхране.

Концепција решења датих у Просторном плану даје решење наведеног проблема, а проистиче из Претходне студије оправданости са Генералним пројектом заштите слива реке Саве изградњом комуналне инфраструктуре канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода у региону Срема, који је урадио Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ А.Д. (Завод за водоснабдевање, канализацију и заштиту вода) из Београда.

Систем за сакупљање отпадних вода обухватиће примарну и секундарну канализациону мрежу са припадајућим објектима. Под системом за одвођење отпадних вода подразумевају се и главни одводни колектори, са одговарајућим (успутним) објектима којима се сакупљене отпадне воде доводе до постројења за пречишћавање. У ове објекте спадају и транзитни колектори (са припадајућим објектима) којим се спајају једно или више насеља са циљем њиховог заједничког пречишћавања отпадних вода.

С обзиром да је величина и структура насеља у региону разнолика, предложен је оријентациони избор технологије и могућих типова постројења, у зависности од величине насеља.

Техничко решење подразумева да се сва домаћинства и привредни субјекти на територији групе насеља (два или више насеља, или две или више општина) који гравитирају истом сливу, повежу на канализациони систем и да своје отпадне воде третирају на заједничком постројењу за третман отпадних вода. Насеља за које не постоји могућност повезивања у заједнички канализациони систем, предвиђено је да у оквиру једног насеља сва домаћинства и привредни субјекти буду прикључени на канализациони систем са постројењем за третман отпадних вода које се генеришу само у оквиру тог насеља.

Изградња колектора предвиђена у оквиру појаса водног земљишта постојећих канала (где год је то могуће) и да не постоје просторна ограничења за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода, може се закључити да локације на које се рачуна, неће бити препрека у реализацији овог пројекта. Треба имати у виду да су, осим објеката и опреме на линији пречишћавања, саставни делови постројења и:

- технолошке цевне везе, вентили и арматура између и унутар објеката;
- инсталације интерног водовода, канализације, ПТТ, грејања, осветљења;
- командно-управна зграда са пратећим садржајем (канцеларија, контролно- командни центар, погонска лабораторија, санитарни чвор и др.);
- сервисна зграда (енергетски блок, радионица, магацин);
- портирница;
- интерне саобраћајнице унутар постројења са паркингом;
- ограда око постројења;
- хортикултура и уређење зелених површина.

Пречишћавање отпадних вода

Пре испуштања у реципијент (канализација, површински водоток, подземна средина...) отпадна вода мора да се пречисти до нивоа којим се неће нарушити прописани квалитет воде у самом реципијенту. Када се ради о директном испуштању отпадне воде у површински водоток, потребно је да се обезбеди да се након мешања отпадне воде и воде реципијента, на референтном профилу низводно од места испуштања отпадне воде, не наруши прописани квалитет воде у реципијенту. Овај квалитет је дефинисан домаћом законском регулативом (Закон о водама) и подзаконским актима (уредбе и правилници) којима се урађује статус вода.

Суштина решења проблема је да се за сваки конкретан случај изнађе оптимално техноекономско решење пречишћавања отпадне воде, односно да се постигне Потребан степен пречишћавања (ПСП) отпадне воде кога треба остварити на самом постројењу.

Може се закључити да се домаћа регулатива наслања на препоруке ЕУ када се ради о захтевима стандарда емисије са постројења за пречишћавање отпадних вода. За разлику од регулативе ЕУ, домаћа регулатива прописује и максималне граничне и/или препоручене вредности релевантних параметара загађења у зависности од величине (капацитета) постројења. Такође, домаћа регулатива узима у обзир и пријемну моћ реципијента независно од протока воде у њему, што намеће неопходност постизања строжијих критеријума за квалитет пречишћене воде која се емитује са постројења за пречишћавање, нарочито када се ради о реципијентима који се налазе у „осетљивим областима“, или у којима је протицај воде мањи од протицаја пречишћене воде са постројења за пречишћавање.

При избору технологије пречишћавања треба свакако имати у виду да су код већине насеља непосредни реципијенти пречишћених вода мелиорациони канали са малим протицајем и брзинама течења. Код појединих насеља у близини не постоји непосредни водоток који би био реципијент отпадних вода, па се у том случају разматра могућност да се третирана отпадна вода испусти у подземну средину. С обзиром да је величина и структура насеља у региону разнолика, предложиће се оријентациони избор технологије и могућих типова постројења у зависности од величине насеља.

У пракси се примењују бројни технолошки поступци за пречишћавање комуналних отпадних вода, почев од оних класичних-екстензивних који се дешавају спонтано у природном окружењу (септичке јаме, мокра поља, лагуне, ...), до оних савремених - интензивних поступака, који се дешавају под диригованим условима уз помоћ човека и примењене опреме. Избор типа пречишћавања је у функцији више различитих фактора (локација, климатски услови, захтеви реципијента, тј. законска регулатива, економски фактори, друштвено-социолошки фактори, техничка култура и сл.). Предност треба дати савременим поступцима пречишћавања, јер омогућују постизање захтеваних ефеката пречишћене воде, у кратком временском року, еколошки су прихватљиви и воде се уз оптималне трошкове рада и одржавања. Већина ових технолошких поступака базирана је на комбинацији механичког и биолошког пречишћавања, са могућношћу додатног (терцијарног) третмана на неком од уређаја за филтрацију и финалну дезинфекцију.

Код свих типова постројења за третман комуналних отпадних вода, „срце“ система представља биолошки поступак, као његов најосетљивији део. Биолошки третман отпадних вода се одвија уз помоћ микроорганизама који у воденој средини и уз присуство кисеоника (у већој или мањој мери), а понекад и хемикалија/адитива врше разградњу органских материја из отпадне воде до мање сложених састојака (мање сложени органски молекули, минералне материје, гасови, биомаса и др.).

Генерално, за третман домаћих употребљених вода из градских и сеоских насеља, примењују се два различита типа поступака:

1. традиционални поступци који базирају на екстензивним технологијама пречишћавања;
2. интензивни поступци пречишћавања који базирају на примени савремених постројења (уређаја) са одговарајућом процесном опремом (технолошка, хидромашинска, електро).

Екстензивни поступци пречишћавања засновани су на процесима који се дешавају у природи, односно на симулацији процеса из природног окружења. У оваквим процесима обично се примењује одговарајућа хидромашинска опрема, која је минимална по разноврсности и броју делова и једноставније је конструкције.

Неки од најчешће примењиваних система који су засновани на екстензивним поступцима за пречишћавање отпадних вода су:

- септичке јаме (саме или у комбинацији са упојним бунаром или инфилтационим пољем);
- Imhoff-ov таложник;
- биојаме (са и без улошка од биолошке културе);
- мокра поља (wetland-и) са хоризонталним и/или вертикалним током;
- системи за инфилтрацију (са и без медијума за адсорпцију) и др.;
- басени са акватичним биљкама типа пливајуће макрофите;
- различити типови неаерисаних лагуна (анаеробно-аеробне, факултативне, таложне...);
- стабилизациона поља.

Основна карактеристика оваквих система је:

- ограничени ефекти пречишћавања (нпр. за: септичке јаме, Imhoff-ov таложник, биојаме...);
- зависност од променљивости климатских услова (температура ваздуха, падавине, ветар, инсолација....), што се одражава на смањену ефикасност пречишћавања;
- немогућност остварења потребног степена уклањања загађујућих материја које нису биоразградљиве;
- најчешће се захтева велика површина заузетог земљишта за њихову изградњу (лагуне, мокра поља, стабилизациона поља..);
- проблеми са чишћењем-вађењем и одлагањем муља;
- ширење непријатних мириса и аеросола;
- представљају погодни медијум за развој инсеката, глодара и сл.;
- могућност постизања квалитета пречишћене воде на нивоу терцијарног третмана са одржањем стабилног квалитета пречишћене воде у дужем временском периоду, (лагуне, мокра поља, инфилтациона поља...).

Интензивни поступци пречишћавања - савремена решења подразумевају интегрисано дејство технолошких јединица у фазама третмана отпадне воде на уређајима смањених габарита и чији је рад најчешће аутоматизован и под стручном контролом. Овакви системи могу да се граде и на урбаним просторима, с обзиром да је њихов негативан утицај на животну околину сведен на најмању меру. Овде је, пре свега, реч о контролисаној емисији непријатних мириса, аеросола, буке и сл.

Код савремених система за пречишћавање комуналних отпадних вода осим уобичајених метода за примарно (механичко) и секундарно (биолошко) пречишћавање у процес се уводе и неки од поступака који се базирају на физичким, физичко- хемијским, хемијским и биолошким методама. Овде је пре свега реч о примени разноврсних техника филтрације, адсорпције, дозирања хемикалија, дезинфекције и сл.

На савременим постројењима примењује се одговарајућа хидромашинска, технолошка и електро опрема, са могућношћу мануелног, полуцентрализованог или централизованог вођења процеса и даљинским управљањем система за пречишћавање.

У зависности од капацитета (величине) постројења и примењеног типа технолошког процеса пречишћавања, могуће су различите варијанте за изградњу постројења, нпр:

- код „малих“ постројења: граде се фиксна постројења (тзв. „пакетни“ тип), мобилна постројења (тзв. „контејнерски“ тип), постројења типа мокра поља, лагуна...;
- код „средњих“ и „великих“ постројења: граде се постројења у компактној монолитној изведби и постројења у разуђеној изведби, са јасно дефинисаним и раздвојеним технолошким процесима пречишћавања на линији отпадне воде, муља и отпадних материја.

Имајући у виду да су у региону Срема у сливу реке Саве значајно заступљена насеља са релативно малим бројем становника, за третман домаћих употребљених вода, у даљем тексту биће разматране оне технологије - варијанте пречишћавања, које су техно-економски најприменивије у домаћем окружењу, а које истовремено задовољавају одредбе националне законске регулативе и препоруке Европске Уније.

При избору технологије пречишћавања треба свакако имати у виду да су код већине насеља непосредни реципијенти пречишћених вода мелиорациони канали са малим протицајем и брзинама течења. Код појединих насеља у близини не постоји непосредни водоток који би био реципијент отпадних вода, па је разматрана могућност да се третирана отпадна вода испусти у подземну средину.

6. РЕГИОНАЛНИ ЗНАЧАЈ СИСТЕМА КОМУНАЛНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ КАНАЛИСАЊА, ОДВОЂЕЊА И ТРЕТМАНА КОМУНАЛНИХ ОТПАДНИХ ВОДА

Изградњом комуналне инфраструктуре за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода насеља у сливу реке Саве започињу активности које имају за циљ дугорочно решавање описаних проблема и значајно унапређење комуналног стандарда становништва и привреде региона Срем.

Период реализације пројекта је до 2040. године, као и постплатнска фаза до 2050. године (изградња свих планираних недостајућих садржаја). Претпоставка је да ће 2040. године, на крају пројектног периода, прикљученост корисника у општинским центрима на будући систем јавне канализације бити 100%, док је за остала насеља предвиђена прикљученост 95%.

У оквиру будућег решења канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода, предложено је, тамо где постоји могућност, повезивање насеља у централизоване канализационе системе са заједничким ППОВ за више насеља. За насеља која, из разлога неповољне конфигурације терена, велике удаљености између насеља, као и гравитирање различитим сливовима, не могу бити повезана, предвиђени су индивидуални канализациони системи са ППОВ-ом за свако појединачно насеље.

Најзначајнији централизовани канализациони систем у оквиру Генералног пројекта је Регионални канализациони систем Ириг - Рума - Сремска Митровица, чије планско решење обухвата повезивање општинских центара Ириг, Рума и Сремска Митровица, и гравитационо транспортовање комуналних отпадних вода ова три општинска центра до заједничког ППОВ-а. Изградња колектора предвиђена је у оквиру појаса водног земљишта постојећих канала.

Такође, у оквиру општина Шид и Пећинци планирани су централизовани канализациони системи као међумесни, у оквиру којих постоји могућност повезивања:

- општинског центра са неколико сеоских насеља - заједнички ППО;
- више сеоских насеља - заједнички ППОВ.

Највећи међумесни канализациони систем је канализациони систем са ППОВ у насељу Адашевци, на који се прикључује општински центар Шид, као и сеоска насеља Адашевци, Гибарац, Илинци и Вашица.

Изградња система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода значајна је за одрживи развој у окружењу, али у великој мери утиче и на квалитет живота у насељима на предметном простору, а и шире, јер се унапређују комунални и еколошки стандарди свакодневног живота.

Неопходно је нагласити да се изградњом комуналне инфраструктуре, у циљу пречишћавања отпадних вода, штити и сама река Сава која је сада једини коначни реципијент отпадних вода (директно или преко других водотока). Неопходно је нагласити да четири државе кроз које протиче река Сава (Словенија, Хрватска, БиХ и Србија) управљају заштићеним подручјима уз реку Саву, од њеног извора до ушћа у Дунав и самим тим су преузеле одговорност за очување биолошке разноликости заштићених подручја уз реку Саву. Изградња система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема један је у низу корака неопходних за јачање и заштиту природног богатства и културног наслеђа, не само региона Срема већ и Републике Србије, али и Европе.

Овако конципиран просторни развој и дугорочно решени проблеми сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода, треба да обезбеде привредни развој предметних општина који се заснова на:

- јачању извозне оријентације привреде, посебно оне лоциране у индустријским зонама;
- подизању квалитета сектора услуга (транспорт, туризам, комплементарне услуге и др.);
- даљем интензивном развоју сектора малих и средњих предузећа, уз јачање њиховог међусобног повезивања, као основног генератора раста конкурентности и запошљавања;
- повећавању транспарентности пословања и побољшању инвестиционе климе.

7. ПРЕГЛЕД ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И КВАЛИТЕТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ НА ПОДРУЧЈУ ОБУХВАТА ПЛАНА

7.1. ПРИРОДНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

7.1.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

Границу посматраног подручја представљају реке Сава на југу и Босут на западу, северну границу чини гребен Фрушке горе, док се на истоку предметно подручје граничи са општинама Инђија и Стара Пазова.

Посматрано подручје се одликује већим бројем мањих водотока, а ободом овог простора протичу Дунав и Сава. Такође, овај простор карактерише и развијена каналска мрежа, као и постојање неколико вишенамених акумулација на јужним падинама Фрушке горе. Присутно је и више барских и мочварних појава, од којих су неке изузетно значајне са аспекта заштите биљног и животињског света и као такве су проглашене за резервате природе (Обедска бара и Засавица).

7.1.2. ГЕОЛОШКЕ, ГЕОМОРФОЛОШКЕ И ХИДРОГЕОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Геолошке карактеристике

Терен је изграђен од стена различите старости, а због геолошких и хидрогеолошких услова који имају значај са аспекта водоснабдевања анализирани су формације мезозојске, терцијерне и квартарне старости.

Мезозојске стене имају ограничено распрострањење и представљене су *тријаским седиментима* који се на површини констатују у зони Мале Ремете и Јаска. Они су представљени кречњацима, доломитима, конгломератима, пешчарима, глинцима и лапорцима.

Терцијерне стене представљене су *неогеним седиментима*, од којих су констатоване и *миоценске* и *плиоценске* наслаге. Ови седименти се на површини констатују на јужним падинама Фрушке горе, у оквиру ограничених појасева, где исклињавају, а према југу тону и прекривени су квартарним наслагама.

Миоценске седименте представљају наслаге доњег, средњег и горњег миоцена. Седименти доњег миоцена, представљени су конгломератима, пешчарима, глинцима и угљем и констатовани су у зони Врдника, познати су као „Врдничка серија“.

Дебљина ових седимената је 250-300 m. Седименти средњег миоцена, представљени су конгломератима, пешчарима, кречњацима, лапорцима, глинама и туфовима и констатовани су у зони Врдника, Хопова и Гргетега. Седименти горњег миоцена, представљени су конгломератима, песковима, лапорцима, глинама и шљунковима и констатовани су у зони Велике Ремете.

Плиоценске седименте представљају наслаге доњег (горњи понт), средњег и горњег (палудински слојеви) плиоцена. Седименте доњег плиоцена представљају пешчари, пескови и лапорци, који се на површини јављају само на малом простору у зони Врдника, Ирига и Велике Ремете. Ови седименти исклињавају према Фрушкој гори, док према југу тону. Дебљина ових седимената је 100-150 m.

Квартарне наслаге заузимају највеће пространство на подручју Срема. Представљене су стенама *плеистоценске* и *холоценске* старости.

Старији, *плеистоценски* седименти представљени су језерским, терасним и лесоидним наслагама. Језерски седименти нису откривени на површини, већ су констатовани бушењима. То су најстарији квартарни седименти, чији циклус седиментације почиње депоновањем песка и шљунка. Даље се јављају у сменама са песковима алевритским и глинама алевритским. Дебљина језерских седимената износи 45-100 m. Издан формирана у овим наслагама се користи за водоснабдевање већег броја насеља на овом простору. Лесоидне наслаге представљају најмлађе *плеистоценске* седименте и налазе се у оквиру копненог леса, који чини сремску лесну зараван, као и наслага језерског и барског леса, које се налазе између лесне заравни на северу и алувијалне равни Саве на југу. Њихова дебљина може износити и до 40 m.

Млађи, холоценски седименти представљени су делувијално-пролувијалним, барским и алувијалним седиментима.

Делувијално-пролувијални седименти настали су деловањем повремених речних токова (бујице), који су наносили материјал са Фрушке горе у виду плавинских лепеза. Одликује их хетерогеност материјала, који чине шљунак, песак, супескови и суглине.

Барски седименти исталожени су у алувијалној равни Саве и налазе се у старим речним токовима. Чине их пескови алевритски, суглине и супескови.

Седименти мртваја исталожени су у напуштеним меандрима Саве и престављају их алеврити, пескови алевритски и глине алевритске.

Алувијални седименти представљају савремене речне насlage и издвојене су у неколико фација. *Фација поводња* издваја се у долини Саве и настаје таложењем материјала приликом појаве великих вода. У оквиру ове фације јављају се пескови алевритски и муљевити, глине песковите, ређе шљункови заглињени.

Фација корита констатована је непосредно дуж тока Саве. Изграђују је пескови, шљункови, глине песковите и пескови алевритски. Гледано у плану, ширина исталожених седимената износи и до 3 km. *Фација плажа* констатује се на врло уским деловима обала реке где се таложе пескови, алеврити, глине и ређе шљункови.

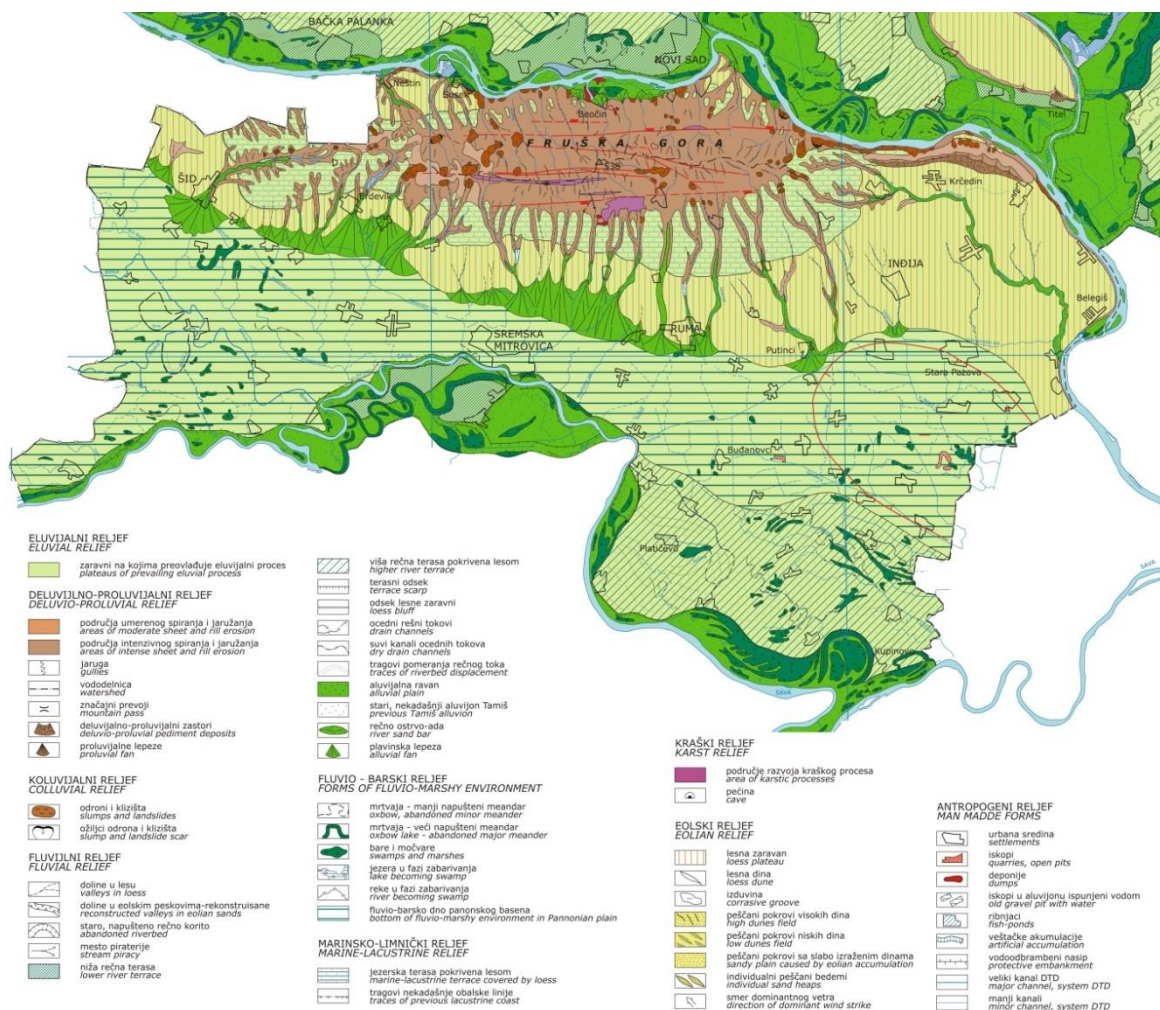
Рељеф и геоморфолошке карактеристике

Основни рељеф Срема настао је на седиментима Панонског мора изнад којег доминира масив Фрушке горе. Због тога се укупан простор може поделити на Равни Срем и Фрушкогорско подручје. Равни Срем обухвата површину испод коте 200 mАНВ. Простор између кота 100 и 200 mАНВ чини прелаз између Равног Срема и Фрушке горе, а највећи део површине лежи испод коте 100 mАНВ. Најниже коте терена крећу се око 72 mАНВ, а највиша кота је 539 mАНВ (Црвени Чот).

У геоморфолошком погледу, подручје Срема припада јужним деловима простране Панонске низије, која је настала спуштањем крупних блокова по регионалним руптурама током средњег еоцена, што се у знатно мањем обиму и интензитету наставља и у квартару. Генерално, подручје Срема представља део Савске потолине спуштен између Фрушке горе и Цера.

Формирање данашњег рељефа почело је у другој половини плеистоцена, кад долази до формирања корита Дунава, исушивања великих језера и акумулисања еолског материјала. Промене климе у глацијалним периодима условиле су наизменично смењивање еолских акумулација и флувијалне ерозије. Као резултат наведених процеса на територији Срема су формиране следеће геоморфолошке јединице:

- планински венац Фрушке горе;
- лесне заравни Фрушке горе и Земунски лесни плато;
- речне и речно - језерске терасе;
- алувијалне равни Дунава и Саве.

Слика 2. Геоморфолошка карта АП Војводине (Геозавод, Београд, 2005.)

Фрушка гора представља брдско-планински терен на северу сремске заравни. Са северне стране ограничена је Дунавом који је у појединим деловима своју десну обалу усекао у падинске стране Фрушке горе. Планински масив је укупне дужине око 80 km са правцем пружања исток-запад. Почиње од Старог Сланкамена, са котом 190 mАНВ, а од њега, паралелно са Дунавом протеже се врх Кошенац са 280 mАНВ, Какалакач 194 mАНВ, Козира 213 mАНВ и Краљево Брдо код Чортановаца 245 mАНВ, одакле почиње прави планински део Фрушке горе. Од ове коте терен се према западу диже и спушта са врховима и превојима. Први изразити врх је Венац 444 mАНВ, затим долазе Змајевац 453 mАНВ, Црвени Чот који је уједно и највиши врх висине 539 mАНВ.

Према северу и северо-истоку, односно према Дунаву, терен нагло пада до алувијалне равни Дунава, до коте 70-80 mАНВ, док су према западу падови блажи. Јужна страна Фрушке горе је знатно блажа, терен се спушта постепено према алувијалној равни реке Саве. Од самог планинског гребена спуштају се према југу бројне долине које су добро развијене у горњим токовима, односно у зони планинског дела Фрушке горе, док су у средњем делу тока усечене у зоне лесних тераса па имају своје специфичности, узане долине са кратким бочним јаругама усеченим у лесном платоу. Доњи токови ових долина се нагло проширују у равничарском делу, посебно у зони алувијалне равни реке Саве.

Лесне заравни Срема заузимају велико пространство окружујући планински венац Фрушке горе. Изграђене су од леса и лесоидних глина, а одликују се великом вертикалном порозношћу у површинском делу, што омогућује добру инфилтрацију атмосферских вода.

Лесне заравни се одликују и постојањем карактеристичних депресија или удубљења сличних вртачама, са пречницима и до 100 m, односно дубине од 1-5 m. Ове вртаче имају значај јер смањују површинско отицање, а повећавају количину инфилтрације. Лесне заравни обода Фрушке горе налазе се на апсолутном котама 90-300 mАНВ, док се Земунски лесни плато налази на апсолутним висинама 80-114 mАНВ.

Река Сава је формирала пространу алувијалну равну у области јужног Срема. Она представља најнижу јединицу и налази се на апсолутним котама 74-85 mAHB.

Виши делови алувијалне равни се, маркантним терасним одсецима спајају са речним, речно - језерским и лесним терасама. У појединим деловима алувијалне равни Саве налазе се остаци старих токова и меандара реке, где долази до таложења најмлађих седимената и формирања мочвара и мртваја.

7.1.3. ХИДРОГРАФСKE И ХИДРОЛОШКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Подручје Срема одликује се већим бројем мањих водотока, док ободом овог простора протичу две наше највеће реке, Дунав и Сава. Генерално, сви водотоци на овом подручју извиру на јужним падинама Фрушке горе и имају правац течења од севера ка југу. То су водотоци мањег протицаја, а у периодима изразитих падавина могу имати бујични карактер. Највећи број њих се улива директно у Саву и Дунав или посредно преко каналске мреже.

Хидрографска мрежа и режим течења воде у њој, услед антропогених утицаја, су знатно измењени у односу на некадашње природно стање. Промене су настале изградњом насипа дуж реке Саве, изградњом растеретних и мелиоративних канала, као и изградњом црпних станица и малих акумулација на фрушкогорским токовима. Сви наведени објекти су грађени због заштитите земљишта од плављења сувишним брдским водама, од високих подземних вода, од сувишних падавина и од високих вода реке Саве. На већини ових водотока, као и на акумулацијама, не врше се осматрања и мерења и не постоје водомерне станице са дугорочним и систематским праћењем отицања воде и псамолошког режима.

За системе у Срему је карактеристична велика дужина главних реципијената **каналске мреже** који истовремено имају транзитну функцију воде од крајњих тачака Фрушке горе до Саве и Дунава. Таква околност потенцира као приоритетни задатак потребу редовног одржавања каналске мреже у повољном функционалном стању, ради правовременог сакупљања и транзита сувишних вода до црпних станица и гравитационих испуста на Сави.

На простору источног Срема налази се и већи број барских и мочварних појава, пре свега у долини Саве. У јужном делу ове територије егзистира и својом величином се издваја Обедска бара, код Обрежа и Купинова, која има статус специјалног резервата природе, као и Бара Трсковача, код Платичева, која представља заштићено подручје.

Карактеристично је за водотокове Савског слива да су у доњем току третирано као мелиорациони канали (за одводњавање) и као такви се више мање одржавају од стране локалних водопривредних организација. Многи потоци почињу од баруштина и пиштевина, у неким случајевима потоци почињу од јасно формираног извора али се после извесне дужине губе, понире. Код неких вода тече за време већих падавина у појединим деловима долине, а затим понире, па се појављује на главном врху или храни артеске водоносне хоризонте. Карактеристика потока Савског слива је да у изворишном делу имају више воде него у средњем и доњем.

Слика 3. Хидрографска карта Срема (извор: ХС ДТД - Нови Сад, 1987.)

Плански простор обухвата делове хидромелиорационих система и водних објеката који су у надлежности следећих водoprивредних организација:

- ВДП „Сава“ ДОО - Сремска Митровица;
- ВДП „Ширина“ ДОО - Шид;
- ВДП „Галовица“ ДОО - Београд-Земун;
- ДВП „Хидросрем“ ДОО - Сремска Митровица.

За планирање и изградњу објеката и извођење радова у зони водних објеката - мелиорационих канала за одводњавање и наводњавање, уважаваће се добијени подаци о хидромелиорационим системима, водним објектима и заштитним водним објектима, у прилогу Водног мишљења број I-859/10-18, прибављеног у поступку издавања водних услова.

7.1.4. КЛИМАТСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

Географски положај има директан утицај на опште климатске карактеристике Срема у целини. Када се овоме додају рељефне карактеристике ширег простора и правци пружања планинских венаца, затим геолошке, хидрогеолошке и остале карактеристике Срема, може се закључити да се ради о врло специфичном подручју и са гледишта хидролошко-метеоролошких појава на овом простору.

На подручју у обухвату Просторног плана преовлађује умерено-континентална клима. Међутим, познато је да се на овом подручју сучељавају утицаји степско-континенталне и маритимне климе, па су због тога изражене одређене модификације основне климе. Поменуте специфичности, у највећој мери, изражене су кроз режим падавина и режим температура ваздуха, као и кроз друге климатске елементе.

Основни извори података осматрања климатско-метеоролошких величина преузети су из публикованих метеоролошких годишњака, Републичког хидрометеоролошког завода (РХМЗ), за тридесетогодишњи период од 1981. до 2010. године. Обрада климатских карактеристика на обухваћеном подручју базирана је на подацима осматрања три главне најближе метеоролошке станице: Београд (исток), Нови Сад-Римски Шанчеви (север) и Сремска Митровица (југ).

Средње месечне температуре ваздуха на свим станицама равномерно расту од најхладнијег јануара, када просечна температура за читаво подручје износи 0,6°C, до најтоплијег јула са просечном температуром од 22,1°C. Годишња амплитуда температуре ваздуха износи 21,5°C, а средња годишња температура ваздуха је 11,7°C. Иако су вредности средњих годишњих температура ваздуха на свим мерним пунктовима релативно уједначене, може се генерално констатовати да је западни Срем хладнији од источног, а према висинама терена, најниже температуре у Срему односе се на високе делове Фрушке горе.

Средња годишња инсолација за посматрани период износи 2.110 сати и на посматраним станицама је приближна, с тим што је инсолација измерена на станици у Сремској Митровици нешто нижа, што се може објаснити геоморфологијом околног терена и положајем мерне станице. Средња годишња облачност износи 96,7 дана.

Падавине су поред температура ваздуха најбитнији климатски елемент. На основу сагледавања вишегодишњих просечних падавина по месецима за посматрани период може се констатовати да је унутаргодишња расподела просечних месечних сума падавина слична на свим посматраним станицама, с тим што се може приметити да је нешто најнижа количина падавина измерена на станици у Сремској Митровици. Средња годишња количина падавина износи 650,8 mm. Највише падавина се излучи почетком лета, у јуну (просек 92,3 mm), када све станице бележе максимум. Најмање падавина се излучи у фебруару (просек 33,5 mm), док се секундарни минимум јавља у јануару. Падавине у облику снега се излучују релативно често - у просеку 28 дана годишње, док снежни покривач траје у просеку 37 дана и најдуже се задржава у јануару и фебруару.

Подаци показују да средња годишња релативна влажност ваздуха на разматраним станицама варира у границама од 65% до 84%. За обухваћено подручје средња годишња релативна влажност ваздуха износи 72,7%.

На овом подручју заступљена су ваздушна кретања из различитих праваца, тако на подручју Сремске Митровице преовлађују источни и западни ветрови, у Београду југоисточни и западни ветрови, а у Новом Саду западни и југоисточни ветрови. Генерално посматрано, годишње честине ветрова на подручју обухвата Просторног плана, су у највећој мери усредсређене око два супротна смера: источног (односно југоисточног), тј. кошавског ветра са једне стране, и западног (односно северозападног) ветра, који представља струјање са Атлантика према евроазијском копну, са друге стране. Средње брзине ветрова који дувају у Срему нису велике и по појединим правцима на разматраним станицама, крећу се у дијапазону од 1,7 m/s до 3,2 m/s.

7.1.5. ПРЕДЕОНА РАЗНОВРСНОСТ

Главни утицај на формирање данашње слике предела на овом подручју имала је Фрушка гора и река Сава, чије корито се усекло у речну терасу, а промене корита су остављале за собом запуштене мртваје и простране површине флувијално барског рељефа између њих.

Аспекте културног предела формира карактер структуре пољопривредне производње чија рационалност се заснива на великим обрадивим површинама и која је под утицајима различитих историјских околности, аграрних политика и прилагођавања природним условима развила препознатљив предеони образац са релативно равномерно распоређеном мрежом насеља компактне структуре. Начин коришћења земљишта и распоред, величина, међусобне релације и морфологија насеља на овом подручју стварају препознатљиву слику руралног предела.

Обухват Просторног Плана се простире преко низа предеоних типова чији карактер варира од мочварног земљишта и водених површина, преко обрадивих површина алувиалне заравни и лесне терасе до степских обронака Фрушке горе и шума националног парка.

Висинске разлике у обухвату Просторног плана условиле су настанак низа станишних типова, а утицале су и на формирање насеља и начина култивисања обрадивих површина.

Идентификовани предеони елементи

Идентификацијом просторних целина сличног карактера и њиховом валоризацијом могу се издвојити релативно хомогене просторне јединице.

Генерално сагледано, подручје обухвата Просторног плана се може окарактерисати као аграрни предео са остацима делимично измењених природних станишта.

На релативно равној површини речне терасе налази се мрежа некадашњих речних меандара, а више делове речне терасе заузимају полуинтензивно обрађене оранице и многобројна насеља од којих се по културно-историјском значају посебно истиче Сремска Митровица.

Основну матрицу карактера предела чине обрадиве површине, а фрагменти природних станишта, канали, насеља и саобраћајна инфраструктура формирају, углавном повезану мрежу. У оквиру природних станишта истичу се водене површине које су повезане мелиоративним каналима у систем влажних станишта.

Релативно уситњене обрадиве површине појединачних парцела дају висок степен разноврсности усева, али доминација једногодишњих ратарских култура доводи до униформности аграрних површина. Надморска висина, као и мезо и микрорељеф одређује мозаик ораница, винограда и воћњака. Неке од површина уз њих су запуштене и на њима се спонтано јавља жбунаста и дрвенаста вегетација, са великим учешћем инвазивних врста. То се јавља и уз неодржаване ивице канала.

Насеља су компактна, са добро дефинисаним границама, мада показује тенденцију ширења грађевинског подручја, посебно радних зона. Саобраћајна мрежа асфалтираних путева локалног карактера између насеља је релативно равномерно распоређена, а најзначајнији саобраћајни правац представља коридор Е70 и међународна пруга.

7.1.6. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

7.1.6.1. Водни ресурс

Водно земљиште у обухвату Просторног плана представља све површинске воде, баре и мочваре, водозаштитна подручја и захвате, водне акумулације и ретензије. Заштићено је према важећим прописима.

Најзначајнији водотоци на овом простору су Босут, Шидина, Кудош, Борковац, Јеленце, Добродол, Јарчина, Међеш, Шелевренац. Изграђена је и густа каналска мрежа, а најважнији канали су: Галовица, Врањ, Михаљевачки.

Река Сава чини природну границу овог подручја у значајној дужини и својим режимом има утицај на режиме издани из којих се захватају воде за водоснабдевање појединачних насеља и постојећег регионалног водоводног система. То се, пре свега, односи на извориште „Сава 1“ код Јарка за водоснабдевање већег броја насеља у општинама Рума и Ириг, као и за водоснабдевање насеља у приобаљу Саве. Планирано извориште воде „Хртковачка драга“ налази се у алувиону Саве код Хртковаца, тако да је простор будућег изворишта у директној хидрауличкој вези са реком Савом.

Акумулације на јужним падинама Фрушке горе формиране су на истоименим водотокима који извиру на Фрушкој гори. Оне су изграђене као вишенаменске, чије воде се могу користити у сврхе наводњавања, узгоја рибе и риболова, туризма и рекреације. На посматраном простору, егзистира 10 таквих акумулација. То су „Кудош“ код Павловаца, „Борковац“ код Руме, „Међеш“ код Шатринаца, „Добродол“ код истоменог села, „Љуково“ код Јарковаца и „Шелевренац“ код Марадика, „Баркут“ код Бингуле, „Мохарач“ и „Бруја“ код Ердевика и „Сот“ код села Сот. Ове акумулације се налазе на територијама општина Рума, Ириг, Шид и Инђија.

На предметном простору налази се и већи број барских и мочварних појава, пре свега у долини Саве. У јужном делу ове територије егзистира и својом величином се издваја Обедска бара, код Обрежа и Купинова, која има статус специјалног резервата природе, као и Бара Трсковача, код Платичева, која представља заштићено подручје.

На подручју Региона Срем хидрографска мрежа се састоји од:

- реке (Сава, Босут) - II категорија;
- реципијенти у областима са посебном заштитом (Обедска бара, Засавица);
- канала и потока:
 - Већи канали (канал првог реда): (Галовица, Јеленце, Кудош, Дубошач, Шидина);
 - Мањи канали (канал другог реда);
 - Подземна средина.

Наведена хидрографска мрежа је истовремено и реципијент пречишћених отпадних вода.

7.1.6.2. Пољопривредно земљиште

Земљишни покривач западног и средишњег Срема чине земљишта груписана у три реда и то:

- Аутоморфна земљишта се карактеришу терестричним режимом влажења - добијају влагу путем падавина, при чему не долази до дугог задржавања сувишне воде у профилу. Овај ред земљишта има велики број нижих систематских јединица, заузима релативно највећу површину и од изузетног је значаја за пољопривредну производњу.

- Хидроморфна земљишта карактерише повремено или трајно превлаживање под утицајем унутрашњих и/или спољних, те површинских и/или подземних вода. Ова земљишта су лоцирана на нижим котима терена, у депресијама лесних и речних тераса, а нарочито у долинама река Саве и Босута.
- Халоморфна земљишта обухватају слатине, образоване доминантно под утицајем лако растворљивих соли. Заслањивање земљишта је у начелу условљено хидролошким, рељефским и климатским чиниоцима. Концентрација и састав соли у подземним и површинским водама, у значајној мери су повезани са минералошким саставом геолошких творевина кроз које протичу. Акумулација соли у земљишту се јавља као последица испаравања капиларно подигнуте плитке, врло минерализоване, подземне воде, из површинских слојева, током топлих летњих месеци.

Производни потенцијали земљишта

У погледу хемијских својстава земљишта на територији западног и средишњег Срема имају веома разнолике карактеристике, чак у оквиру истог варијетета. Ове разлике су последица природних, али и антропогених утицаја, пре свега пољопривредне производње, што подразумева коришћења ђубрива, механичку обраду, плодород и остале људске активности. Биљни нутријенти се крећу у широким границама од слабе до добре обезбеђености. Са аспекта пољопривредне производње хемијска својства земљишта Срема су генерално задовољавајућа, осим хемијских својстава слатина, које су неповољне за већину култура.

Према производној способности, земљишта Срема се могу условно сврстати у две групе: земљишта равничарско брежуљкастог терена, која поседују оптималне услове за пољопривредну производњу и планинска земљишта са изворно неповољним својствима, као ограничавајућим еколошким фактором.

Земљишни покривач подручја западног и средишњег Срема, сачињен је углавном од земљишта аутоморфног реда. Најдоминантнији је чернозем са различитим варијететима (преко 60% површине), што представља базу за оптималну пољопривредну производњу. Чернозем има углавном задовољавајуће водно-физичке особине, па је примена мелиорационих мера могућа без ограничења. О доброј дренажности ових земљишта говоре и подаци о ефективној порозности.

Дренажна (ефективна) порозност је 9-10% код чернозема излуженог огађаченог, чернозема бескарбонатног, чернозема карбонатно оглејаног на лесној тераси, а 10-11% код чернозема карбонатног и чернозема карбонатно оглејаног на лесном платоу.

Преостале површине такође представљају значајан производни ресурс, чији продуктивни потенцијал може додатно да се повећа применом мелиоративних мера, оптималним ђубрењем, плодородом исл. Карактеристике ових земљишта су углавном нешто лошије физичке особине, неповољнији водно - ваздушни режим, слабија водопрпусност и дуготрајно задржавање сувишне воде у земљишту. Дренажна порозност ових земљишта варира од 4-5% код оних са најнеповољнијим физичким особинама, до 9-10% код нешто повољнијих типова, тј. њихових варијетета. Код заслањених земљишта додатно постоји опасност од токсичног деловања повећаних концентрација растворљивих соли на биљке, па уколико се планира интензивна производња неопходно је применити одређене мелиоративне мере или прилагодити биљну производњу постојећим условима (халофите културе).

7.1.7. ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шумско земљиште на простору обухвата Просторног плана, према Закону о шумама, обухвата шуме Сремског шумског подручја и шуме Националног парка „Фрушка гора“.

У оквиру Сремског шумског подручја су државне шуме ЈП „Војводинашума“ којима газдује Шумско газдинство „Сремска Митровица“ највећим делом у приобаљу реке Саве (шумске управе (ШУ): ШУ „Моровић“, ШУ „Вишњићево“ и ШУ „Кленак“), неуређене државне шуме којима газдују предузећа за газдовање шумама, шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини, као и шуме сопственика. Флористички састав шума Сремског шумског подручја је изузетно разнолик и представљен је кроз чак 30 врста дрвећа.

Најзаступљенија врста дрвећа је храст лужњак, а иза њега следи пољски јасен, затим граб, цер и остали тврди лишћари. Од меких лишћара најзаступљеније су клонске тополе. Шумама које се налазе у оквиру заштићених подручја се газдује у складу са важећим актима о заштити. Ове шуме имају превасходно заштитну функцију.

Шуме у Националном парку „Фрушка гора“ обухватају државне шуме, шуме сопственика на територији Националног парка и шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини. На простору обухвата Плана шуме у Националном парку „Фрушка гора“ се налазе на територији општине Ириг, Сремска Митровица Град и општине Шид. Овим шумама се газдује у складу са важећим Законом о националним парковима, којим је утврђен тростепени режим заштите са заштитном зоном. ЈП национални парк „Фрушка гора“ газдује државним шумама на простору Националног парка „Фрушка гора“. Газдовање се врши преко шумских управа. Шумска вегетација Фрушке горе је веома разноврсна, са низом специфичности у флористичком саставу и мозаичним смењивањем шумских заједница на различитим стаништима.

Шуме ЈП „Воде Војводине“ са налазе уз насипе и основну каналску мрежу и у функцији су њихове заштите.

7.1.8. МИНЕРАЛНЕ СИРОВИНЕ

На простору обухваћеном израдом Просторног плана налазе се истражни простори, резерве минералних сировина и експлоатациона поља минералних сировина (подземне воде, подземне термалне и минералне воде и опекарске сировине), за које одобрење издаје Покрајински секретеријат за енергетику и минералне сировине.

Поред наведених појава и лежишта минералних сировина на простору обухвата Просторног плана, предузеће „НИС“ а.д. Нови Сад поседује одобрење за детаљна геолошка истраживања нафте и гаса на простору Срема, број: 5073.

7.2. ДРУШТВЕНО ЕКОНОМСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

7.2.1. СТАНОВНИШТВО

Анализа демографског развоја подручја обухваћеног израдом Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1991-2011. године. Посматрано подручје обухвата пет јединица локалне самоуправе сремске области, односно територије Града Сремска Митровица и општина Шид, Ириг, Рума и Пећинци. Према Попису становништва из 2011. године, на посматраном подручју, у укупно 89 насеља живи 199.053 становника, односно 10,3% укупне војвођанске популације.

Табела 1. Локалне самоуправе у обухвату Просторног плана

НСТЈ ¹ 3/НСТЈ 2	Град/општина	Број насеља у обухвату Плана	Просечна густина насељености у km ²	Број становника		
				1991.г	2002.г	2011.г
Сремска област	Шид	19	49,76	35.578	38.973	34.188
	Ириг	12	47,24	11.553	12.329	10.866
	Пећинци	15	40,33	19.865	21.506	19.720
	Рума	17	93,37	53.856	60.006	54.339
	Сремска Митровица-град	26	104,91	83.644	85.902	79.940
Укупно у обухвату Просторног плана		89	72,38	204.496	218.716	199.053
Регион Војводине		469	89,38	1.970.195	2.031.992	1.931.809

У периоду 1991-2011. године укупан број становника у обухвату Просторног плана је опао за 5.443 лица или по просечној годишњој стопи од -0,13%. Механичка компонента значајно је утицала на кретање укупног броја становника у последњој декади XX века, тако да је 2002. године забележен пораст укупне популације у свим локалним самоуправама (пораст од 14.220 лица). У периоду 2002-2011. године у свим локалним самоуправама забележена је депопулација, што говори да је механичка компонента имала краткотрајан утицај на побољшање виталних карактеристика популације. У периоду 2002-2011. године укупан број становника у обухвату Просторног плана је смањен за 9,0% односно 19.663 лица.

1 Номенклатура статистичких територијалних јединица

Највеће смањење популације у овом периоду је у граду Сремска Митровица (-5.962 лица) и општинама Рума (-5.667 лица) и Шид (-4.785 лица). Једна од карактеристика становништва је и неравномерна просторна дистрибуција, са најизраженијом концентрацијом у општинским центрима.

Табела 2. Број домаћинстава и просечна величина домаћинства

НСТЈ 3/ НСТЈ 2	Град/општина	Број домаћинстава по методологији пописа 2002. године			Просечна величина домаћинства		
		1991.г	2002.г	2011.г	1991.г	2002.г	2011.г
Сремска област	Шид	12.346	13.325	12.331	2,88	2,92	2,77
	Ириг	4.117	4.418	3.987	2,81	2,79	2,71
	Пећинци	6.063	6.796	6.251	3,28	3,17	3,15
	Рума	17.541	19.990	18.632	3,07	3,00	2,90
	Сремска Митровица-град	27.590	29.391	27.218	3,03	2,92	2,93
Укупно у обухвату Просторног плана		67.657	73.920	68.419	3,02	2,96	2,91
Регион Војводине		685.256	709.957	696.157	2,88	2,86	2,76
НСТЈ 3/ НСТЈ 2	Град/општина	Број домаћинстава по методологији пописа 2002. године			Просечна величина домаћинства		
		1991.г	2002.г	2011.г	1991. г	2002. г	2011. г
Сремска област	Шид	12346	13325	12331	2,88	2,92	2,77
	Ириг	4117	4418	3987	2,81	2,79	2,71
	Пећинци	6063	6796	6251	3,28	3,17	3,15
	Рума	17541	19990	18632	3,07	3,00	2,90
	Сремска Митровица-град	27590	29391	27218	3,03	2,92	2,93
Укупно у обухвату Просторног плана		67657	73920	68419	3,02	2,96	2,91
Регион Војводине		685256	709957	696157	2,88	2,86	2,76

Према последњем попису, у обухвату Просторног плана се налази 9,8% укупног броја домаћинстава војвођанског региона. Укупан број домаћинстава је у периоду 1991-2011. године растао по просечној годишњој стопи од 0,06%. Међутим, последњим пописом забележено је смањење укупног броја домаћинстава за 5.501 у односу на попис из 2002. године. Просечна величина домаћинства опадала је од 3,02 до 2,91 чланова по домаћинству, као последица процеса раслојавања породице и погоршања старосне структуре популације.

Анализа домаћинстава према броју чланова у обухвату Просторног плана, по последњем попису из 2011. године, показује да у већини општина највећи број становника живи у двочланим домаћинствима, а изузетак је општина Ириг где је највећи проценат једночланих домаћинстава. Ако се изврши поређење међу општинама у обухвату Просторног плана у општини Ириг је највећи удео домаћинстава од 1 и 2 члана (52,8% збирно), док је у општини Рума највећи проценат трочланих домаћинстава (20,4%). Општина Пећинци има највеће учешће четворочланих домаћинстава (18,8%), као и домаћинства са пет (11,2%) и више чланова (10,0%) у односу на друге општине у обухвату Просторног плана.

Становништво на подручју обухвата Просторног плана има неповољна демографска обележја која карактеришу и АП Војводину, па је применом одговарајућих мера демографске политике и популационих политика локалних самоуправа потребно утицати на успоравање негативних демографских тенденција.

7.2.2. МРЕЖА И ФУНКЦИЈЕ НАСЕЉА

Подручје обухваћено Просторним планом чини 1 (једно) градско и 4 (четири) општинска функционална подручја. Диференцијација у мрежи насеља довела је до издвајања нивоа насеља, у зависности од броја становника и од привредне развијености (активности) на: градски центар, субрегионални центар, општинске (локалне) центре и примарна (сеоска) насеља која им гравитирају.

У региону Срем, у делу слива реке Саве, 89 насељених места нема адекватно решено питање сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода које се стварају на овом подручју.

У насељеним местима, ван општинских центара, ситуација је крајње незадовољавајућа/критична. Не постоје системи за сакупљање и одвођење, као ни системи за третман отпадних вода. Испуштање употребљених вода врши се индивидуално, у неадекватно изграђене септичке јаме, копане бунаре или у оближње водотоке.

Све наведено константно погоршава квалитет како површинских тако и подземних вода, а самим тим и квалитет живота у насељима.

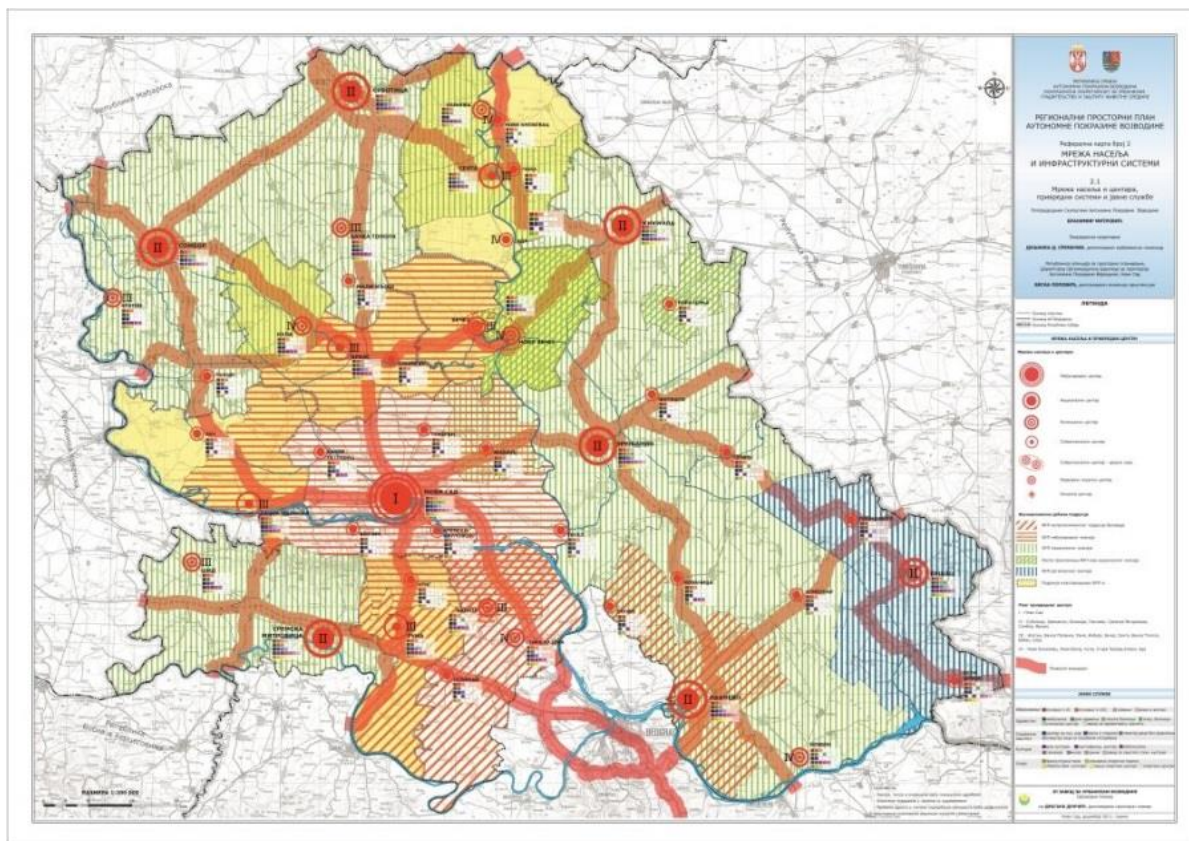
Град Сремска Митровица има 26 насеља (Бешеновачки Прњавор, Бешеново, Босут, Велики Радинци, Гргуревци, Дивош, Засавица I, Засавица II, Јарак, Кузмин, Лаћарак, Лежмири, Манђелос, Мартинци, Мачванска Митровица, Ноћај, Равње, Раденковић, Салаш Ноћајски, Сремска Митровица, Сремска Рача, Стара Бингула, Чалма, Шашинци, Шишатовић и Шуљам) и чини ФУП-у (функционално урбано подручје) од државног значаја. Насеље Сремска Митровица има статус града.

Општина Шид има 19 насеља (Шид, Батровци, Илинци, Моровић, Јамена, Вишњићево, Кукујевци, Адашеви, Бачинци, Ердевик, Љуба, Сот, Вашица, Беркасово, Гибарац, Моловин, Бингула, Бикић До и Привина Глава) и припада ФУП-у Сремска Митровица. Насеље Шид има статус развијеног локалног центра.

Општина Ириг припада ФУП-у међународног значаја Нови Сад (подручје кластеризације) и обухвата 12 насеља: Велика Ремета, Врдник, Гргетег, Добродол, Ириг, Јазак, Крушедол Прњавор, Крушедол Село, Мала Ремета, Нерадин, Ривица и Шатринци. Насеље Ириг има статус локалног центра. Насеља Ириг и Врдник су градског карактера, док су остала насеља руралног карактера и имају статус сеоских насеља - локалне (месне) заједнице.

Општина Пећинци има 15 насеља и припада ФУП-у метрополитенског подручја Београда. По статистичким критеријумима сва насеља у Општини: Ашања, Брестач, Деч, Доњи Товарник, Карловчић, Купиново, Обреж, Огар, Попинци, Прхово, Сибач, Сремски Михаљевци, Суботиште и Шимановци припадају примарним сеоским насељима, док је насеље Пећинци локални (општински) центар.

Општина Рума припада ФУП-у метрополитенског подручја Београда (подручје кластеризације) и има 17 насеља, једно насеље градског карактера - Рума и 16 сеоских: Буђановци, Витојевци, Вогањ, Грабовци, Добринци, Доњи Петровци, Жарковац, Кленак, Краљевци, Мали Радинци, Никинци, Павловци, Платичево, Путинци, Рума, Стејановци и Хртковци. Градско насеље Рума, односно центар општине је уједно и субрегионални центар. Сва остала насеља у општини припадају примарним сеоским насељима, односно насељима на нивоу локалне (месне) заједнице.

Слика 4. Мрежа насеља и инфраструктурних система Регионалног просторног плана АПВ

7.2.3. ПРИВРЕДА

На подручје обухваћеном израдом Просторног плана живи 10,3% укупне војвођанске популације. Насеља у обухвату су претежно руралног карактера. Издваја се урбани центар Сремска Митровица и урбано насеље Рума који располажу компаративним предностима и локационо-развојним потенцијалом.

Град Сремска Митровица и општине у обухвату Просторног плана немају на адекватан начин решен проблем сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода које се стварају на овом подручју, јер се сакупљене и употребљене комуналне воде упуштају директно, без икаквог пречишћавања, у реку Саву и њене притоке. Посматрано подручје располаже капацитетима прехрамбене индустрије (шећерана, фабрика уља, млинови за жито, прерада меса, прерада воћа и поврћа, кланице и др.), затим капацитетима за прераду дрвета, коже, сировине гвожђа, производњу гуме, пластике, обуће, сточне хране, производњу дизел мотора, алатних машина, као и капацитетима грађевинске индустрије и др. Сви ови привредни субјекти су важни са аспекта загађења вода. Наиме, и за индустријске отпадне воде не постоје одговарајући предтретмани, осим у случају малог броја фабрика, па се оне без обраде директно упуштају у околне водотоке. У индустрији због слабих ефеката приватизације друштвених предузећа (стецаји, ликвидације предузећа), као и заостајању у примени фактора техничког прогреса (иновација, знања, нових технологија) и извоз је већином базиран на примарним и производима ниже фазе прераде. Дугорочним решавањем проблема сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода обезбедиће се привредни развој подручја у обухвату Просторног плана. Економски развој општина, уз креирање подстицајног инвестиционог амбијента допринеће јачању извозне оријентације привреде, даљем интензивном развоју сектора малих и средњих предузећа, подизању квалитета услуга, као и унапређењу еколошких стандарда и заштите животне средине.

Могућности за развој привреде Града Сремска Митровица и општина у обухвату Просторног плана нису у потпуности искоришћене и поред, у геосаобраћајном смислу, повољног положаја општина, богатог сировинског залеђа, као и постојећих капацитета, па се може констатовати да се ради о простору који има потенцијал за развој, нарочито у погледу пољопривреде, агрокомплекса и туризма.

7.2.4. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ У ОБЛАСТИ ОДВОЂЕЊА И ПРЕЧИШЋАВАЊА ОТПАДНИХ ВОДА

У досадашњем периоду, у сливу реке Саве у региону Срем предузимано је више различитих активности на решавању проблема везаних за систем за сакупљање и одвођење отпадних вода. Међутим, осим постојања канализационих мрежа у граду Сремска Митровица, општинским центрима Рума, Пећинци, Ириг, и веома малом броју сеоских насеља, управљање отпадним водама на овом простору је веома ограничено.

На основу сакупљених података и анализом постојеће документације, постојеће стање у области канализације отпадних вода је такво да канализациони системи постоје само у општинским центрима, као и у појединим насељима која гравитирају ка општинским центрима. Већина насеља, претежно сеоских, своје отпадне воде испуштају у неадекватно изграђене септичке јаме, копане бунаре, или директно у најближе потоке, јаруге, канале.

У мањем броју насеља, односно седиштима општина и градским насељима, постоје изграђена постројења за третман комуналних отпадних вода, на која су прикључена и поједина приградска насеља која гравитирају општинским центрима.

За поједина насеља постоји урађена пројектна документација канализационе мреже и постројења за третман отпадних вода, док је за мањи број насеља ова документација у фази припреме. Ипак, за већи број насеља не постоји одговарајућа пројектна документација која се односи на решавање проблематике канализације и пречишћавања отпадних вода.

Постројења за третман комуналних отпадних вода изграђена су за насеља:

- Рума;
- Мачванска Митровица (прикључена насеља: Салаш Ноћајски, Ноћај, предвиђено да се прикључе насеља: Засавица 1, Засавица 2);
- Пећинци (прикључена насеља: Сибач, Суботиште, предвиђено да се прикључе насеља: Попинци, Прхово и Брестач);
- у фази изградње је ППОВ за насеље Шимановци, на које треба да се прикључе насеља: Деч, Карловчић и Сремски Михаљевци.

Регион Срем, у сливу реке Саве, нема адекватно решено питање сакупљања, одвођења и пречишћавања отпадних вода које се стварају на овом подручју.

У даљем тексту дат је кратак приказ стања проблематике канализације и пречишћавања комуналних отпадних вода који је проистекао као резултат анализа прикупљених подлога и снимљеног стања на терену.

У наредној табели приказана су насеља у којима постоје канализациони системи, као и проценат прикључености на систем канализације.

Табела 3. Постојећа прикљученост на канализационе системе

Насеље/Општина	2015		
		Нкор	Р (%)
Рума	30.076	27.000	90%
Сремска Митровица	37.751	35.700	95%
Мачванска Митровица	3.873	2.700	70%
Шид	14.839	14.839	100%
Ириг	4.415	2.500	57%
Врдник	3.092	1.915	62%
Пећинци	2.571	2.500	97%
Шимановци	3.073	1.800	59%
Суботиште	846	580	69%
Сибач	505	505	100%
УКУПНО	101.041	90.039	89%

Постројење за третман комуналних отпадних вода насеља Рума

Постојећи уређај за пречишћавање отпадних вода града и индустрије у Руми изграђен је и пуштен у рад 1983. године, као прва етапа пројектованог постројења. Постојећи ППОВ изведен је за капацитет прве етапе од 40.000 еквивалентних становника (ЕС), са могућношћу проширења капацитета у крајњој фази од укупно 80.000 ЕС. Постројење је пројектовано и изведено на бази конвенционалне технологије активног муља. На линији отпадне воде изведени су: главна црпна станица, груба механичка решетка, аерисани песколов-мастолов, аерациони базен са површинским турбинским аераторима, радијални накнадни таложник, пумпа за рецикулацију муља. На линији муља изведени су: црпка вишка муља, стабилизациони базен и поља (лагуне) за сушење муља. Као саставни део ППОВ изведена је и остала пратећа инфраструктура (погонска зграда, интерне саобраћајнице, ограда и сл.). Од самог почетка експлоатације ППОВ, јављали су се значајни проблеми у његовом раду. Предложена је варијанта да се постојеће ППОВ реконструише и да функционише на принципу технологије дисконтинуалног секвенцијалног процеса са активним муљем у реактору типа СБР².

У најкраћем, реконструкција постојећег ППОВ подразумевала би следеће: постојећи базен за аерацију и стабилизацију муља се преводи у СБР реакторе, накнадни таложник поприма функцију угушћивача муља, а угушћени муљ се подвргава механичкој дехидратацији и потом одлаже на постојећу лагуну за муљ. Од 2011-те године ништа се више битније није урадило по питању ревитализације постојећег ППОВ и његовог пуштања у функцију (претежно због финансијских разлога). Постројење данас није у функцији.

Постројење за третман комуналних отпадних вода насеља Мачванска Митровица

На ово постројење су прикључене и отпадне воде из насеља: Салаш Ноћајски и Ноћај, а у плану је да се прикључе и отпадне воде из насеља Засавица 1 и Засавица 2. ППОВ у Мачванској Митровици је пројектовано за укупни капацитет од 5.000 ЕС, а изведена је прва фаза постројења капацитета 2.500 ЕС. Постројење је пројектовано и изведено на бази технологије активног муља у процесу са продуженом аерацијом. Постројење је у раду од 2007. године. На линији отпадне воде изведени су: црпна станица са механичка решетком и пресом за отпадни материјал, подземни аерациони базен са накнадним таложником и симултаном аеробном стабилизацијом муља (тип: „круг у кругу“), „мамут“ пумпа за рецикулацију и одвођење вишка муља, излазни мерни канал типа „вентури“ и обилазни цевовод сирове воде („by-pass“).

На линији муља изведен је подземни резервоар за таложење и одлежавање муља. Пречишћена вода са постројења се цевоводом гравитационо испушта у реку Саву, док се исталожени муљ из резервоара за муљ евакуише камионом цистерном.

У склопу самог постројења изведена је и погонска зграда у којој је смештена комплетна опрема за рад постројења (пумпе, решетка, контејнер за отпад, дуваљка за ваздух, електроормани, санитарни чвор и др.). Око постројења је изведена и остала пратећа инфраструктура (приступна стаза, ограда, зелене површине, стубна трафостаница). За потребе крајње фазе предвиђена је доградња аерационог базена са накнадним таложником и пратећом опремом, за шта је остављен потребан грађевински простор.

На основу обиласка постројења стекао се утисак да постоје проблеми у његовом раду, како на линији отпадне воде тако, и на линији муља. Ови се проблеми могу приписати:

- пропусти у пројектовању и изградњи појединих делова постројења;
- чињеници да је капацитет изграђеног система за биолошки третман већ сада поддимензионисан за тренутна хидрауличка и биолошка оптерећења отпадних вода које долазе на третман;
- људском фактору (неадекватно одржавање и функционисање биолошког дела уређаја).

Оваквим тврдњама иду у прилог и анализе квалитета пречишћених отпадних вода које показују да концентрације излазних параметара нису у складу са прописаним вредностима.

Постројење за третман комуналних отпадних вода насеља Пећинци

На ово постројење су прикључене и отпадне воде из насеља: Сибач и Суботиште, а у плану је да се прикључе и отпадне воде из насеља Попинци, Прхово и Брестач.

ППОВ Пећинци је пројектовано за укупни капацитет од 5.000 ЕС, а изведена је прва фаза постројења капацитета 2.500 ЕС. Постојење је пројектовано и изведено на бази технологије активног муља у процесу са продуженом аерацијом. Постојење је у раду од 2008. године. На линији отпадне воде изведени су: пријемни шахт, црпна станица са механичком решетком, интегрисани уређај за примарни (механички) третман отпадне воде типа: фина решетка-песколов-мастолов, транспортер за издвојени отпад са примарног третмана са контејнером за отпад, аерациони базен са накнадним таложником и симултаном аеробном стабилизацијом муља (тип: „круг у кругу“), „мамут“ пумпа за рецикулацију и одвођење вишка муља, излазни мерни канал типа „вентури“ и обилазни цевовод сирове воде („by-pass“).

На линији муља изведен је пријемни шахт за сакупљање муља, пумпна станица за потискивање муља и уређај за механичку дехидратацију муља са дозирањем полимера у фази кондиционирања муља. Пречишћена вода са постројења се цевоводом гравитационо испушта у канал Галовица. У склопу самог постројења изведена је и погонска зграда са комплетним садржајем (канцеларија, санитарни чвор, погонска лабораторија, просторије са дуваљкама, опремом за третман муља, електроормани...). Око постројења је изведена и остала пратећа инфраструктура (приступна саобраћајница са стазама, зелене површине, ограда...). За потребе крајње фазе предвиђена је доградња аерационог базена са накнадним таложником и пратећом опремом, за шта је остављен потребан грађевински простор.

На основу обиласка постројења стекао се утисак да постоје проблеми у његовом раду, како на линији отпадне воде тако, и на линији муља. Ови се проблеми могу приписати:

- пропусти у пројектовању и изградњи појединих делова постројења, недовршености технолошке линије у смислу уградње потребне мерно-регулационе опреме;
- чињеници да је капацитет изграђеног система за биолошки третман већ сада поддимензионисан за тренутна хидрауличка и биолошка оптерећења отпадних вода које долазе на третман;
- чињеници да се на постројење доводе и отпадне воде из индустријских погона које нису претходно подвргнуте одговарајућем предтретману, а које подижу капацитет постројења и усложњавају процес пречишћавања;
- људском фактору (недовољно искуство у вођењу технолошког процеса пречишћавања и неадекватно одржавање појединих делова постројења).

Оваквим тврдњама иду у прилог и анализе квалитета пречишћених отпадних вода које показују да концентрације излазних параметара нису у складу са прописаним вредностима.

Постројење за третман комуналних отпадних вода насеља Шимановци

Осим насеља Шимановци и дела припадајуће индустријске зоне планирано је да се на овом постројењу третирају и отпадне воде из насеља: Деч, Карловчић и Сремски Михаљевци.

ППОВ Шимановци је пројектовано и изводи се за укупни капацитет од 9.200 ЕС (две фазе на линији биолошког третмана свака капацитета по 4.600 ЕС). Постојење је пројектовано на бази технологије активног муља у процесу са продуженом аерацијом. Саставни делови постројења су:

- на линији отпадне воде: пријемни шахт, црпна станица са механичком решетком, интегрисани уређај за примарни (механички) третман отпадне воде типа: фина решетка-песколов-мастолов, транспортер за издвојени отпад са примарног третмана са контејнером за отпад, аерациони базен са накнадним таложником и симултаном аеробном стабилизацијом муља (тип: „круг у кругу“), „мамут“ пумпа за рецикулацију и одвођење вишка муља, излазни мерни канал типа „вентури“ и обилазни цевовод сирове воде („by-pass“);
- на линији муља: силос за сакупљање вишка муља, пумпна станица за потискивање муља, уређај за механичку дехидратацију муља са дозирањем полимера у фази кондиционирања муља.

Пречишћена вода са постројења се цевоводом гравитационо испушта у канал Галовица. У склопу самог постројења је и погонска зграда са комплетним садржајем (канцеларија, санитарни чвор, погонска лабораторија, просторије са дуваљкама, опремом за третман муља, електроормани). Око постројења је предвиђена и остала пратећа инфраструктура (приступна саобраћајница са стазама, зелене површине, ограда...).

Постројење за третман процесних и отпадних вода на локацији „Матроз“ Сремска Митровица

Генералним пројектом је сагледавана и могућност евентуалне примене изграђених уређаја за третман процесних и отпадних вода, који су се користили за потребе рада фабрике „Матроз“ у Сремској Митровици, а и данас егзистирају и у власништву су приватног предузећа „Истеп д.о.о“.

Фабрика вода „Истеп д.о.о“ састоји се од следећих целина:

- објекат водозахвата (заједничко власништво са Енерганом-Топланом);
- постројење за производњу процесне воде и
- постројење за прераду отпадних вода.

Постројење за производњу процесне воде

На постројењу се третира сирова вода из реке Саве, дозирањем хемикалија, таложењем у акцелераторима и филтрирањем кроз пешчане филтере. Овако третирана вода се користила за припрему индустријске воде у количини од $2.300 \text{ m}^3/\text{h}$, као и за припрему декарбонизоване воде у количини од $2.700 \text{ m}^3/\text{h}$.

На линији за производњу декарбонизоване воде изграђени су следећи објекти са пратећом опремом:

- хемијска зграда (нова дозажа) бруто површине од 484 m^2 ;
- хемијска зграда (стара дозажа) површине од 340 m^2 ;
- два акцелератора, сваки пречника по 25 m и запремине по 2670 m^3 . Капацитет сваког акцелератора је $1.350 \text{ m}^3/\text{h}$. Сваки акцелератор је опремљен турбинском мешалицом и згратачем муља;
- десет пешчаних филтера;
- резервоар пречишћене воде испод пешчаних филтера (запремине 2.360 m^3).

На линији за производњу индустријске воде изграђени су следећи објекти са пратећом опремом:

- један акцелератор, пречника 30 m и запремине 3840 m^3 . Капацитет акцелератора је $2300 \text{ m}^3/\text{h}$. Акцелератор је опремљен турбинском мешалицом и згратачем муља;
- осам пешчаних филтера;
- резервоар пречишћене воде испод пешчаних филтера запремине 1.930 m^3 .

Заједнички објекат на линији за производњу декарбонизоване и индустријске воде је:

- зграда за сакупљање муља површине 40 m^2 , са две муљне пумпе ($Q=50 \text{ l/s}$, $H=10 \text{ m}$);
- зграда филтер станице (у основи 2.430 m^2 , бруто површине 3.230 m^2).

У машинској сали филтер станице је смештена следећа опрема:

- шест пумпи за дистрибуцију воде капацитета по ($Q=1.200 \text{ m}^3/\text{h}$, $H=50 \text{ m}$);
- две пумпе за дистрибуцију воде капацитета по ($Q=600 \text{ m}^3/\text{h}$, $H=50 \text{ m}$);
- шест пумпи за прање филтера капацитета по ($Q=625 \text{ m}^3/\text{h}$, $H=10 \text{ m}$);
- један компресор за ваздух за прање филтера капацитета ($Q=4075 \text{ m}^3/\text{h}$);
- четири вакуум пумпе капацитета ($Q=57 \text{ m}^3/\text{h}$, $H=8 \text{ m}$);
- два резервоара за вакуум запремине по 0.5 m^3 .

У склопу филтер станице налази се и противпожарна станица која је опремљена пумпама, хидрофорском посудом, компресором и стабилним дизел агрегатом снаге 260 kW са комплетном опремом.

Постројење за прераду отпадних вода састоји се из три независне линије:

- линија 1, капацитета $2.700 \text{ m}^3/\text{h}$;
- линија 2, капацитета $1.200 \text{ m}^3/\text{h}$;
- линија 3, сакупљање муља из обе линије и транспорт муља на таложна поља.

Отпадне воде из линије 1 доводним каналом долазе до пумпне станице. У пумпној станици су инсталисане две потапајуће пумпе ($Q=1000 \text{ m}^3/\text{h}$, $H=7 \text{ m}$), преко којих се отпадна вода транспортује у базен за неутрализацију подужног таложника. Пре улаза воде у базен за неутрализацију, врши се корекција рН кречним млеком у цевоводу. Из базена за неутрализацију отпадна вода улази у базен за коагулацију и флокулацију, при чему се додају хемикалије (алуминијумсулфат и полиелектролит) уз стално мешање електромоторним мешалицама. Из комора за флокулацију отпадна вода се уводи у примарни таложник, где се подвргава таложењу.

Таложник је опрељен мостом са подужним згртачем муља. У подруму таложника смештене су муљне пумпе (6 ком по 30 m³/h), помоћу којих се муљ преко муљног шахта одводи у угушћивач муља. Избистрена вода са прелива таложника одлази у збирни канал, а одатле се спроводи у реку Саву. Димензије објекта за неутрализацију, коагулацију, флокулацију и таложење су: укупна дужина 80 m, укупна ширина 30 m, укупна запремина 7680 m³. У склопу линије 1 налази се хемијска зграда за складиштење и дозирање сумпорне киселине (челични резервоар од 15 m³ са две дозирне пумпе).

Отпадне воде из линије 2 доводним каналом долазе до пумпне станице. У објекту постоји једна потапајућа пумпа (Q=1.000 m³/h, H=7 m), која пребацује отпадну воду у базен за коагулацију, а из њега слободним падом вода кроз канал одлази у радијални таложник. Карактеристике таложника су: пречник 34 m, укупна запремина 3.387 m³, капацитет 1.200 m³/h. Таложник је опремљен мостом са згртачем муља. Прелив са ободног канала таложника одлази у збирни канал где се спаја са избистреном водом из подужног таложника и одводи у базен за аерацију (површина 400 m², запремина 2.000 m³), где се обогаћује кисеоником који се доводи помоћу дуваљки. Вода обогаћена кисеоником се одводи у реку Саву. Муљ са дна таложника се помоћу муљне пумпе (Q=80 m³/h) транспортује у муљни шахт, а из њега слободним падом одлази у угушћивач муља.

Линија 3 - муљ из обе линије за третман отпадних вода долази у угушћивач муља (пречник 34 m, запремина 3.387 m³). Угушћивач је опремљен мостом и згртачем за муљ. На дну угушћивача се налази јама за исталожени муљ која је цевоводом повезана са муљним шахтом (дубина 6 m) из кога се муљ евакуише муљним пумпама (две пумпе свака капацитета 240 m³/h) на таложна поља (укупна површина 33.34 ha) челичним цевоводом дужине око 3 km. Прелив надмуљне воде из угушћивача одлази у збирни канал где се спаја са отпадним водама Линије 1 и Линије 2 и одводи у реку Саву.

На основу обиласка објеката постројења, визуелног увида у стање грађевинских објеката и инсталисане хидромашинске опреме, и упознавања са основним техничким карактеристикама постојеће инсталације, стекао се утисак да се ради:

- о инсталацији која поседује значајне габарите, односно такве хидрауличке капацитете, да потенцијално може бити у неком свом делу искористива за третман комуналних отпадних вода не само Сремске Митровице, већ и ширег региона;
- о објектима и опреми, који су с обзиром на време када су пуштени у експлоатацију, и данас у релативно добром физичком стању;
- о објектима за третман вода чија је локација повољна са аспекта уклапања у будуће решавање третмана отпадних вода (објекти се налазе уз реку Саву, кроз плац фабрике пролази индустријски колектор, постоји изграђена пратећа инфраструктура: саобраћајнице, водоводна и канализациона мрежа, трафостаница за електро напајање опреме, пумпна станица са цевоводом за транспорт муља до таложних поља и др.).

Коначан закључак о могућностима коришћења постојеће инсталације за третман вода на локацији фабрике „Истеп“ за потребе будућег решавања третмана комуналних отпадних вода града Сремска Митровица (или ширег региона), треба да проистекне као резултат опсежнијих и свеобухватнијих сагледавања целокупне ситуације у региону, (планови развоја привреде и сл.), као и на основу претходно спроведених дуготрајнијих испитивања и анализа. Тек на основу спроведених истражних радова и анализе додатно прикупљених пројектних подлога, могуће је да се прецизније сагледа употребљивост постојећих грађевинских објеката, процесне опреме и пратеће инфраструктуре и начин њиховог уклапања у будуће решавање третмана отпадних вода на локацији фабрике „Истеп“.

7.2.5. ИНФРАСТРУКТУРА

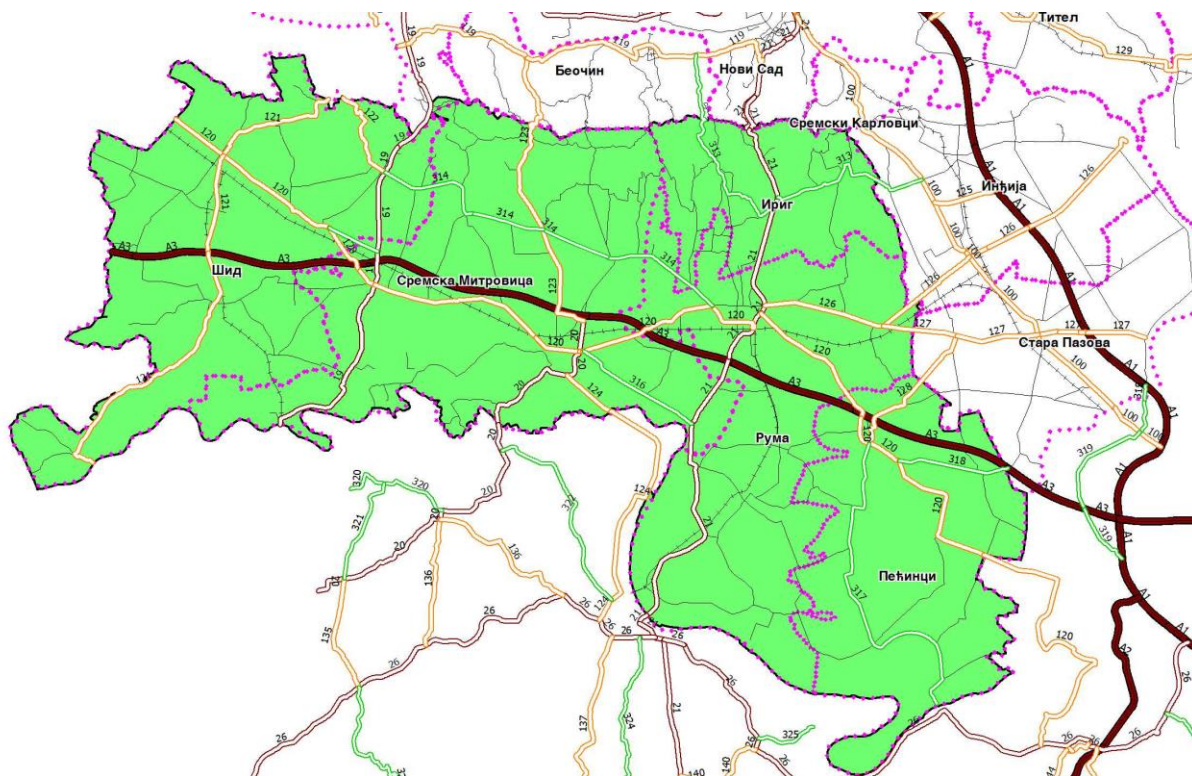
7.2.5.1. Саобраћајна инфраструктура

Геосаобраћајни положај АП Војводине на саобраћајној карти Европе је врло значајан јер овим простором пролазе важне трасе европских путева у оквиру некадашњег коридора X, који својим значајем, својим захтевима, као и својом изграђеношћу, овај простор стављају на лествицу врло значајних простора са саобраћајног аспекта, односно остварења комуникација средње Европе са југоисточном Европом и Малом Азијом.

За простор обухвата Просторног плана најважнија је веза са путним правцима државних путева АЗ, као и ДП бр. 21 и бр. 19.

Саобраћајне везе између насеља у обухвату Просторног плана се остварују преко успостављене мрежа државних путева I и II реда, као и мреже нижег нивоа.

Слика 5. Саобраћајна мрежа, мрежа категорисаних путева, пруга и водотока у обухвату Просторног плана

У табели дат је преглед путне мреже по категоријама у оквиру територије обухваћеној Просторним планом:

Табела 4. Мрежа категорисаних путева на територији општина обухваћених Просторним планом за 2011. годину у km³

ОПШТИНА	ДП I РЕДА		ДП II РЕДА		Општински путеви		Укупна дужина
	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	Свега	Савремени коловоз	
Шид	46	46	67	59	65	34	178
Ириг	13	13	26	24	68	59	107
Рума	48	48	46	46	98	63	192
Пећинци	16	16	73	67	32	26	121
Сремска Митровица	60	60	104	86	116	113	280
Укупно Слив	183	183	316	282	379	295	878
Војводина	1.568	1.529	1.752	1.673	2.266	1.701	5.586

На основу података из претходне табеле може се закључити да се ~16 % укупне дужине друмских саобраћајница АП Војводине налази на територији обухваћеног Планом - слив реке Саве (878 km).

Територијом обухваћеном овим Просторним планом пролази делимично или целом својом трасом више државних путева⁴:

- ДП А3/М-1, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Батровци) - Београд;
- ДП I6 реда бр.21/М-21, Нови Сад - Ириг - Рума - Шабац - Коцељева - Ваљево - Косјерић - Пожега - Ариље - Ивањица - Сјеница;
- ДП I6 реда бр.20/Р-103.2, веза са државним путем А3-Сремска Митровица - Богатић - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Бадовинци);

3 Извор: општине АПВ, студија категорисане путне мреже АПВ стање 2011. године

4 Донета је Уредба о категоризацији државних путева, у складу са њом направљена је паралела са некадашњим референтним системом и поред званичних ознака додате су и некадашње ознаке

- ДП I6 реда бр.19/M-18, веза са државним путем 12 - Нештин - Ердевик - Кузмин - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Сремска Рача);
- ДП IIa реда бр.120/P-103, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Шид) - Шид - Кузмин - Сремска Митровица - Рума - Пећинци - Обреновац;
- ДП IIa реда бр.121/M-18.1, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Сот) - Шид - Адашевци - државна граница са Босном и Херцеговином (гранични прелаз Јамена);
- ДП IIa реда бр.122/P-106, државна граница са Хрватском (гранични прелаз Љуба) - Ердевик;
- ДП IIa реда бр.123/P-116, Свилош - Сремска Митровица (веза са државним путем 20);
- ДП IIa реда бр.124, Сремска Митровица - Дреновац - Шабац;
- ДП IIa реда бр.126/P-109, Рума - Путинци - Инђија - Стари Сланкамен;
- ДП IIa реда бр.127/P-106, Путинци - Стара Пазова - Стари Бановци;
- ДП IIa реда бр.128/P-121, Голубинци - Пећинци;
- ДП II6 реда бр.313/P-130, Раковац - Змајевац - Врдник - Ириг - Крушедол - Марадик - веза са државним путем 100;
- ДП II6 реда бр.314/P-106, Ердевик - Бингула - Чалма - Манђелос - Велики Радинци - Рума - веза са државним путем 120;
- ДП II6 реда бр.316/P-103.3, Сремска Митровица - Јарак;
- ДП II6 реда бр.317/P-121, Пећинци - Суботиште - Купиново;
- ДП II6 реда бр.318/P-103.4, Прхово - Шимановци - веза са државним путем А3.

Такође у обухвату се налази и мрежа некатегорисаних-атарских путева, различитих нивоа изграђености.

Табела 5. Мрежа некатегорисаних путева на територији ЈЛС обухваћених Просторним планом за 2018. годину у km⁵

ОПШТИНА	Некатегорисани путеви	
	Укупна дужина	Савремени коловоз
Шид	69	18
Ириг	19	8
Рума	34	17
Пећинци	48	11
Сремска Митровица	79	21
Укупно	249	75

Карактеристика саобраћајног подсистема који се налази у обухвату Просторног плана може се окарактерисати као релативно повољна. Слика саобраћајног оптерећења путних коридора који секу или тангирају обухват је врло различита, што је проузроковано сезонским и месечним варијацијама у оптерећењу, али се може констатовати да је обим саобраћаја у стагнацији или чак у паду у односу на претходни период.

Предметни државни путеви (осим А3) представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у обухвату, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним.

Општа карактеристика категорисаних путева (изузимајући А3) је, да су на крају експлоатационог периода и да су у врло лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Неадекватност саобраћајне инфраструктуре није примарна последица постојеће мреже саобраћајница, већ превасходно њиховог квалитета (експлоатациони параметри, стање коловозних површина).

Општински (локални) путеви, као важан део капиларне путне мреже, значајно су заступљени у оквиру обухвата Просторног плана. Општински путеви заједно са некатегорисаним путном мрежом (атарски и остали приступни путеви) имају примарну функцију повезивања унутар обухвата просторног плана слива реке Саве и значајан су потенцијал који би се морао искористити.

За разлику од општинске путне мреже, некатегорисани путеви углавном нису са савременим коловозом, што онемогућује приступ при различитим временским условима и саобраћајним оптерећењем.

5 Извор: општине АПВ, студија категорисане путне мреже АПВ стање 2011.

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју привреде, пре свега за транспорт масовних терета, као и путовања на дугим релацијама. Међутим, експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго) изгубио је позиције које је некад имао.

У обухвату Просторног плана налазе се магистралне пруге бр. 1 (Е-70), Београд - Стара Пазова - Шид - државна граница - (Товарник), регионална пруга бр. 8, Рума - Шабац - Распутница Доња Борина - државна граница - (Зворник Нови) и локална пруга бр. 14, Шид - Сремска Рача Нова - државна граница - (Бијељина).

Железнички саобраћај има мали удео у укупно оствареном саобраћају (tkm, pkm) на подручју обухваћеном Просторним планом. Уз бољу организацију и модернизацију капацитета (пруге, постројења и превозна средства), због веће удобности у односу на друмски превоз, могао би имати значајно учешће у робно-транспортним кретањима првенствено код путовања већег броја путника и транспорта масовних роба.

Водни саобраћај на простору обухваћеном Планом заступљен је преко међународног /унутрашњег пловног пута реке Саве, са минималним транспортом и искоришћењем превозних капацитета далеко испод могућности.

Немоторни саобраћај у обухвату Плана није значајно заступљен, углавном кроз међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са минималним туристичким и рекреативним кретањима. Основни проблем који је евидентан је питање безбедности као и трасе кретања које углавном нису дефинисане.

На основу саобраћајних анализа може се закључити да **саобраћајна инфраструктура** у оквиру овог простора, са изграђеним потенцијалима (путног-друмског, железничког и водног саобраћаја) даје добре основе за надоградњу, реконструкцију и модернизацију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју из више правца, од већих градских агломерација и субрегиона, на нивоу високог комфора и саобраћајне услуге, као и брзе и лаке комуникације у оквиру овог простора.

7.2.5.2. Електроенергетска инфраструктура

Снабдевање електричном енергијом потрошача на простору обухваћеном Просторним планом обезбеђено је из трансформаторских станица (у даљем тексту:ТС) ТС 110/35/10 kV, 1x31,5 MVA и 110/20/10 kV, 1x31,5 MVA, „Рума 1“ и ТС 110/20/10 kV, 1x31,5 MVA, „Рума 2“, које су повезане 110 kV далеководом и ТС 35/10 kV, „Рума југ“ 2x8 MVA и 20/35/10 kV, „Никинци“ 2x8 MVA, подручје општине Руме и општине Ириг, а подручје Пећинаца из ТС 110/20/10 kV, 2x31,5 MVA „Пећинци“.

Подручје Сремске Митровице снабдева се електричном енергијом преко ТС 400/220/110 kV „Сремска Митровица 2“ из ТС 110/35/20 kV „Сремска Митровица 1“, 2x31,5 MVA, ТС 110/20 kV „Сремска Митровица 3“, 2x31,5 MVA и ТС 110/20 kV „Сирмиум Стил“.

Подручје Шида снабдева се електричном енергијом из ТС 110/20 kV „Шид“.

Поред ових у обухвату Просторног плана се налазе и трафостанице ТС 35/10 kV, ТС 35/3 kV и 35/0,4 kV које су са ТС 110/35 kV повезане углавном 35 kV надземним водовима, као и дистрибутивне трансформаторске станице 10 (20)/0,4 kV, односно 20/0,4 kV.

У обухвату Просторног плана изграђена је основна преносна мрежа система електричне енергије 400 kV, 220kV, 110kV, као и мрежа дистрибутивног система електричне енергије 35 kV, 20 kV, 10 kV и 0,4 kV.

У обухвату Просторног плана налази се следећа мрежа преносног система електричне енергије Републике Србије, у власништву „Електромреже Србије“ и другом власништву:

- ДВ 400 kV бр.406/1 ТС Нови Сад 3 - РП Младост;
- ДВ 400 kV бр.409/2 РП Младост - ТС Сремска Митровица 2;
- ДВ 400 kV бр.409/3 ТС Сремска Митровица 2 - граница/ТС Ернестиново (Хрватска);
- ДВ 400 kV бр.450 РП Младост - ТС Нови Сад 3;
- ДВ 400 kV бр.455 ТС Сремска Митровица 2 - граница/ТС Угљевик;
- ДВ 220 kV бр.209/2 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Србобран;
- ДВ 220 kV бр.217/1 ТС Обреновац - ТС Нови Сад 3;

- ДВ 220 kV бр.209/1 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Бајина Башта;
- ДВ 110kV бр.124/1 ТС Нови Сад 1 - ТС Рума 1;
- ДВ 110kV бр.124/2 ТС Рума 1 - ТС Рума 2;
- ДВ 110kV бр.124/3 ТС Рума 2 - ТС Сремска Митровица 1;
- ДВ 110kV бр.124/4 ТС Сремска Митровица 1 - ТС Пећинци;
- ДВ 110kV бр.124/5 ТС Пећинци - ТС Шабац 3;
- ДВ 110kV бр.199/1 Чвор Мартинци - ТС Шид;
- ДВ 110kV бр.195/2 ТС Беочин - ТС Сремска Митровица 2;
- ДВ 110kV бр.1225 ТС Богатић - ТС Мачванска Митровица;
- ДВ 110kV бр.1226 ТС Мачванска Митровица - ТС Сремска Митровица 2;
- ДВ 110kV бр.170/1 ТС Сремска Митровица 2 - ЕВП Мартинци;
- ДВ 110kV бр.170/2 ТС Сремска Митровица 1 - ТС Сремска Митровица 2;
- ДВ 110kV бр.166/1 ЕВП Мартинци - ТС Сремска Митровица 2;
- ДВ 110kV бр.166/2 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Сремска Митровица 1;
- ДВ 110kV бр.166/3 ТС Сремска Митровица 2 - Чвор Мартинци;
- ДВ 110kV бр.166/4 Чвор Мартинци - ЕВП Мартинци;
- ДВ 110kV бр.1231 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Сирмиум Стил;
- ДВ 110kV бр.1134 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Сремска Митровица 3;
- ДВ 110kV бр.1133 ТС Сремска Митровица 2 - ТС Сремска Митровица 3;

У обухвату Просторног плана такође се налази и далековод ДВ 110kV бр.199/2 ТС Шид - граница/ТС Нијемци (Хрватска) у власништву Републике Хрватске.

Преносна мрежа је грађена надземно и већи део је одговарајућег квалитета. Постојећа средњенапонска (35 kV, 20 kV и 10 kV) дистрибутивна мрежа електричне енергије је изграђена надземно са Al-Се проводницима, на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима и као подземна са средњенапонским кабловским водовима.

На већем делу подручја напонски ниво је на 20 kV, осим дела града Рума, насеља Јарак и дела насеља Хртковци, који су на напонском нивоу 10 kV.

Нисконапонска електродистрибутивна мрежа је изграђена као надземна са Al-Се проводницима и самоносивим кабловским сноповима на бетонским, гвоздено решеткастим и дрвеним стубовима.

Обновљиви извори енергије

На простору обухвата Просторног плана за сада не постоји организовано коришћење овог ресурса.

Енергетска ефикасност

Ниска енергетска ефикасност (производног, преносног и дистрибутивног система) и нерационална потрошња енергената у секторској потрошњи (индустрија, саобраћај, грађевинарство) је карактеристика целокупног енергетског система.

7.2.5.3. Термоенергетска инфраструктура

На простору обухвата Просторног плана постоји изграђена гасоводна инфраструктура. Изграђени су гасоводи притиска већег и мањег од 16 бара, као и други објекти у саставу гасоводне инфраструктуре ГМРС (главно мерне-регулационе станице), МРС (мерно-регулационе станице).

Изграђени гасоводи и објекти који се налазе у обухвату плана или у непосредној близини и тангирају предметни обухват плана и могу имати утицаја са својим заштитним коридорима су:

- транспортни гасовод МГ-04/II, изграђен од челичних цеви пречника DN750, Сента - Батајница;
- транспортни гасовод РГ-04-17, изграђен од челичних цеви пречника DN300, МГ-04/II до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Сремска Митровица;
- одвојак транспортног гасовода, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од транспортног гасовода РГ-04-17 до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Путинци;
- одвојак транспортног гасовода, изграђен од челичних цеви пречника DN300, од транспортног гасовода РГ-04-17 до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Пећинци;
- транспортни гасовод РГ-05-06, изграђен од челичних цеви пречника DN150, од од транспортног гасовода РГ-04-17 до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Рума;

- одвојак транспортног гасовода, изграђен од челичних цеви пречника DN100, од транспортног гасовода РГ-05-05 до ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Никинци;
- изграђене су ГМРС (главно мерне-регулационе станице) Путинци, Пећинци, Рума, Сремска Митровица, Никинци;
- дистрибутивни гасовод DN150 од ГМРС „Путинци“ до гасног чвора Ћ4;
- дистрибутивни гасовод DN100 од гасног чвора Ћ4 до МРС „Ириг“;
- транспортни гасовод Сремска Митровица- Шид пречника DN300 у изградњи;
- главне мерно регулационе станице у изградњи Шид и Кукујевци у изградњи.

Град Сремска Митровица и Општине Рума, Пећинци и Ириг имају изграђену гасоводну инфраструктуру. На овом простору нису гасификаова насељена места у западном делу Града Сремска Митровица и западном делу општине Ириг, као и нека насељена места у Општини пећинци, док су у општини Рума гасификована сва насељена места.

У општини Шид, у току је изградња дистрибутивне гасоводне мреже до 16 bar за насеље Шид и сва насељена места у општини (Беркасово, Вашица, Адашевци, Моровић, Вишњићево, Кукујевци, Бачинци, Ердевик, Бингула, Бикића До, Сот, Привина Глава, Јамена, Батровци и Илинци).

На територији општине Рума гасификована су сва насељена места.

У општини Ириг гасификовано је насеља Ириг и северни део општине Ириг - насеље Хопово, изграђен је дистрибутивни гасовод ка Иришком Венцу до „Норцев“-а и крак дистрибутивног гасовода до МРС „Ривица“, остала насељена места у општини Ириг нису гасификована.

У општини Пећинци гасификована су насеља Пећинци, Шимановци, Деч и Прхово.

Дистрибутери природног гаса на предметном простору су: ЈП „Србијасгас“, ЈП „Гас-Рума“, ЈП „Срем-гас“ и „Беогаз“ а.д.

7.2.5.4. Електронска комуникациона инфраструктура

Развој електронског комуникационог система на подручју Просторног плана се реализује у складу са Генералним плановима електронске комуникационе мреже надлежних предузећа. Изграђени су нови капацитети уз главне, као и саобраћајне правце нижег ранга све до општинских. Као главни медиј, поред постојећих спојних кабловских веза и РР система, коришћен је оптички кабл.

У већим градским центрима, као и у великом броју мањих (све до сеоских насеља), у протеклом периоду су обезбеђени савремени дигитални комутациони системи, чиме је постигнуто знатно повећање капацитета мреже, обезбеђење високог квалитета, поузданости и расположивости, као и увођење савремених електронских комуникационих услуга (широкопојасни сервис).

На већем делу простора путем радио преноса, мањим делом оптичким кабловима, уведене су услуге мобилних комуникација, изградњом радио-релејних и базних радио-станица.

Простор је у целости покривен радиодифузним системом путем радио-релејних репетитора и емисионе радио-станице Црвени Чот. У насељима је изграђен кабловски систем за дистрибуцију радио и телевизијских програма и могућност пружања других сервиса.

7.3. ЗАШТИТА ПОДРУЧЈА

7.3.1. ПРИРОДНА ДОБРА

Просторне целине од националног значаја за очување биолошке разноврсности

У обухвату Просторног плана налазе се следеће просторне целине од значаја за очување биолошке и геолошке разноврсности: заштићена подручја, подручја планирана за заштиту, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја и еколошки коридори.

Заштићена подручја:

- Национални парк (НП) „Фрушка гора“ заштићен Законом о националним парковима у ком је утврђен тростепени режим заштите са заштитном зоном;

- Специјални резерват природе „Обедска бара“, Уредба о заштити Специјалног резервата природе „Обедска бара“ („Службени гласник Републике Србије“, број 56/94);
- Специјални резерват природе „Засавица“ („Службени гласник РС“, број 19/97) - Нова студија заштите (ревизија студије) је предата надлежном министарству, у графичком прилогу су дате нове границе које је потребно уградити у План;
- Заштићено станиште „Бара Трсковача“, заштићено Одлуком о проглашењу Заштићеног станишта „Бара Трсковача“ („Службени лист општина Срема“, број 26/11);
- Строги резервати природе (СтРП) који ће након завршетка поступка ревизије и валоризације ући у састав будућег заштићеног подручја „Босутске шуме“:
 - СтРП „Рађеновци“ („Службени гласник НРС“, број 52/55),
 - СтРП „Варош“ („Службени гласник НРС“, број 35/55),
 - СтРП „Винична“ („Службени гласник НРС“, број 52/55),
 - СтРП „Мајзецова башта“ („Службени гласник НРС“, број 52/55),
 - СтРП „Састојина старих славонских храстова Смогва“ („Службени гласник НРС“, број 35/55),
 - СтРП „Стара Вратична“ (Решење Завода за заштиту и научно проучавање природних реткости НР Србије број 372/54),
 - СтРП „Рашковица“ („Службени гласник НРС“, број 52/55);
- Споменик природе (СП) „Дрворед платана у Сремској Митровици“ (Решење СО Сремска Митровица о заштити СП „Дрворед платана у Сремској Митровици“ бр. 01-1-73-03 од 08.08.1973);
- Споменик природе „Храст Зеке Буљубаше“ („Службени лист града Сремска Митровица“, број 4/09);
- Споменик природе Два стабла храста лужњака у Гибарцу“ („Службени лист општина Срема“, број 4/05) налази се у селу Гибарац, ул. Фрушкогорска бр. 3 у дворишту;
- Споменик природе „Бела топола у Кукујевцима“ („Службени лист општина Срема“, број 4/05) се налази у селу Кукујевци, на старом Ердевичком путу;
- Споменик природе, Оскоруша код Хопова“, заштићен Решењем бр 633-4/76-01 о заштити СП Оскоруша код Хопова“ („Службени лист општина Срема“, број 18/76).

Подручја планирана за заштиту:

- Босутске шуме и
- Фрушкогорски лесни плато.

Станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста од националног значаја

У обухвату Плана се налазе станишта са следећим ознакама: IRI03a, IRI03b, IRI04, IRI05, IRI06, IRI09, IRI11, IRI14, IRI15a, IRI15b, IRI16, PEĆ01, PEĆ02, PEĆ03, PEĆ04, PEĆ05, RUM01a, RUM01b, RUM02, RUM04a, RUM04b, RUM05b, RUM05c, RUM06, RUM07, RUM10a, RUM10c, ŠID01a, ŠID01c, ŠID02b, ŠID02g, ŠID02e, ŠID02f, ŠID04a, ŠID04b, ŠID04c, ŠID06a, ŠID06b, ŠID06c, ŠID07a, ŠID07c, ŠID08a, ŠID08c, ŠID009, ŠID10, ŠID11, ŠID12, ŠID13a, ŠID13b, ŠID14, ŠID15, SMI01, SMI02, SMI03, SMI04, SMI05a, SMI05b, SMI06a, SMI06c, SMI07, SMI08a, ŠID08b, SMI14, SMI17, SMI18, SMI19, SMI20, SMI21, SMI22.

Станишта су регистрована у бази података Завода у складу са критеријумима *Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива* („Службени гласник РС“, број 5/10, 47/11 и 32/16).

Еколошки коридори:

- Сава, Босут и Студва су међународни еколошки коридори (међународни коридори су утврђени Уредбом о еколошкој мрежи, „Службени гласник РС“, број 102/10);
- канали Јарчина и Шаловренац су регионални еколошки коридори (регионални еколошки коридори су утврђени Регионалним просторним планом АП Војводине, „Службени лист АП Војводине“ бр 22, од 14.12.2011. године).

Просторне целине од међународног значаја за очување биолошке разноврсности

Просторне целине за очување биолошке разноврсности од међународног значаја на простору обухвата Плана су: **IBA - подручја од међународног значаја за птице, IPA - подручје од међународног значаја за биљке, RBA - одабрано подручје од међународног значаја за дневне лептире, Ramsar - подручје уписано на листу Влажних подручја и подручје Emerald мреже.**

Еколошки значајна подручја еколошке мреже

На подручју обухвата Просторног плана су евидентирана следећа еколошки значајна подручја Републике Србије која чине еколошку мрежу утврђену *Уредбом о еколошкој мрежи*:

- Еколошки значајно подручје бр. 14 „Фрушка гора и Ковиљски рит“;
- Еколошки значајно подручје бр. 17 „Босутске шуме“;
- Еколошки значајно подручје бр. 18 „Засавица“ и
- Еколошки значајно подручје бр. 19 „Обедска бара“.

7.3.2. КУЛТУРНА ДОБРА

Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица (број 319-03/18 од 30.10.2018. године) сачинио је списак као и мере заштите и уређења непокретних културних добара за простор у обухвату Просторног плана, меморијалних комплекса, споменика и спомен обележја у општинама Ириг, Рума, Пећинци, Шид као и граду Сремска Митровица (комплетни услови у документацији Просторног плана).

Списак потенцијално угрожених меморијалних комплекса, споменика и спомен обележја на простору посебне намене за прикупљање одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве:

I Дислокација није дозвољена, споменик је везан за локацију или објекат, за све интервенције је обавезно прибављање појединачних услова службе заштите:

ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ

1. **Гробница палих бораца, (место: Огар)** на сеоском гробљу - добро под претходном заштитом;
2. **Салаш Бугарских, (место: Суботиште)** на путу Пећинци - Суботиште - непокретно културно добро од значаја.

ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА

1. **Спомен простор на Полоју, (место: Засавица II)** огрђени троугли простор око 90м од улаза у бродоградилште „Вахали“ и око 100 m од улаза у Засавицу II, улица Александра Марковића 66 - добро под претходном заштитом;
2. **Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора, (место: Мачванска Митровица)** у паркићу испред старе Основне школе, улица Мачвански кеј бр. 45 - добро под претходном заштитом;
3. **Старо православно гробље на Модрану, (место: Мачванска Митровица)** уз канал Модран - добро под претходном заштитом;
4. **Спомен чесма, (место: Ноћај)** испред зграде Основне школе „Добросав Радосављевић Народ, улица Радивоја Богдановића бр. 2 - добро под претходном заштитом;
5. **Споменик Душану Чупићу погинулом у борби против турака, (место: Салаш Ноћајски)** налази се у порти Српске православне цркве Св. великомученика Георгија - добро под претходном заштитом;
6. **Споменик Јосифу Николајевићу погинулом у борби против турака, (место: Салаш Ноћајски)** налази се у порти Српске православне цркве Св. великомученика Георгија - добро под претходном заштитом;
7. **Споменик мачванском војводи Стојану Чупићу, (место: Салаш Ноћајски)** налази се у порти, јужно од Српске православне цркве Св. великомученика Георгија - добро под претходном заштитом.

ОПШТИНА ШИД

1. **Заједничка гробница уз пут, (место: Илинци)** на путу Илинци-Вашица-Шид, код улаза у Илинце, 10 m од пута - добро под претходном заштитом.

II Дислокација је дозвољена за све интервенције је обавезно прибављање појединачних услова службе заштите:

ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ

1. **Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора, (место: Огар)** у центру села испред зграде Месне заједнице/Поште/Дома здравља, улица Шумска бр. 1 - добро под претходном заштитом;

- 2. Споменик палим борцима и жртвама фашистичког терора, (место: Суботиште)** испред зграде школе, улица Партизанска бр. 11 - добро под претходном заштитом.

ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА

- 1. Споменик борцима палим од 1912. до 1918. године, (место: Засавица I)** налази се поред пута у центру села - добро под претходном заштитом;
- 2. Споменик посвећен борцима палим у рату за отаџбину од 1914. до 1919. године, (место: Засавица II)** улица Александра Марковића бр. 116, испред куће Станимира Романдића - добро под претходном заштитом;
- 3. Споменик посвећен борцима изгинулим помрлим у ратовима од 1912. до 1918. године, (место: Салаш Ноћајски)** налази се испред зграде Основне школе „Добросав Радосављевић Народ“, улица Стојана Чупића бб - добро под претходном заштитом.

8. КАРАКТЕРИСТИКЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ПОЈЕДИНИМ ОБЛАСТИМА КОЈЕ МОГУ БИТИ ИЗЛОЖЕНЕ НЕГАТИВНОМ УТИЦАЈУ И РАЗМАТРАНА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА И РАЗЛОЗИ ЗА ИЗОСТАВЉАЊЕ ОДРЕЂЕНИХ ПИТАЊА И ПРОБЛЕМА ИЗ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ

Подручје које обухвата Просторни план односи се на територије пет целих јединица локалних самоуправа: Шид, Ириг, Рума, Пећинци и Сремска Митровица.

Иако је подручје посебне намене специфично и фрагментисано на мањим деловима обухвата Просторног плана, у овом поглављу као и у поглављу сагледавања постојећег стања третира се читав обухват Просторног плана, јер активности и планска решења нису везани само за подручје посебне намене Просторног плана.

У наредном тексту сагледано је постојеће стање животне средине односно природних ресурса у обухвату Просторног плана као и нека од питања и проблема који су разматрани у поступку вршења стратешке процене.

У процесу израде Просторног плана, податке о стању животне средине на територији општине доставиле су општине Рума, Пећинци и Град Сремска Митровица.

8.1. КВАЛИТЕТ ВАЗДУХА

Према подацима о квалитету ваздуха из 2017. године у Граду Сремској Митровици квалитет ваздуха се прати на 3 мерна места. Места узорковања су:

1. Мерно место 1 - Индустијска Зона града, „*Metalfer Steel Mill*“, Румски пут 27;
2. Мерно место 2 - Стамбена зона града, школа „9 мај“, Ђуре Даничића 2;
3. Мерно место 3 - Зграда Завода за јавно здравље, Сремска Митровица, Стари шор 47.

На овим мерним местима праћене су концентрације сумпор диоксида (SO₂), чађи, азот диоксида (NO₂) и ПМ₁₀.

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту 1 може се закључити да је у току године евидентирано током три дана прекорачење концентрација SO₂ преко дозвољене граничне вредности за један дан и толерантне вредности за један дан. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност (GV x година за насељена подручја од 50 µg/m³).

На мерном месту 1 у току године није евидентиран ни један дан са појединачним концентрацијама чађи преко дозвољене граничне и толерантне вредности за један дан. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност (GV x година за насељена подручја од 50 µg/m³).

На мерном месту 1 у току године евидентирано је шест дана прекорачење концентрација NO_2 преко дозвољене граничне вредности за један дан и три дана преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на територији Града Сремске Митровице, на мерном месту 2 може се закључити да у току године није евидентиран ни један дан са појединачним концентрацијама SO_2 преко дозвољене граничне вредности за један дан и преко дозвољене толерантне вредности за један дан.

Средња годишња вредност концентрације SO_2 износила је $14,28 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$). У току године евидентирано је током четири дана прекорачење концентрације чађи преко дозвољене граничне вредности за један дан. У току године није забележено прекорачење концентрације чађи преко дозвољене толерантне вредности за један дан. У току године евидентиран је један дан са појединачним концентрацијама NO_2 преко дозвољене граничне вредности за један дан. У току године није забележено прекорачење концентрације NO_2 преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Анализирајући резултате испитивања параметара квалитета ваздуха на мерном месту 3 може се закључити да је у току године евидентирано 78 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица PM_{10} преко дозвољене граничне вредности за један дан и 33 дана са појединачним концентрацијама суспендованих честица PM_{10} преко дозвољене толерантне вредности за један дан. Добијена вредност је прешла дозвољену средњу годишњу граничну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$). Добијена вредност није прешла дозвољену средњу годишњу толерантну вредност ($\text{GV} \times \text{година}$ за насељена подручја од $48 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

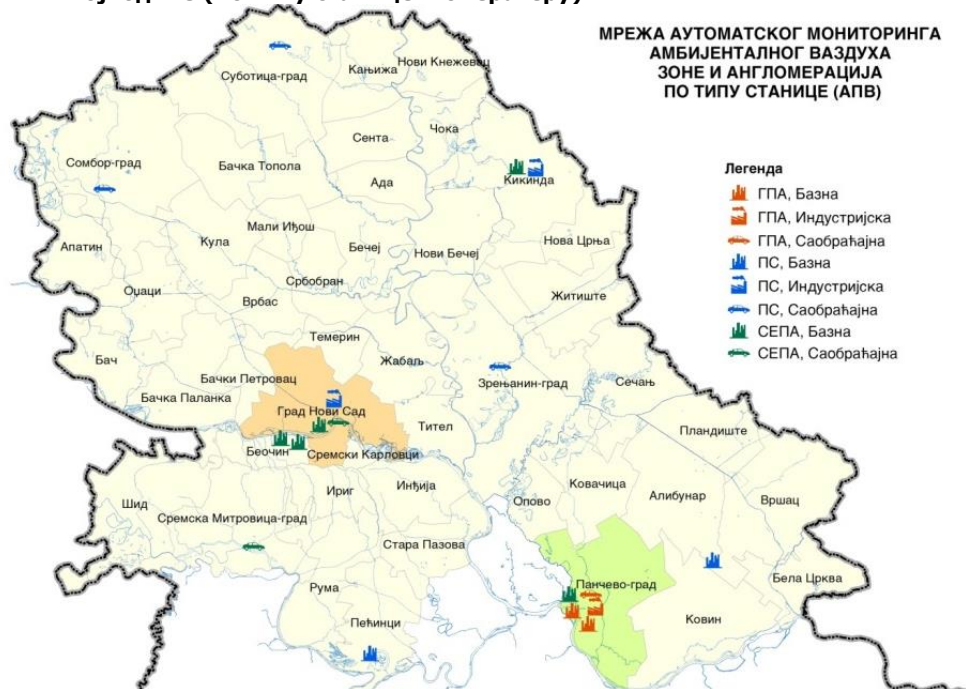
Према подацима о квалитету ваздуха на територији општине Пећинци из 2017. године, установљено је да се праћење квалитета ваздуха врши на три локације: код ЈКП „Канализација“, на пречистачу отпадних вода и на два мерна места у Шимановцима код Фирми „Извориште“ и „Кратекс“.

На свим мерним местима концентрације азот диоксида и сумпор диоксида не прекорачују вредности прописане Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха. Концентрације чађи су у прописаним границама на мерним местима ЈКП „Канализација“ и „Извориште“, док су прекорачења забележена на мерном месту код фирме „Кратекс“.

На подручју обухвата Просторног плана налази се мерна станица из мреже аутоматског мониторинга амбијенталног ваздуха, на територији општине Пећинци (тип станице: индустријска, оператер: Покрајински секретаријат за урбанизам, градитељство и заштиту животне средине)⁶ (Графикон 1).

6 Према подацима из Студије просторне диференцијације животне средине на територији АП Војводине у циљу идентификације најугроженијих локалитет, ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад, 2013. године

Графикон 1. Мрежа аутоматског мониторинга амбијенталног ваздуха на подручју АП Војводине (по типу станице и оператеру)

И ова аутоматска станица за праћење квалитета ваздуха као и остале на територији АП Војводине имају значајне проблеме у обезбеђивању континуалног рада и оптималног функционисања, као последица недостатка финансијских средстава.

Због проблема у одржавању и сервисирању, све аутоматске станице не испуњавају у потпуности захтеве у погледу квалитета података (минимална расположивост података дефинисана Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС”, бр. 11/10, 75/10, 63/13)).

Табела 6. Прекорачења граничних/циљних вредности* за мерене параметре у периоду 2009-2012. (издвојена подручја која су у обухвату Просторног плана)⁷

Параметри/АС локације		Обедска бара
O ₃	мах дневна 8-часовна средња вредност (120µg/m ³ –заштита здравља људи; дозвољена прекорачења 25дана/кал.год. у току 3 год. мерења)	68(2012)
SO ₂	1h (350 µg/m ³ ; дозвољена прекораче-ња 24h/кал.год.)	<GV(2009,2012)
	1 дан (125 µg/m ³ ; дозвољена прекорачења 3h/кал.год.)	<GV(2009,2012)
	кал. год. (50 µg/m ³)	<GV(2009,2012)
NO ₂	1h (150 µg/m ³ дозвољена прекорачења 18h/кал.год.)	
	1дан (85 µg/m ³)	
	кал. год. (4 0µg/m ³)	
CO	мах дневна 8-часовна средња вредност (10mg/m ³)	-
	1 дан (5 mg/m ³)	-
	кал. год. (3 mg/m ³)	-
B	кал. год. (5 µg/m ³)	
PM ₁₀	1 дан (50 µg/m ³ ; дозвољена прекораче-ња 35h/кал.год.)	-
	кал. год. (40 µg/m ³)	
PM _{2.5}	кал. год (I стадијум: 25 µg/m ³ ; II стадијум: 20 µg/m ³)	

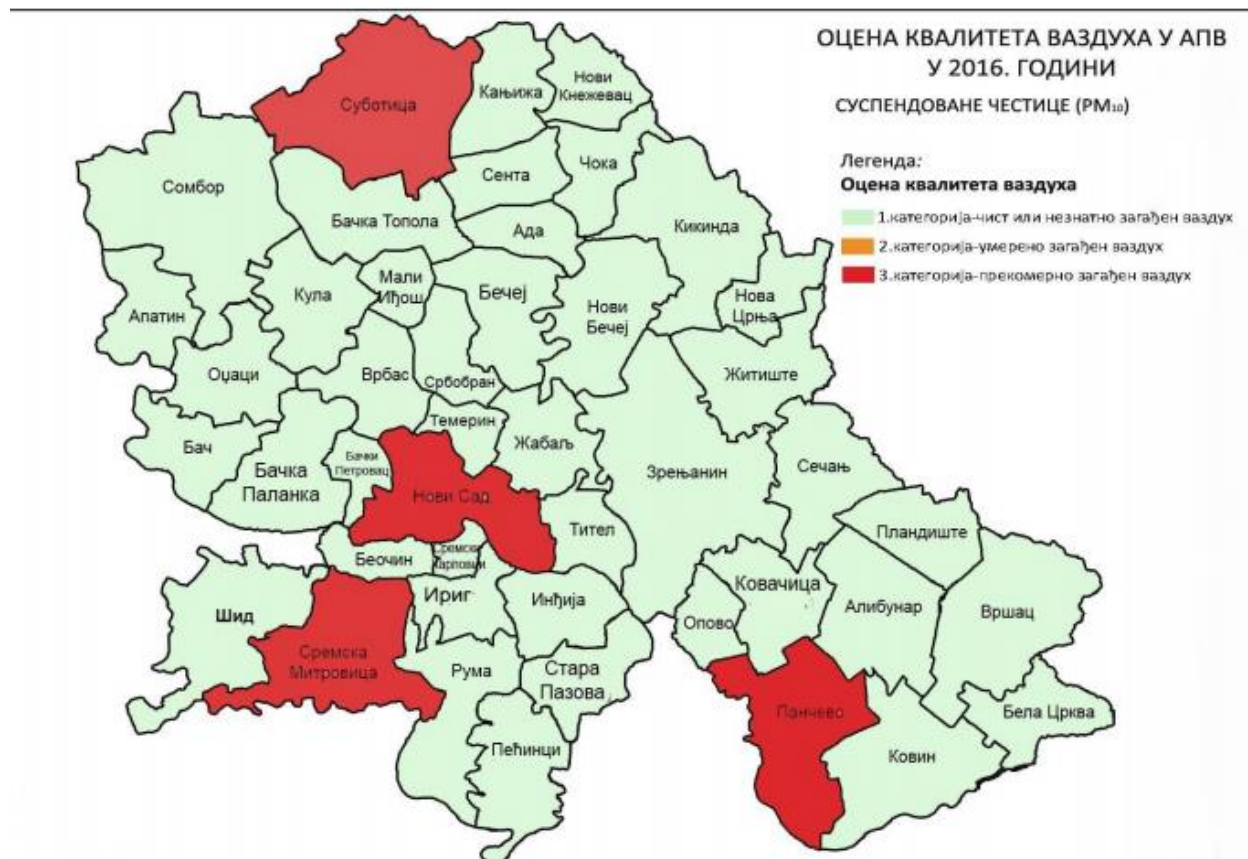
* дате су граничне вредности за све параметре изузев за озон где је дата циљна вредност

** рокови за достизање граничних/циљних вредности - SO₂, PM₁₀, B, CO (1.1.2016.); NO₂ (1.1.2021.); PM_{2.5} (I: 1.1.2019.; II: 1.1.2024.; O₃ (1.1.2018.)

⁷ Према подацима из Студије просторне диференцијације животне средине на територији АП Војводине у циљу идентификације најугроженијих локалитет, ЈП Завод за урбанизам Војводине, Нови Сад, 2013. год.

На базној приградској станици на Обедској бари (оператер: ПСУЗЖС) и на станици у Сремској Митровици у 2016. години нису регистрована сатна, дневна и годишња прекорачења граничних вредности за сумпор диоксид и азотдиоксид, те је ваздух категорисан као чист незагађен ваздух.

Праћењем концентрација суспендованих честица $PM_{2,5}$ и PM_{10} мануелним мониторингом током 2016. године закључено је да је ваздух у Сремској Митровици, на основу средњих годишњих концентрација PM_{10} био треће категорије, односно прекомерно загађен ваздух.

Слика 6. Оцена квалитета ваздуха у АПВ у односу на суспендоване честице PM_{10}

8.2. КВАЛИТЕТ ВОДА

Насеља у Сремском округу снабдевају се водом претежно из основне водоносне издани алувијалних седимената приобаља Саве и водоносне средине неогена. Са аспекта обезбеђености становништва водом, стање се, генерално, може оценити као незадовољавајуће. Поједина насеља су, за садашње потребе, у делимичној мери решила питање организованог водоснабдевања, док житељи значајног броја сеоских домаћинства питање водоснабдевања решавају индивидуално, из копаних бунара и извора. Тако, потпуну водоводну инфраструктуру има око 78% градског и приградског становништва, односно 60% сеоског становништва Срема. За исти временски пресек може се констатовати да је индустрија своје потребе за водом задовољавала углавном из сопствених водозахвата.

Захватање подземних вода у Срему се врши организованим водоснабдевањем преко јавних градских и сеоских водовода, али и преко великог броја индивидуалних водообјеката за поједине агроиндустријске и фабричке погоне, као и сеоска домаћинства (за које практично не постоје подаци).

Квалитет сирове воде

У циљу утврђивања квалитета сирове воде и потребног степена пречишћавања коришћени су резултати досадашњих истраживања, који су обрађени у оквиру Генералног пројекта регионалног водоводног система „Источни Срем“, реализованог од стране Института за водoprивреду „Јарослав Черни“ 2001. године.

Количина података којом је располагао Пројектант је оскудна и из периода од пре скоро двадесет година. У међувремену додатни истражни радови нису вршени. Покушано је да се на основу постојећег искуства на изворишту „Сава 1“ у Јарку, утврди у којој мери долази до промене квалитета воде приликом експлоатације с обзиром да је и то извориште конципирано као низ водозахватних објеката лоцираних поред реке. Такође, анализирано је и решење третмана воде са истог изворишта која се од 1985. године прерађује у фабрици воде „Фишеров салаш“.

На основу добијених података (мали број анализа) није могуће дати прецизну анализу квалитета воде са будућег изворишта „Хртковачка Драга“, већ само генерална запажања о квалитету воде у разматраном периоду.

Подземну воду је одликовала уједначена температура воде и кретала се између 14,0 и 15,2°C. Током периода испитивања, вредност рН је осциловала у области неутралне до благо алкалне средине, у опсегу 7,08 до 8,33 јединице. Садржај кисеоника је низак, у границама од 0,2 до 0,7 mgO₂/l.

Боја и мутноћа

У захваћеним узорцима воде максимална забележена вредност боје износила је 5,8 °Pt/Co скале. Мутноћа захваћених узорака кретала се у широком опсегу од 3,4 до 73,0 НТУ. Повећане вредности мутноће условљене су накнадном оксидацијом двовалентног гвожђа и/или неадекватним испирањем појединих пијезометара током узорковања.

Електропроводљивост

Специфична електропроводљивост је мерена у границама од 581 до 782 µC/cm, са изузетком екстремних вредности у узорцима ХП-5 (291 µC/cm) и ХП-22 (859 µC/cm). Концентрација укупних растворених соли осциловала је у границама 366 - 546 mg/l. Садржај сулфата и хлорида у подземним водама је низак. Регистроване вредности сулфата кретале су од 3,2 mg/l до 35,5 mg/l и хлорида од 4,92 mg/l до 41,45 mg/l.

Органска материја

Садржај органски разградљивих супстанци је релативно низак. Утрошак калијумперманганата кретао се у интервалу 3,51 – 9,70 mg/l. Повећане вредности регистроване су у пијезометрима који нису на одговарајући начин испрани приликом узорковања.

Алкалитет

Укупни алкалитет подземне воде осциловао је у распону од 334-471,5 mg CaCO₃/l, осим у узорку ХП-5 где је регистрована вредност 129,0 mg CaCO₃/l. На основу анализа може се рећи да подземне воде са овог локалитета одговарају хидрокарбонатном типу. Вредности садржаја бикарбоната кретале су се у интервалу 407 – 575,2 mg/l.

Тврдоћа

Укупна тврдоћа, према класификацији по Клут-у има вредности карактеристичне за доста тврде до тврде воде од 14,7 °dH до 24,8 °dH, са садржајем калцијума између 38,8 mg/l и 95,8 mg/l и магнезијума од 12,28 mg/l до 45,68 mg/l. Повећан садржај магнезијума регистрован је у пијезометрима ХП-3, ХП-22, ХП-24 и ХП-25 и кретао се до 84,5 mg/l.

Азотна компонента

У погледу садржаја азотних једињења карактеристично је присуство амонијум јона у концентрацијама од 0,135 mgN/l до 0,88 mgN/l и нитрата од 0,51 mgN/l до 1,52 mgN/l. Иако би концентрација нитрата могла бити један од критичних параметара, обзиром да се земљиште у зони изворишта користи у пољопривредне сврхе детектоване концентрације су ниске добрим делом захваљујући слабо пропусном повлатном слоју земљишта. Детектоване вредности нитрита у већини узорака не прелазе максимално дозвољене границе прописане Правилником, осим узорака ХП-25 (09.10.1997.) у којем су износиле 0,012 mgN/l.

Метали

Присуство укупног гвожђа и мангана евидентно је у скоро свим испитиваним узорцима при чему је садржај гвожђа далеко већи. Утврђене концентрације укупног гвожђа за већину пијезометара знатно прелазе вредности прописане Правилником и крећу се између 1,98 mg/l и 6,90 mg/l. Садржај гвожђа на граници МДК нађен је у узорцима ХП-22 и ХП-25 (0,24 mg/l и 0,26 mg/l). Садржај мангана задовољава вредности прописане Правилником у узорцима ХП-26, ХП-3, ХП-24, ХП-22 и ХП-5.

У осталим узорцима детектоване вредности премашују максимално дозвољене концентрације од 0,05 mg/l и до 10 пута. Садржај натријума и калијума у подземним водама овог локалитета се креће у интервалу од 10,5 mg/l до 57,50 mg/l за натријум и од 0,95 mg/l до 3,85 mg/l за калијум. Концентрације тешких метала углавном су задовољавале прописане норме осим у случају алуминијума када су регистроване концентрације до 0,28 mg/l.

Остали параметри

Максимално дозвољене вредности прекорачене су у погледу садржаја фенола (2,6 и 2,9 µg/l) и минералних уља (ХП-24 – 0,015 mg/l). Испитивањима садржаја специфичних органских једињења микрополутаната у подземној води утврђено је да је садржај органохлорних и органофосфорних пестицида, триазинских хербицида, полихлорованих бифенила и полицикличних ароматичних угљоводоника био далеко испод вредности МДК. Потенцијал стварања трихалометана утврђиван је само у два узорка и износио је 23,9 µg/l и 33,1 µg/l.

Микробиолошке анализе

Бактериолошке анализе квалитета воде су обухватиле одређивање укупног броја бактерија у 1 ml, највероватнијег броја колиформних бактерија у 1 l, број сулфиторедукујућих клостридија и коначну идентификацију присутних врста микроорганизама. На основу анализа може се рећи да квалитет испитиваних узорка подземне воде не задовољава критеријуме микробиолошке исправности воде за пиће.

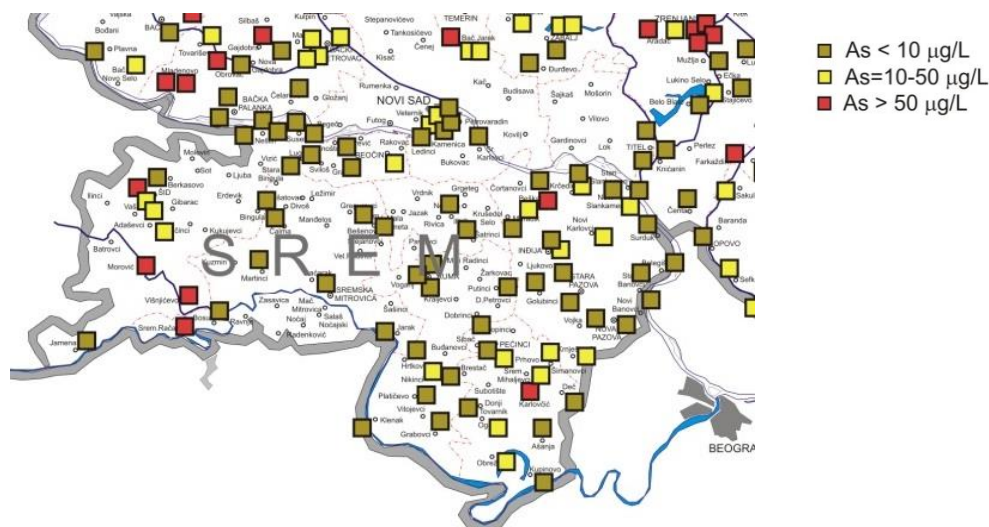
На основу расположивих података о квалитету сирове бунарске воде може се закључити да ове воде садрже веће количине: амонијум јона, а од метала гвожђа и мангана, од вредности дозвољених у води за пиће према Правилнику о хигијенској исправности воде за пиће „Службени лист СРЈ”, број 42/98 и 44/99)).

Након формирања изворишта и његове континуалне експлоатације очекује се смањивање концентрација амонијум јона, гвожђа и мангана, минерализације, као и садржаја органске материје и након неког времена стабилизације воде у издани. Наравно, поједини параметри квалитета ће осциловати у зависности од хидролошких услова, дотока воде из залеђа и квалитета реке Саве.

Важно је нагласити да је постојећи фонд података ограничен, и да је у вишим фазама пројектовања обавезно спровођење одговарајућег обима истраживања квалитета воде на изворишту „Хртковачка Драга”.

Квалитет испоручене воде

На територији Срема, водоснабдевање становништва се врши захватањем подземних вода. Захваћена вода се углавном без претходног третмана (изузев дезинфекције) потискује директно у дистрибутивну мрежу. На Слици 7, приказана је концентрација арсена на извориштима јавног водоснабдевања у Срему.

Слика 7. Концентрације арсена на извориштима јавног водоснабдевања у Срему (подаци Покрајинског Секретаријата за животну средину и одрживи развој, 2009)

Према подацима надлежног секретаријата, садржај арсена је неуједначен по простору, и само у појединим деловима су природне концентрације арсена у границама стандарда прописаног Правилником о хигијенској исправности воде за пиће. Такође, уочава се распрострањеност арсена у подземној води различитих водоносних средина на различитим дубинама захватања.

Табела 7. Концентрације арсена на извориштима јавног водоснабдевања из различитих издани на подручју Срема (подаци Покрајинског секретаријата за животну средину и одрживи развој, 2009. год.)

Регион	Насеље (извориште)	Дубина (m)	Водоносни комплекс	Садржај As (µg/l)		
				Мин.	Ср.	Макс.
СРЕМ	Рума	50 - 54	Прва издан	2,5	3,0	3,7
		144 - 150	Плиоцен	1,6	3,5	6,7
	Шимановци	85	ОВК	11	13,7	17
	Обреж	66 - 68	Плиоцен	37	41	46
	Карловчић	80 - 120	Плиоцен	45	60	76

Генерално, подземне воде на подручју Срема одликује изразита неуједначеност. Са аспекта квалитета, подземне воде у испитиваном региону карактерише просторна и вертикална разноврсност што је последица различитог хемијског састава седимената који учествују у грађи водоносних слојева. На разматраном подручју на малом броју локалних изворишта (махом лоцирана на територији општине Рума) имамо сирову воду са задовољавајућим квалитетом, која осим дезинфекције не захтева други третман. На већини изворишта вода која се захвата захтева мање или више (посебно на територији општине Инђија) сложен технолошки процес прераде.

Проблеми неодговарајућег физичко-хемијског квалитета воде махом се огледају у повећаном садржају гвожђа, мангана и амонијака, а локално органских материја, боје, мутноће, арсена, натријума, ортофосфата и нитрита.

Дакле, подземне воде већине изворишта се морају прерадити до нивоа за пиће пре дистрибуције потрошачима, што захтева примену технологија од једноставних конвенционалних (аерације и филтрације) до сложених као што је мембранска филтрација.

Према подацима о хигијенској исправности воде за пиће, највећи број становништва се снабдева неисправном водом, тј. водом чији поједини параметри квалитета одступају од Правилником прописаних вредности. Према извештајима Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за последњих 10 година региструје се тренд пораста броја узорака са физичко-хемијском неисправношћу, док је микробиолошка у опадању. Ово је последица на првом месту адекватније дезинфекције воде која се дистрибуира потрошачима и одржавања водоводне мреже, а у мањој мери спровођења мера заштите изворишта водоснабдевања.

Од испитиваних централних водоводних система, са задовољавајућим квалитетом издваја се само Рума. Неисправност воде махом се огледа у повећаном садржају амонијака, гвожђа, мангана и аеробних мезофилних бактерија, а локално нитрита, утршак KMnO_4 , боје, мутноће и укупних колиформних бактерија.

8.3. УПРАВЉАЊЕ ОТПАДОМ

Током последњих година учињен је помак у погледу регионалног планирања, закључењем међуопштинских споразума о формирању региона, односно удруживањем више општина са циљем разрешавања проблема неадекватног управљања отпадом и израдом регионалних планова. Отпад са подручја обухвата Просторног плана одлагаће се на регионалну депонију у Инђији у највећем мери док ће се са територије Сремске Митровице одлагати на регионалну депонију у Сремској Митровици која опслужује Град Сремску Митровицу и Шабац.

Регион Инђија има укупну површину 2.138 km^2 , са процењеном количином отпада 25.550 t/god , и бројем становника 110.000. Општине Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Пећинци, Шид и Стара Пазова су потписале Споразум да регионална депонија на површини од 35 ha буде у Инђији.

Регионални план управљања отпадом за општине Инђија, Ириг, Рума, Сремски Карловци, Шид и Стара Пазова је израдио ЕНЕ Центар (Регионални центар за заштиту животне средине) Факултета техничких наука у Новом Саду 2007. године. За објекте регионалне депоније у Инђији издата је локацијска дозвола 01.11.2010. године. Нови Регионални план урађен је 2011. године.

8.3. ОСТАЛА ПИТАЊА И ПРОБЛЕМИ РАЗМАТРАНИ У ПРОСТОРНОМ ПЛАНУ СА АСПЕТКА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Поред осталих питања и проблема која се разматрају у погледу заштите животне средине, негативни утицаји саобраћајних активности јављају се, не само услед конструисања и карактеристика инфраструктуре (пут и путна околина) већ и као резултат саобраћаја и кретања возила. Негативан утицај нарочито се огледа кроз: загађивање ваздуха, тла и воде, повећање буке и претварање природне у техничку околину.

Негативни утицаји саобраћаја на човекову околину веома су комплексни, јер нису локално везани (као на пример утицај индустрије), јер се основни извори утицаја (транспортна средства) крећу. Све ово доприноси нарушавању еколошког биланса, чиме је отежано одржавање динамике равнотеже сложеног система околине.

Најзначајнији штетни утицај, који транспорт има на окружење, јесте загађење ваздуха. Сваки литар горива које сагори погонски мотор транспортног средства, односно потроши, у окружење ослободи 100 gr угљен монооксида (CO), 20 gr веома штетних органских једињења, 30 gr оксида азота, чак 2,5 kg угљен диоксида (CO₂), укључујући и многа друга штетна дејства као што су једињења олова, сумпора и других полутаната. Свако од поменутих једињења доприноси загађењу ваздуха, а угрожавање природе и људског здравља крајњи је ефекат који настаје њиховом емисијом у животну средину.

Велики број активности које обављају транспортна средства генерално су окарактерисана као активности које угрожавају, односно загађују животну средину. Заступљеност неких материја, тј. полутаната анализира се до детаља, из разлога што за њих постоје расположиви, релевантни подаци који се редовно прате, мере и упоређују са дефинисаним границама. За остале полутанте, ти подаци су веома оскудни и ограничени, тако да су недовољни, у смислу да могу да прикажу право стање у животној средини.

Рад транспортних средстава представља извор следећих загађујућих материја - полутаната животне средине:

- угљен диоксид - CO₂ (који још увек, према постојећим прописима, није законски дефинисан као полутант, обично се узима у разматрање јер се сматра најважнијим „гасом стаклене баште“ који доприноси глобалном загревању);
- угљен монооксид - CO;
- испарљива органска једињења (позната као угљоводоници) - VOC (*volatile organic compound*) обједињују широку лепезу различитих органских једињења, са различитим, али углавном штетним утицајима на људско здравље и окружење, па се према утицају ова група полутаната разматра у оквиру две подкатегорије: метан - CH₄ и неметански угљоводоници (NMVOC);
- оксиди азота - NO_x (група оксида азота добијена реакцијом азота и кисеоника, веома осетљива на промену температуре приликом сагоревања);
- чврсте супстанце (атоми, честице) - PM;
- сумпор диоксид - SO₂;
- једињења олова - Pb;
- азот диоксид - NO₂;
- амонијак - NH₃;
- азот субоксид - N₂O (познат као гас смејавац);
- тешки метали - кадмијум - Cd, цинк - Zn, бакар - Cu, хром - Cr, никл - Ni;
- водоник сулфид - H₂S.

Може се уочити да је структура полутаната и њихов утицај на људе, вегетацију и екосистем, климу, материјале и зграде веома хетерогена (Табела 8).

Табела 8. Утицај полутаната на људе, вегетацију и екосистем, климу, материјале и зграде

Загађујућа материја	Утицај			
	Људи	Вегетација и екосистем	Клима	Материјали и зграде
угљоводоници	директан, чак и канцерогени	загађење биљака	повећан утицај на ефекат стаклене баште	-
оксиди азота	иритација и морфолошке промене респираторног система	киселост земљишта, оштећење корена	многа висок утицај на ефекат стаклене баште	корозија

Загађујућа материја	Утицај			
	Људи	Вегетација и екосистем	Клима	Материјали и зграде
озон	иритација респираторног система	велики ризик од оштећења корена и листа	утицај на ефекат стаклене баште	декомпозиција полимера
угљен моноксид	неадекватно снабдевање кисеоником, посебно срца, циркулације и централног нервног система	-	индиректан преко озона	-
тврде честице	оштећење респираторног система, токсичан садржај	смањење асимилације	-	прљање зграда
чађ	канцероген	-	-	прљање зграда
угљен диоксид	-	-	важан гас за ефекат стаклене баште	-
бука	значајне сметње, нарочито здравствени ризик	-	-	умањена вредност

Удео транспорта у примарној потрошњи енергије у Србији је знатан, слично као и у другим земљама света, тако да у потрошњи енергије учествује са око 26-30 % од укупне потрошње енергије по секторима. Код нас се у највећој мери, као извор енергије за транспорт, користе фосилна горива.

У потрошњи енергије по видовима транспорта код нас доминира друмски и градски транспорт са 90%, ваздушни 5%, железнички око 4%, док је потрошња у транспорту на унутрашњим пловним путевима око 1%. У погледу инсталисане снаге погонских мотора јасно је уочљива изразита доминација средстава друмског саобраћаја у укупној инсталисаној снази, са око 98,5%, затим следи железнички са учешћем од 1%, и на крају ваздушни са 0,3 % и водни са 0,2%.

Важан елемент загађења ваздуха је, поред сагоревања горива лошег квалитета и лошег квалитета моторних горива, употреба старих возила без катализатора. У званичним евиденцијама не постоје подаци о структури возила са или без катализатора. Тиме је утврђивање учешћа возила са катализатором у укупној структури возила веома тешко. Међутим, њихов број је из године у годину сигурно већи јер се на путевима појављују новорегистрована возила у коме су катализатори фабрички уграђени.

Појава акцидената на неком простору може изазвати озбиљне последице по животну средину. Најчешће се акциденти јављају у индустрији у зони манипулисања са опасним материјама, али се могу јавити и у осталим областима друштва, па и саобраћају.

За подручје целокупне територије АП Војводине, односно дела подручја које је у обухвату овог Просторног плана, не постоји званична статистика о акцидентима у превозу опасних материја. Ово представља значајан проблем, јер отежава комплетну организацију и стратегију рада при планирању и вредновању мера заштите опасних материја у транспорту.

У циљу отклањања проблема неопходно је дефинисати процедуре евидентирања акцидената у саобраћају, како би се створили услови за детаљну анализу сваког појединачног догађаја.

Бука је специфичан вид загађења. Познато је да су друмска моторна возила један од главних извора буке, која произилази из заједничког дејства више појединачних извора од којих сваки производи буку мањег или већег интензитета. Као најзначајнији извори буке су: издврни и уисни систем, рад мотора и механичка бука, систем за хлађење, грејање, проветравање, пнеуматици, аеродинамичка бука и др.

Повећан ниво буке неповољно утиче на човеково здравље, психомоторне способности и радни учинак.

Сагласно члану 6. Закона о стратешкој процени утицаја, у Извештају о стратешкој процени утицаја нису посебно разматрана питања везана за климатске промене, промене озонског омотача и прекогранична загађења.

9. ПРИКАЗ ПРИПРЕМЉЕНИХ ВАРИЈАНТНИХ РЕШЕЊА (НАЈПОВОЉНИЈЕ ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ СА СТАНОВИШТА ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ВАРИЈАНТНО РЕШЕЊЕ У СЛУЧАЈУ НЕРЕАЛИЗОВАЊА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА)

Просторним планом нису предвиђена варијантна решења. Усвојена решења су интерпретирана у Просторном плану и стратешкој процени. Утврђено је да су сва решења у складу са основним принципима одрживог развоја у погледу свих даљих активности у смислу просторног уређења подручја у обухвату Просторног плана.

Реализовањем Просторног плана (усвајањем планског документа), уређење и коришћење простора у обухвату Просторног плана ће се одвијати у смеру планске реализације садржаја и активности (планским уређењем), уз испуњавање претходних услова заштите природе и животне средине.

10. РЕЗУЛТАТИ ПРЕТХОДНИХ КОНСУЛТАЦИЈА СА ЗАИНТЕРЕСОВАНИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Специфичност простора у обухвату Просторног плана, непосредно и шире окружење, као и постојећи садржаји и планирана намена, били су разлог да се у поступку израде Просторног плана обаве консултације са заинтересованим и надлежним институцијама, организацијама и органима, од којих су прибављени подаци, услови и мишљења.

Све консултације су релевантне за процес стратешке процене и израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину, а услови и мере надлежних органа, институција и предузећа су процесом стратешке процене вредновани и имплементирани у планска решења.

Припремне активности за потребе израде Просторног плана започете су крајем 2018. године, у смислу припреме Одлука за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Процедура израде Просторног плана у почетној фази односила се на сачињавање основне форме захтева за добијање услова од установа и институција надлежних за давање услова и података, актуелних за израду предметног Просторног плана, који ће бити упућени након доношења Одлуке о изради Просторног плана.

У поступку израде Просторног плана и стратешке процене остварена је непосредна сарадња са Институтутом „Јарослав Черни“ који је обрађивач пројектне документације.

Такође, активна сарадња је остварена и са Регионалном развојном агенцијом Срем (РРА Срем), у смислу разматраних питања пројектне документације, која битно утичу на израду Просторног плана (ревизија, обухват, детаљност планских решења, надлежност за имплементацију и др).

У складу са Законом о планирању и изградњи, одржан је рани јавни увид Просторног плана (од 13.04. до 27.04.2018. год.) и презентација материјала за рани јавни увид, која је одржана у Сремској Митровици. Седница Комисије за стручну контролу планова након завршеног раног јавног увида је одржана 09.05.2018. године.

Процедура прибављања података и документације од значаја за израду Просторног плана је започета израдом захтева за услове и припремањем графичког прилога „Граница обухвата Просторног плана са планираном претежном наменом површина“ (радна верзија).

Такође, формулисању планских решења претходила је анализа и увид у постојећу планску документацију, која се односи на предложени обухват.

Резимирајући валидну просторно-планску документацију и просторну анализу предложеног обухвата, извршене су припреме за израду Просторног плана, што представља полазне основе за развој и уређење подручја посебне намене.

Након завршеног раног јавног увида Носилац израде Просторног плана је упутио захтеве за услове надлежним органима, организацијама и јавним предузећима на републичком, покрајинском и локалном нивоу, и то на укупно 55 адреса.

Табела 9. Назив и адреса надлежних институције, број услова и датум

Р.бр.	Институције којима су упућени захтеви за услове	Пслато дана	Примљено дана
1.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ РЕПУБЛИЧКА ДИРЕКЦИЈА ЗА ВОДЕ 11070 Београд Бул. уметности 2а	19.06.2018.	19.07.2018.
2.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ОДБРАНЕ Сектор за материјалне ресурсе Управа за инфраструктуру 11000 НОВИ БЕОГРАД Немањина бр. 15	19.06.2018.	09.08.2018.
3.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације Управа за превентивну заштиту 11070 Нови Београд Омладинских бригада бр. 31	19.06.2018.	30.05.2018.
4.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације Управа за управљање ризиком 11070 Нови Београд Омладинских бригада бр. 31	19.06.2018.	16.07.2018.
5.	МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА Сектор за ванредне ситуације Одељење за ванредне ситуације у Сремској Митровици 22000 Сремска Митровица Румски друм 66	19.06.2018.	28.06.2018.
6.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Сектор за планирање и управљање у животној средини Одсек за заштиту од великог хемијског удеса 11070 Нови Београд Омладинских бригада бр. 1	19.06.2018.	11.07.2018.
7.	РЕПУБЛИЧКИ ХИДРОМЕТЕОРОЛОШКИ ЗАВОД СРБИЈЕ 11000 Београд Кнеза Вишеслава 66	19.06.2018.	16.07.2018.
8.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ 21000 Нови Сад Бул. Михајла Пупина бр. 16	19.06.2018.	19.07.2018.
9.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ПОЉОПРИВРЕДУ, ВОДОПРИВРЕДУ И ШУМАРСТВО 21000 Нови Сад Бул. Михајла Пупина бр. 16	19.06.2018.	
10.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА МЕЂУНАРОДНУ РЕГИОНАЛНУ САРАДЊУ И ЛОКАЛНУ САМОУПРАВУ 21000 Нови Сад Бул. Михајла Пупина 16	19.06.2018.	28.06.2018.
11.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА ЕНЕРГЕТИКУ, ГРАЂЕВИНАРСТВО И САОБРАЋАЈ 21000 Нови Сад Бул. Михајла Пупина бр.16	19.06.2018.	17.07.2018.
12.	РЕГИОНАЛНА РАЗВОЈНА АГЕНЦИЈА СРЕМ 22400 Рума	19.06.2018.	

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА У СЛИВУ РЕКЕ САВЕ
У РЕГИОНУ СРЕМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Р.бр.	Институције којима су упућени захтеви за услове	Послато дана	Примљено дана
	Главна 172		
13.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА ИРИГ ОПШТИНСКА УПРАВА СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И УРБАНИЗАМ 22406 Ириг Војводе Путника бр. 1	19.06.2018.	
14.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА ИРИГ ОПШТИНСКА УПРАВА СЛУЖБА ЗА ПРИВРЕДУ, ЛОКАЛИ И ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ 22406 Ириг Војводе Путника бр. 1	19.06.2018.	
15.	ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА Градска управа за урбанизам, просторно планирање и изградњу објеката 22000 Сремска Митровица Светог Димитрија бр. 13	19.06.2018.	
16.	ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА Градска управа за пољопривреду и заштиту животне средине 22000 Сремска Митровица Светог Димитрија бр. 13	19.06.2018.	06.07.2018.
17.	ГРАД СРЕМСКА МИТРОВИЦА ГРАДСКА УПРАВА ЗА БУЏЕТ И ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗОЈ 22000 Сремска Митровица Светог Димитрија бр. 13	19.06.2018.	
18.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА РУМА Одељење за урбанизам и грађевење 22400 Рума Орловићева бр. 5	19.06.2018.	09.07.2018.
19.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА РУМА Одељење за финансије, привреду и пољопривреду 22400 Рума Орловићева бр. 5	19.06.2018.	13.07.2018.
20.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА ШИД ОПШТИНСКА УПРАВА Одељење за урбанизам 22240 Шид Карађорђева бр. 2	19.06.2018.	
21.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ Одељење за урбанизам и имовинско-правне послове 22410 Пећинци Слободана Бајића бр. 5	19.06.2018.	
22.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА ОПШТИНА ПЕЋИНЦИ ОПШТИНСКА УПРАВА Одељење за привреду, локални економски развој, заштиту животне средине и инспекцијске послове 22410 Пећинци Слободана Бајића БР. 5	19.06.2018.	31.07.2018.
23.	„ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ“ 21000 Нови Сад Радничка бр. 20а	19.06.2018.	
24.	ЈП „НАЦИОНАЛНИ ПАРК ФРУШКА ГОРА“ 21208 Сремска Каменица Змајев Трг бр. 1	19.06.2018.	
25.	ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ СПОМЕНИКА КУЛТУРЕ СРЕМСКА МИТРОВИЦА 22000 Сремска Митровица	19.06.2018.	31.10.2018.

**ИЗВЕШТАЈ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ЗА ПРИКУПЉАЊЕ, ОДВОЂЕЊЕ И ПРЕЧИШЋАВАЊЕ ОТПАДНИХ ВОДА У СЛИВУ РЕКЕ САВЕ
У РЕГИОНУ СРЕМА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**

Р.бр.	Институције којима су упућени захтеви за услове	Послато дана	Примљено дана
	Светог Димитрија бр. 10		
26.	ЈП „ВОЈВОДИНА ШУМЕ“ 21131 Петроварадин Прерадовићева бр. 2	19.06.2018.	20.07.2018
27.	ЈП „ПУТЕВИ СРБИЈЕ“ Сектор за стратегије, пројектовање и развој 11000 Београд Бул. Краља Александра бр. 282	19.06.2018.	22.08.2018.
28.	ДИРЕКТОРАТ ЗА ЦИВИЛНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО РС Сектор за ваздушну пловидбу 11000 Београд Скадарска бр. 23	19.06.2018.	11.07.2018.
29.	„ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ АД, СЕКТОР ЗА ИНВЕСТИЦИЈЕ, РАЗВОЈ И ТЕХНОЛОГИЈУ 11000 Београд Немањина бр. 6	19.06.2018.	29.06.2018. 25.07.2018.
30.	ЈП „СРБИЈАГАС“ НОВИ САД 21000 Нови Сад Народног Фронта бр. 12	19.06.2018.	06.07.2018.
31.	НИС АД. НОВИ САД Гаспром Њефт 21000 Нови Сад Народног Фронта бр. 12	19.06.2018.	04.07.2018.
32.	ЈП „СРЕМ ГАС“ 22000 Сремска Митровица Трг Војвођанских бригада бр. 14/І	19.06.2018.	19.07.2018
33.	ЈП „ГАС-РУМА“ 22400 Рума ЈНА бр. 136	19.06.2018. 1292/35	27.06.2018 1344/1
34.	АД „ЕЛЕКТРОМРЕЖА СРБИЈЕ“ БЕОГРАД 11000 Београд Кнеза Милоша бр. 11	19.06.2018.	24.07.2018.
35.	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА Огранак Електродистрибуција Рума 22400 Рума Индустријска бр. 2А	19.06.2018.	11.07.2018.
36.	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА Огранак Електродистрибуција Сремска Митровица 22000 Сремска Митровица Фрушкогорска бб	19.06.2018.	10.07.2018.
37.	ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ ЕПС ДИСТРИБУЦИЈА Огранак Електродистрибуција Нови Сад 21000 Нови Сад Бул. ослобођења бр. 100	19.06.2018.	06.07.2018.
38.	ЈП ЕМИСИОНА ТЕХНИКА И ВЕЗЕ Сектор техника 11000 Београд Кнеза Вишеслава бр. 88	19.06.2018.	29.6.2018.
39.	„ТЕЛЕНОР“ ДОО 11070 Нови Београд Омладинских Бригада бр. 90	19.06.2018.	06.08.2018.
40.	„VIP MOBILE“ ДОО 11070 Нови Београд Омладинских Бригада бр. 21	19.06.2018.	30.07.2018.
41.	„ТЕЛЕКОМ СРБИЈА“ Дирекција за технику, Функција планирања и развоја Сектор за планрање и развој транспортне телекомуникационе мреже 11070 Нови Београд Бул. уметности бр. 16а	19.06.2018.	05.07.2018.
42.	СББ СРПСКЕ КАБЛОВСКЕ МРЕЖЕ ДОО 11000 Београд Бул. Зорана Ђинђића бр. 8а	19.06.2018.	06.07.2018.
43.	ЈП „КОМУНАЛАЦ“ ИРИГ 22406 Ириг Карађорђева бр. 45	19.06.2018.	

Р.бр.	Институције којима су упућени захтеви за услове	Послато дана	Примљено дана
44.	ЈП „КОМУНАЛАЦ“ РУМА 22400 Рума 27. Октобар бр. 7а	19.06.2018.	
45.	ЈП „ДИРЕКЦИЈА ЗА ИЗГРАДЊУ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА“ 22000 Сремска Митровица Краља Петра I бр. 5	19.06.2018.	13.08.2018.
46.	ЈП ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ШИД 22240 Шид Кнеза Милоша бр. 2/1	19.06.2018.	
47.	ЈП „ВОДОВОД“ 22000 Сремска Митровица Бранка Радичевић бр. 2	19.06.2018.	14.08.2018.
48.	ЈКП „ВОДОВОД И КАНАЛИЗАЦИЈА“ ПЕЋИНЦИ 22410 Пећинци Јове Негушевића бр. 1	19.06.2018.	
49.	ЈП „ВОДОВОД“ РУМА 22400 Рума Орловићева 66	19.06.2018. 1292/51	25.07.2018.
50.	ЈКП „ВОДОВОД“ ШИД 22240 Шид Светог Саве бр. 40	19.06.2018.	
51.	ЈАВНО УРБАНИСТИЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „ПЛАН“ РУМА 22400 Рума Јеленачка бр. 2	19.06.2018.	
52.	РЕПУБЛИЧКИ СЕИЗМОЛОШКИ ЗАВОД 11000 Београд Илије Гарашанина бр. 24	06.06.2018.	06.06.2018.
55.	ЦЕНТАР ЗА РАЗМИНИРАЊЕ 11000 Београд Војводе Тозе бр. 31		

Извештај о стратешкој процени доставља се на мишљење заинтересованим органима и организацијама и обезбеђује се учешће јавности у његовом разматрању.

Након оцене Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину и Извештаја о учествовању заинтересованих органа и организација и јавности, који сачињава орган надлежан за припрему Просторног плана, орган надлежан за послове заштите животне средине може дати сагласност на Извештај о стратешкој процени.

II ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

Општи и посебни циљеви Стратешке процене дефинисани су на основу захтева и циљева у погледу заштите животне средине у другим плановима и програмима, циљева заштите животне средине утврђених на нивоу Републике и међународном нивоу, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, услова надлежних органа и институција, као и проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану.

1. ОПШТИ И ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

Општи циљеви Стратешке процене утицаја постављају оквир за дефинисање посебних циљева и избор индикатора којима ће се оценити њихова оствареност, у контексту очувања животне средине као и спровођење принципа одрживог развоја кроз планска решења.

Концепт одрживог развоја простора у обухвату Просторног плана огледа се у детаљнијој планској организацији и уређењу, вредновањем капацитета планираних садржаја у односу на потребе, као и усклађивање коришћења простора са природним и створеним потенцијалима и ограничењима, односно карактеристикама простора.

Приликом израде планова, већина општих циљева везана је за планска документа вишег реда и услове које они диктирају, док се посебни циљеви дефинишу за конкретни разматрани простор, а односе се на специфичност, намену површина и др. Плански основ за израду овог Просторног плана представља Регионални просторни план АП Војводине.

Општи циљ Стратешке процене представља одрживо коришћење простора и природних ресурса на подручју Просторног плана у циљу обезбеђења услова за спровођење планских активности у складу са постојећим капацитетом животне средине.

Наведени циљ обезбедиће се активним спровођењем управљачких активности на подручју Просторног плана, затим контролом рада загађивача на подручју Просторног плана и у контактної зони и спровођењем континуираног мониторинг система, унапређењем система управљања отпадом и свих инфраструктурних система који су у директној или индиректној вези са објектима за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема.

Основни разлог за израду Просторног плана је стварање услова за реализацију националних, регионалних и локалних интереса у оквиру граница обухвата Просторног плана, уз поштовање основних принципа одрживог развоја и поштовање потреба како постојећих тако и будућих корисника простора у обухвату Просторног плана.

На основу наведеног општег циља Стратешке процене, прикупљених података о стању животне средине и значајних питања, проблема и предлога у погледу заштите животне средине у Просторном плану, утврђују се посебни циљеви стратешке процене у појединим областима заштите. Као посебни циљеви стратешке процене истичу се:

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
- Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
- В. Управљање отпадом у складу националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
- Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

2. ИЗБОР ИНДИКАТОРА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

На основу дефинисаних циљева, врши се избор одговарајућих индикатора стратешке процене утицаја на животну средину. Сврха њихове примене је у усмеравању планских решења ка остварењу циљева који се постављају. Индикатори представљају један од инструмената за систематско идентификовање, оцењивање и праћење стања, развоја и услова средине и сагледавање последица. Они су средство за праћење извесне променљиве вредности у прошлости и садашњости, а неопходни су као улазни подаци за свако планирање активности у простору. На основу Правилника о Националној листи индикатора заштите животне средине (**Правилником о Националној листи индикатора животне средине („Службени гласник РС”, број 37/11)**), на територији Просторног плана, релевантни су индикатори:

Индикатори
1. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , NO _x
2. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
3. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију
4. % отпадних вода које се пречишћавају
5. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ⁸
6. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
7. Промена намене земљишта (%)
8. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
9. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
10. Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
11. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10 km ² пољопривредног земљишта)
12. Површине под природним пределима
13. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
14. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
15. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
16. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
17. Стварање отпада (t/становнику)
18. Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %)
19. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
20. Интензитет туризма

Индикатори дефинисани у претходној табели дефинисани су са циљем праћења реализације планских, а не технолошких решења у планском периоду, уколико се за то укаже потреба.

8 Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

3. КОМПАТИБИЛНОСТ ЦИЉЕВА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ СА ЦИЉЕВИМА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Многи међународни документи упућују на важност односа процеса планирања и процеса израде стратешке процене утицаја, те на неопходност интеграције овог инструмента у процес планирања. Истиче се и то да је стратешка процена делимично интегрисана у планове и програме уколико се израђују у одвојеним фазама.

Како би била потпуно интегрисана, процедура стратешке процене треба да се преплиће са процедуром израде Просторног плана.

Табела 10. приказује принцип по којем се руководило при изради ова два елабората, односно приказана је веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене. Табела 11. приказује однос циљева Стратешке процене и планских решења.

Табела 10. Веза између фаза израде Просторног плана и Стратешке процене утицаја

ИЗРАДА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА		ИЗРАДА СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА (СПУ)
Одлучивање о изради планског документа по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за стручну контролу, односно комисије за планове	Узајамни утицај ових фаза – пре доношења Одлуке о изради планског документа прибавља се мишљење о предлогу одлуке да се (не)израђује СПУ	Одлучивање о изради СПУ према претходно прибављеном мишљењу надлежног органа и др. заинтересованих органа и организација
Доношење Одлуке о изради Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Доношење Одлуке о изради Извештаја о СПУ
Израда материјала за рани јавни увид Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	СПУ планског документа на животну средину (анализа садржаја и основне документације, консултације са надлежним органима и организацијама...) – формулисање Извештаја о стратешкој процени
Израда Нацрта Просторног плана		
Стручна контрола Нацрта Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Мишљење заинтересованих органа и организација на СПУ
Јавни увид у Нацрт Просторног плана	Узајамни утицај ове две фазе – у пракси се оба елабората истовремено излажу на јавни увид	Јавни увид у Извештај о СПУ
Доношење Просторног плана	Орган надлежан за израду планског документа не може исти упутити у процедуру усвајања без Сагласности на Извештај о СПУ	Оцена и сагласност на Извештај од стране надлежног органа
Спровођење Просторног плана	Узајамни утицај ових фаза	Имплементација мера заштите и мониторинг према Извештају о СПУ

У табели 11. приказана је компатибилност циљева Просторног плана и посебних циљева стратешке процене.

Табела 11. Компатибилност посебних циљева Просторног плана и посебних циљева СПУ

ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПЛАНА		А	Б	В	Г
Дефинисати потребан степен пречишћавања отпадних вода насеља обухваћених Просторним планом		+	+	+	+
Дефинисати критеријуме за пречишћавање који одговарају квалитету отпадне воде након пречишћавања		+	+	+	+
Обезбедити адекватну технологију пречишћавања за реципијенте изван класе I применом примарног - механичког и секундарног - биолошког третмана		+	+	0	+
За реципијенте највише класе бонитета (класа I), као и за реципијенте који се налазе у тзв. „осетљивим областима“, обезбедити осим примарног и секундарног пречишћавања, и терцијарни третман отпадних вода		+	+	+	+
Извршити коначан избор технологије пречишћавања у складу са резултатима детаљније техно-економске анализе виших нивоа пројектовања, уз обавезно мерење количина и квалитета отпадних вода		+	+	+ / 0	+
Обезбедити предтретман индустријских отпадних вода у свим насељима		+	+	+	+
Поштовање категорија водотока у случају испуштања индустријских отпадних вода директно у водотоке		+	+	0 / +	+
Обезбедити заштиту природних и културних вредности		+	+	+	+
Обезбедити комплетирање инфраструктурних мрежа		+	+	+	+

+ -позитивно, 0- неутрално, - негативно

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
 Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
 В. Управљање отпадом у складу националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
 Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

III ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Заштита животне средине је један од приоритетних задатака савременог друштва. Данас присутне негативне последице углавном су последица погрешно планиране, изградње насеља, саобраћајних система, неконтролисане и неадекватне употребе енергије, као и непознавања основних законитости из домена животне средине.

Приоритетни циљ израде Стратешке процене је сагледавање могућих негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање мера за минимизацију истих.

Да би се постављени циљеви остварили, потребно је сагледати активности и планска решења предвиђена Просторним планом, као и мере за смањење потенцијално негативних утицаја планских решења на животну средину.

Стратешка процена бави се општом анализом и проценом могућих утицаја планираних решења заштите животне средине у Просторном плану, при чему је акценат стављен на анализу планских решења која доприносе заштити животне средине и подизању квалитета живота на посматраном простору.

Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, али у пракси се морају разматрати најмање две варијанте:

1. **Варијантно решење 1** - уколико не дође до спровођења планских решења;
2. **Варијантно решење 2** - уколико се реализују планска решења (варијанта одрживог развоја).

1. ПРОЦЕНА МОГУЋИХ УТИЦАЈА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У Стратешкој процени анализирана су сва планска решења и извршено је идентификовање оних која у одређеној мери могу угрозити квалитет елемената животне средине у фази реализације Просторног плана. У том контексту, у Извештају о стратешкој процени се анализирају могући утицаји планираних активности на чиниоце животне средине и дефинишу планске мере заштите које ће потенцијална загађења довести на ниво прихватљивости, односно у границе дефинисане законском регулативом.

Процена могућих утицаја Просторног плана на животну средину, према Закону, садржи следеће елементе:

- 1) Приказ процењених утицаја варијантних решења Просторног плана повољних са становишта заштите животне средине са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 2) Поређење варијантних решења Просторног плана и приказ разлога за избор најповољнијег решења;
- 3) Приказ процењених утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за спречавање и ограничавање негативних, односно увећање позитивних утицаја на животну средину;
- 4) Начин на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине укључујући податке о: ваздуху, води, земљишту, клими, јонизујућем и нејонизујућем зрачењу, буци и вибрацијама, биљном и животињском свету, стаништима и биодиверзитету; заштићеним природним добрима; становништву, здрављу људи, градовима и другим насељима, културно-историјској баштини, инфраструктурним, индустријским и другим објектима или другим створеним вредностима;
- 5) Начин на који су при процени узете у обзир карактеристике утицаја: вероватноћа, интензитет, сложеност/реверзибилност, временска димензија (трајање, учесталост, понављање), просторна димензија (локација, географска област, број изложених становника, прекогранична природа утицаја), кумулативна и синергијска природа утицаја.

Циљ израде Стратешке процене предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих негативних утицаја на квалитет животне средине и предвиђених мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири не стварајући конфликте у простору и водећи рачуна о капацитету животне средине на посматраном простору.

Процена утицаја варијантних решења

Као што је већ речено, Закон не прописује шта су то варијантна решења Просторног плана која подлежу стратешкој процени утицаја, тако да се у пракси разматрају две варијанте:

Варијанта 1 - уколико не дође до спровођења планских решења-Status quo;

Варијанта 2 - уколико се реализују планска решења.

Ограничавајући се у том контексту на позитивне и негативне ефекте које би имало реализовање или нереализовање предметног Просторног плана, стратешка процена ће се бавити разрадом варијанте да се Просторни план не реализује и варијанте реализације Просторног плана и предвиђених решења у свим дефинисаним областима које су релевантне са аспекта заштите животне средине.

Разлози за избор најповољнијег варијантног решења

На основу члана 15. Закона о стратешкој процени утицаја обавезно је поређење варијантних решења и приказ разлога за избор најповољнијег решења. Резимирајући позитивне и негативне ефекте варијанти Просторног плана, може се констатовати следеће:

1. У варијанти да се Просторни план не донесе и да се развој настави по досадашњем тренду могу се очекивати негативни ефекти са аспекта заштите животне средине у смислу неадекватног и неодрживог система водоснабдевања свих корисника простора.
2. У варијанти да се Просторни план имплементира могу се очекивати бројни позитивни ефекти, пре свега обезбеђење довољних количина питке воде за све кориснике у обухвату Просторног плана у складу са основним принципима одрживог развоја.

На основу изнетог може се закључити да је варијанта доношења предложеног Просторног плана повољнија у односу на варијанту да се Просторни план не донесе.

Евалуација карактеристика и значаја утицаја планских решења

У наставку стратешке процене утицаја извршена је евалуација значаја, просторних размера и вероватноће утицаја планских решења предложене варијанте Просторног плана на животну средину и елементе одрживог развоја. Значај утицаја процењује се у односу на величину (интензитет) утицаја и просторне размере на којима се може остварити утицај. Утицаји, односно ефекти, планских решења, према величини промена се оцењују бројевима од -3 до +3, где се знак минус односи на негативне, а знак плус за позитивне промене, како је приказано у Табели 12. Овај систем вредновања примењује се како на појединачне индикаторе утицаја, тако и на сродне категорије преко збирних индикатора.

Табела 12. Критеријуми за оцењивање величине утицаја

Величина утицаја	Ознака	Опис
Критичан	- 3	Јак негативан утицај
Већи	- 2	Већи негативан утицај
Мањи	- 1	Мањи негативни утицај
Нема или нејасан утицај	0	Нема утицаја, нема података или није примењиво
Позитиван	+ 1	Мањи позитивни утицај
Повољан	+ 2	Већи позитиван утицај
Врло повољан	+ 3	Јак позитиван утицај

Табела 13. Критеријуми за оцењивање просторних размера утицаја

Размере утицаја	Ознака	Опис
Регионални	Р	Могућ утицај у оквиру простора регије
Локални	Л	Могућ утицај у некој зони или делу територије Просторног плана

Вероватноћа да ће се неки процењени утицај догодити у стварности такође представља важан критеријум за доношење одлука у току израде Просторног плана. Вероватноћа утицаја одређује се према скали приказаној у табели 42.

Табела 14. Скала за процену вероватноће утицаја

Вероватноћа	Ознака	Опис
100%	И	утицај извесан
више од 50%	В	утицај вероватан
мање од 50%	М	утицај могућ

Вероватноћа утицаја може дакле бити од потпуно извесне (100%) до ситуације у којој је утицај готово невероватан. Ова чињеница је посебно важна јер тако одређено планско решење које генерално има изразито јак нпр. негативан утицај, у конкретном случају може бити потпуно невероватно па се самим тим његов утицај не може окарактерисати као стратешки значајан. Могу се извести и додатни критеријуми према времену трајања утицаја, односно последица и то: привремени-повремени (П) и дуготрајни-стални (Д) ефекти.

На основу критеријума процене величине и просторних размера утицаја планских решења на циљеве стратешке процене врши се евалуација значаја идентификованих утицаја за остваривање циљева стратешке процене (Табела 12).

Имајући у виду специфичност Просторног плана, односно да је предмет Просторног плана регионални систем водоснабдевања, сва планска решења могу се груписати у три општа планска решења те су као таква и разматрана даље у поступку процене утицаја на животну средину. У Табели 15 дата су општа а у Табели 16 и посебна планска решења.

Табела 15. Општа планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја

Бр.	ОПШТА ПЛАНСКА РЕШЕЊА
1.	Изградња колектора и објеката Регионалног ППОВ Сремска Митровица
2.	Изградња колектора и објеката међумесних ППОВ
3.	Изградња објеката локалних ППОВ

Табела 16. Посебна планска решења у Нацрту Просторног плана обухваћена проценом утицаја

	ПОСЕБНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА
1.	Изградња регионалног колектора Ириг-Рума-Сремска Митровица са централним постројењем за третман комуналних отпадних вода на локацији у близини Сремске Митровице.
2.	Изградња индивидуалних канализационих система са постројењем за третман комуналних отпадних вода за свако насеље посебно, изузев општинског центра Рума, који је повезан на регионални колектор Ириг - Рума - Сремска Митровица.
3.	Изградња регионалног колектора Ириг-Рума-Сремска Митровица за општински центар Сремска Митровица и насеља Лаћарак и Шашинци.
4.	Изградња међумесног канализационог система са заједничким ППОВ Мачванска Митровица Засавица 1, Засавица 2, Ноћај, Салаш Ноћајски и Мачванска Митровица.
5.	Изградња индивидуалних канализационих система са постројењем за третман комуналних отпадних вода за свако насеље посебно за остала насеља у општинама Сремска Митровица, Ириг и Рума.
6.	Изградња међумесних канализационих система са заједничким постројењем за третман комуналних отпадних вода на локацији насеља Адашевци, односно насеља Бикић До. За остала насеља у општини Шид индивидуални канализациони системи са постројењем за третман комуналних отпадних вода за свако насеље посебно.
7.	У оквиру општине Пећинци за сва насеља планирани су међумесни канализациони системи са заједничким постројењима за третман комуналних отпадних вода: - Брестач, Сибач, Суботиште, Попинци, Прхово и Пећинци са ППОВ-ом у Пећинцима; - Деч, Карловчић, Сремски Михаљевци и Шимановци са ППОВ-ом у Шимановцима; - Обреж, Доњи Товарник и Огар са ППОВ-ом у насељу Огар; - Купиново и Ашања са ППОВ-ом у насељу Ашања.
8.	За насеља у оквиру општине Ириг, усвојена је Варијанта 1, односно индивидуални канализациони системи са постројењем за третман комуналних отпадних вода за свако насеље посебно, изузев општинског центра Ириг, који је повезан на регионални колектор Ириг - Рума - Сремска Митровица.

Изградња других објеката нема суштинског значаја за предметни Просторни план, чија је тематика уско везана за системе за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве. У том контексту, и како би се објаснили посебна намена простора и објекти који ће бити изграђени у оквиру посебне намене, а који практично представљају планска решења у наредном тексту приказана је употреба земљишта у обухвату Просторног плана.

Подручје посебне намене, односно систем за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема планиран је, највећим делом, на водном земљишту (колектори) и на (постојећем и планираном) грађевинском земљишту.

Највећи део мреже регионалног и међумесних канализационих система, планиран је у:

- водном земљишту (постојећем, планираном);
- саобраћајним коридорима:
 - o државних, регионалних и локалних путева - ван насеља,
 - o уличним коридорима у склопу грађевинских подручја насеља.

Мањи део планираних траса предвиђен је на пољопривредном земљишту - трасе постојећих атарских путева, како би се максимално сачувало обрадиво пољопривредно земљиште.

Табела 17. Процена величине утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
В. Управљање отпадом у складу са националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Природни ресурси (Утицај на природу и животну средину и мере заштите)	+3	+3	+3	+3
Утицај на природна и непокретна културна добра	+1	+1	+1	+2
Утицај система на функционисање насеља	+3	+3	+3	+3
Однос према другим техничким системима (инфраструктури)	+2	+2	+1	+2
Употреба земљишта	+3	+3	+1	+3

Табела 18. Процена просторних размера планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
- Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
- В. Управљање отпадом у складу националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
- Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Природни ресурси (Утицај на природу и животну средину и мере заштите)	Р	Р	Р	Р
Утицај на природна и непокретна културна добара	Р	Р	Р	Р
Утицај система на функционисање насеља	Л	Л	Л	Л
Однос према другим техничким системима (инфраструктури)	Р	Р	Р	Р
Употреба земљишта	Л	Л	Л	Р

Табела 19. Процена вероватноће утицаја планских решења на животну средину и елементе одрживог развоја

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
В. Управљање отпадом у складу националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене			
	А	Б	В	Г
Природни ресурси (Утицај на природу и животну средину и мере заштите)	И	И	М	М
Утицај на природна и непокретна културна добара	М	И	М	М
Утицај система на функционисање насеља	М	И	М	М
Однос према другим техничким системима (инфраструктури)	В	И	М	М
Употреба земљишта	И	И	И	И

Кумулативни и синергетски ефекти

У складу са Законом о стратешкој процени утицаја (члан 15.), стратешка процена треба да обухвати и процену кумулативних и синергетских ефеката.

Значајни ефекти могу настати као резултат интеракције између бројних мањих утицаја постојећих објеката и активности и различитих планираних активности на подручју плана.

Кумулативни ефекти настају када појединачна планска решења немају значајан утицај, а неколико индивидуалних ефеката заједно могу да имају значајан ефекат.

Синергетски ефекти настају у интеракцији појединачних утицаја који производе укупни ефекат који је већи од простог збира појединачних утицаја.

У наредној табели на основу вредновања дефинисаног у Табели 20 извршена је анализа кумулативних и синергетских утицаја планских решења.

Табела 20. Вредновање карактеристика утицаја Просторног плана

Врста утицаја	Вероватноћа утицаја	Природа утицаја	Интензитет активности у простору	Трајање (Временска димензија)	Просторна димензија
Позитиван (+) Негативан (-) Неутралан (Н)	Известан (И) Могућ (М) Није могућ(НМ)	Кумулативан (К) Кумулативан синергијски (КС) Синергијски (СИ) Појединачан- спорадичан (ПС)	Јак позитиван (ЈП) Позитиван (П) Мањи негативан (МН) Негативан (НГ)	Краткорочан (Кр) Средњорочан Ср) Дугорочан (Др)	Локални (Л) Регионални(Рег) Национални (Нац)

Циљеви стратешке процене

- А. Одрживо коришћење и заштита ваздуха и земљишта;
Б. Одрживо коришћење површинских и подземних вода применом савремених метода заштите и пречишћавања отпадних вода, као и превенције загађења;
В. Управљање отпадом у складу националном стратегијом и принципима регионалног депоновања;
Г. Поштовање мера заштите животне средине приликом примене планских решења и превенција акцидентних ситуација.

Области планских решења	Циљеви стратешке процене											
	А			Б			В			Г		
Природни ресурси (Утицај на природу и животну средину и мере заштите)	+	И	КС	+	И	С	+	И	С	+	И	ПС
	ЈП	Ср	Л	ЈП	Ср	Р	П	Ср	Л	П	Ср	Л
Утицај на природна и непокретна културна добара	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС
	ЈП	Ср	Л	ЈП	Ср	Р	ЈП	Ср	Л	ЈП	Ср	Л
Утицај система на функционисање насеља	+	И	КС	+	И	КС	+	И	КС	Н	И	ПС
	ЈП	Ср	Л	П	Ср	Р	П	Ср	Л	П	Ср	Л
Однос према другим техничким системима (инфраструктури)	+	М	КС	Н	М	ПС	Н	М	ПС	Н	М	ПС
	П	Ср	Р	П	Ср	Р	П	Ср	Р	П	Ср	Л
Употреба земљишта	+	И	КС	+	И	СИ	+	И	СИ	+	И	СИ
	ЈП	Ср	Р	П	Ср	Р	П	Ср	Р	П	Ср	Л

2. УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ, УРЕЂЕЊА И УНАПРЕЂЕЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ У ЦИЉУ СПРЕЧАВАЊА И ОГРАНИЧАВАЊА НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

2.1. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

Мере заштите природе обухватају мере које се односе на заштићена подручја станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста и еколошке коридоре:

- на простору заштићених подручја, станишта заштићених и строго заштићених дивљих врста и еколошких коридора, као и у зони хидролошког утицаја на еколошки значајна подручја, није дозвољено испуштање непречишћених и недовољно пречишћених отпадних вода (из насеља, са фарми, итд), складиштење свих врста опасних материја, одлагање чврстог отпада и других загађујућих материја, изградња објеката као ни обављање осталих активности које нису у складу са потребама очувања интегритета постојећих природних вредности;
- изградњом постројења за пречишћавање отпадних вода треба да се обезбеди уклањање азотних и фосфорних једињења, као и осталих загађујућих материја, до нивоа квалитета прописаног Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16). Накнадно пречишћавање отпадних вода коришћењем тзв. мокрих поља могуће је уколико је неопходно додатно уклањање азотних и фосфорних једињења за упуштање у природни реципијент;
- неопходан је предтретман индустријских отпадних вода до нивоа квалитета дозвољеног за упуштање у канализациони систем;
- осим мониторинга квалитета пречишћеног ефлуента, вршити контролу састава муља који иде на коначно одлагање. Уколико се утврди потреба његовог одлагања на локацији која се налази у близини еколошки значајног подручја (удаљеност до 150 m), неопходно је тражити посебне услове Покрајинских завода за заштиту природе;
- обавезује се извођач радова да, уколико у току радова пронађе геолошка или палеонтолошка документа која би могла представљати заштићену природну вредност, иста пријави Министарству заштите животне средине као и да предузме све мере заштите од уништења, оштећења или крађе.

Мере заштите еколошких коридора:

- на подручју еколошког коридора Саве (водно тело, небрањени део плавног подручја и насипи) на просторима изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу на растојању мањем од 50 m од линије средњег водостаја реке;
- обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацењених деоница) и обезбедити проходност уређењем зеленила у зони водопривредних објеката;
- прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
 - а) регулације водотока, поплочавања и изградње обала;
 - б) изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
 - ц) изградње нових и обнављања старих мостова;
- приобаље еколошких коридора резервисати за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности;
- у зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње.

Мере заштите за заштитне зоне еколошких коридора и станишта:

- у појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта ван зоне становања забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за воду;
- у појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту:
 - а) очувати проходност еколошког коридора површинских вода:
 - о забраном оградавања појаса уз обалу или применом типова оgrade које омогућују кретање ситних животиња;

- резервисањем приобалног појаса за зелени појас коридора у ширини од 20 m (може и у оквиру појаса заштитног зеленила комплекса);
- б) објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта;
- ц) изградња надземне инфраструктуре се ограничава на објекте чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица, уз примену техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта;
- у појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта планским решењима мора се обезбедити:
 - а) примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења.
 - б) дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста. На нашим подручјима се сматрају инвазивним следеће врсте: јасенолисни јавор (*Acer negundo*), кисело дрво (*Ailanthus glandulosa*), багремац (*Amorpha fruticosa*), западни копривић (*Celtis occidentalis*), пенсилвански длакави јасен (*Fraxinus pennsylvanica*), трновац (*Gledichia triachantos*), жива ограда (*Lycium halimifolium*), петолисни бршљан (*Parthenocissus inserta*), касна сремза (*Prunus serotina*), јапанска фалоп (*Reynouria syn. Faloppa japonica*), багрем (*Robinia pseudoacacia*).
 - ц) забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

Мере заштите за споменике природе (паркове, дрвореде и стабла):

- Унутар заштићених споменика природе пре пројектовања нових инфраструктурних водова, који су неопходни за функционисање постојећих садржаја и објеката, планирати трасу на што већој могућој удаљености од дебала постојећих виталних стабала, где год је то могуће минимално 10 m, како не би дошло до пресецања бочних коренових жила и сушења дела крошњи изнад ровова.

2.2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА НЕПОКРЕТНИХ КУЛТУРНИХ ДОБАРА

Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица (број 319-03/18 од 30.10.2018. године) прописује мере заштите и уређења непокретних културних добара_за простор посебне намене.

За сва културно - историјска добра, поред посебних услова за појединачне објекте, треба да важе и општи услови заштите, међу којима су и:

- планским мерама не сме бити угрожен интегритет, нити споменичка својства добара под заштитом, али треба створити оптималне услове за чување и трајну заштиту и презентацију добара под заштитом;
- на парцелама заштићених добара и на парцелама њихове заштићене околине није дозвољено планирање никакве градње, осим ако се то изричито одобри посебним условима;
- на заштићеним добрима и њиховој заштићеној околини не смеју се изводити никакви радови, који могу променити њихов садржај, природу или изглед, без претходно прибављених услова и сагласности надлежног завода за заштиту споменика културе;
- непокретна културна добра и добра која уживају претходну заштиту могу се користити у својој изворној, или одговарајућој намени, на начин који неће ни у чему угрозити њихова основна споменичка својства;
- непокретна културна добра и добра под претходном заштитом не смеју се користити у сврхе које нису у складу са њиховом природом, наменом и значајем, или на начин који може довести до њиховог оштећења;
- власник, корисник, или други субјект који по било ком основу располаже непокретним културним добром, или добром под претходном заштитом, дужан је да га чува и одржава с пажњом тако да не дође до оштећења или уништења његових споменичких својстава. Није дозвољено да се руши, раскопава, преправља, презиђује, прерађује, или да се изводе било какви други радови који могу променити изглед и вредност културног добра без претходно прибављених посебних услова и сагласности надлежног Завода за заштиту;
- плановима генералне регулације треба планирати интервенције у простору које неће угрозити заштићена непокретна културна добра и добра под претходном заштитом, већ допринети њиховој трајној заштити и пуној афирмацији њихових споменичких вредности.

Правилима уређења дате су мере заштите и уређења непокретних културних добара и добара под претходном заштитом, као и археолошких локалитета према условима надлежног Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица, којих је неопходно придржавати се приликом изградње и експлоатације система комуналне инфраструктуре канализације, одвођења и третмана комуналних отпадних вода слива реке Саве.

Споменици културе, знаменита места, меморијални комплекси, споменици и спомен обележја:

- употреба тешке механизације и машина у непосредној близини објекта под заштитом које својим радом могу угрозити стабилност истих је забрањена;
- уколико се у непосредној близини објекта под заштитом изводе земљани радови који могу угрозити стабилност истих радове обавезно изводити ручно, употребом ручног алата;
- дозвољава се урбанистичко и хортикултурно опремање припадајуће парцеле које неће угрозити споменичка својства објекта или евидентирани непокретности;
- за непокретно културно добро- знаменито место од изузетног значаја Сремски фронт на парцели 2705/4 КО Адашевци: планирани радови на каналу Ђелуш на парцели 4066 КО Адашевци који је састави део заштићене околине овог споменика не смеју угрозити објекат и његову заштићену околину, забрањена је промена визура око Сремског фронта, планирана црпна станица мора нити уклопљена у околину својом висином и изгледом. Није дозвољена употреба тешке механизације и машина у непосредној близини објекта у саставу споменика културе, ако својим радом могу угрозити њихову стабилност;
- за непокретно културно добро Тврђава Беркасово/Деспотовац (место: Беркасово), забрањује се изградња цевовода и резервоара на тој локацији;
- за непокретно културно добро-знаменито место од великог значаја Поље Легет на парцелама 2804 и 2805 КО Шашинци забрањено је лоцирање одводних канала и цевовода ка реципијенту реци Сави на овим парцелама;
- како из достављене документације није могуће довољно прецизно утврдити трасе и локације планираних цевовода, ППОВ-станица, потисних канала, резервоара и црпних станица можемо доставити само оквирни списак потенцијално угрожених меморијалних комплекса, споменика и спомен обележја на територији обухвата плана. Назначено је и који објекти могу бити дислоцирани;
- дислокација је дозвољена само према појединачним условима Завода за заштиту споменика културе и уз стручни конзерваторски надзор;
- пре изградње комуналне инфраструктуре за канализацију, одвођење и третман комуналних отпадних вода у региону Срема обавезно је рекогносцирање целокупне трасе и археолошки надзор над извођењем ових радова које врши стручна служба овог Завода;
- археолошки надзор приликом извођења грађевинских и других радова врши стручна служба Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици;
- ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке налазе извођач радова је дужан да одмах, без одлагања прекине радове и о томе обавести Завода за заштиту споменика културе у Сремској Митровици, као и да предузме мере да се налаз не уништи и не оштети и да се сачува на месту и у положају у коме је откривен, а све у складу са чланом 109. став 1. Закона о културним добрима;
- инвеститор је у обавези да обустави радове уколико наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете од изузетног значаја, ради истраживања локације;
- инвеститор је дужан да обезбеди средства за праћење, истраживање, заштиту и чување пронађених остатака који уживају претходну заштиту.

2.3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ И УРЕЂЕЊА ПРЕДЕЛА

Очување и унапређења вредности карактера предела представља јавни интерес у области културе, екологије и животне средине. У складу са тим, карактер предела, као носилац идентитета подручја, представља јавно добро, а његово унапређење представља интерес свих учесника у процесу планирања.

У планском подручју, морају се очувати и заштити све вредности и специфичне просторне целине, а притом и створити могућност за развој регионалног канализационог система са централним постројењем којим се неће угрозити карактер предела. Морају се очувати структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних (абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената који чине вредности карактера предела.

Заштита и унапређење вредности карактера предела треба да се спроводи кроз:

- мере заштите свих заступљених типова предеоних елемената очувањем карактеристичних обележја екосистема, која су проистекла из природне конфигурације терена и
- управљање пределом поступцима којима се, из перспективе одрживог развоја, обезбеђује редовно одржавање предела, са циљем усмеравања и усклађивања промена изазваних друштвеним и економским процесима, као и процесима у животној средини.

Заштита и унапређење карактера предела засниваће се на реализацији различитих активности у простору:

- очување функционалности хидролошког система који утиче на одрживост мозаика предеоних елемената и његовог идентитета;
- строга контрола експлоатације минералних сировина и других активности којима се нарушава идентификовани карактер и вредности у предеоним целинама заштићених подручја и њихових заштитних зона;
- планирање развоја насеља у складу са вредностима предеоних одлика (физичка структура насеља, привредне активности и сл.);
- правовремена и активна заштита свих природних вредности, укључујући и фрагменте који тренутно нису под заштитом, а чија се заштита у будућности очекује, као и заштита споменика културе и препознатљивих и вредних елемената руралног предела;
- санацији и ревитализацији нарушених својстава хидро система који значајно утичу на карактер свих идентификованих предеоних целина;
- успостављање механизма управљања и промоције;
- креирање нових вредности у простору од посебног значаја за развој у циљу идентификовања подручја као јединствени „агро-културни“ предео;
- праћење промена у простору које доводе до деградирања предеоних вредности и
- заштити пољопривредног земљишта од ненаменског коришћења.

2.4. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

У контексту заштите животне средине на подручју посебне намене Просторног плана неопходно је спровести одређене мере заштите животне средине како би се минимизирали потенцијално негативни утицаји изградње предметних система за пречишћавање отпадних вода.

Ублажавање и смањење утицаја пројекта на животну средину могуће је применом мера, међу којима су и:

- заштита ресурса вода у оквиру прописаних зона санитарне заштите;
- примена адекватних мера за смањење негативног утицаја на животну средину и еко систем у току експлоатације објеката и изградње будућих објеката.

Међутим, код постројења капацитета изнад 20.000 ЕС, као и код свих постројења која су лоцирана у непосредној близини насеља, меру представља предвиђени третман гасова са непријатним мирисима. Гасови са непријатним мирисима у највећој мери се продукују у објекту црпилишта пумпне станице, на уређају за предтретман (решетке и песколов), као и у објекту за механичку дехидратацију муља. Код постројења која су лоцирана на месту које је знатно удаљено од сталног боравишта људи, овим пројектом је из економских разлога предвиђено да се загађени ваздух посебно не третира, већ да се из наведених објеката исти елиминишу вентилацијом (природно проветравање и принудно помоћу вентилатора).

За предметне објекте који се налазе у посебној намени Просторног плана, надлежни орган може донети Решење о потреби израде Студије процене утицаја на животну средину, у складу са законском регулативом.

Изградњу свих објеката и инфраструктуре усагласити са свим важећим прописима како би се обезбедила заштита земљишта, воде и ваздуха.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- Применити Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- Спроводити одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- Успоставити мониторинг квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица на територији општина у обухвату Просторног плана;
- Вршити стална и/или повремена мерења/узимање узорка на фиксним локацијама и повремена мерења на мерним местима, која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха кроз поступак процене утицаја на животну средину.

Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- Забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије-квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у планирани канализациони систем насеља односно крајњи реципијент;
- Забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- Отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на УПОВ;
- Вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- Вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- Обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- Забрана неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- Забрана неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода-у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);
- Поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- Приликом непосредне реализације пројеката изградње водопривредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе потребне количине воде као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- Санација и ревитализација објеката и опреме водне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- Строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- Развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања:
 - У случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
 - заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;

- примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
- рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
- забрана стихијског одлагања отпада на територији обухвата Просторног плана и санација неуређених одлагалишта отпада-дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
- сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
- спречавање непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана неадекватна промена намене простора.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета, у складу са његовом наменом.

За предметне објекте који се налазе у посебној намени Просторног плана, надлежни орган може донети Решење о потреби израде Студије процене утицаја на животну средину, у складу са законском регулативом.

Изградњу свих објеката и инфраструктуре усагласити са свим важећим прописима како би се обезбедила заштита земљишта, воде и ваздуха.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

2.5. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТА И ЗДРАВЉА ЉУДИ

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студије процене утицаја пројеката на животну средину и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Просторног плана, посебно у зони посебне намене.

Одрживо управљање животном средином је кључни фактор у сузбијању бројних болести чији су директни изазивачи фактори животне средине, пре свега антропогени утицаји и њихово синергијско дејство са природним, као и њихови међусобни утицаји.

Утицаји животне средине на здравље људи су велики и представљају последичну реакцију, те је становништво у обухвату Просторног плана свакодневно изложено низу физичких, хемијских и биолошких агенаса, природног и антропогеног порекла.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- обезбеђење здраве околине, безбедне у односу на утицаје на здравље становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива и услед егзистенције постојећих привредних комплекса у обухвату Просторног плана и контактне зоне, које могу бити у вези са многим обољењима;
- благовремено упозоравање и превенција од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили и
- заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

Према условима добијеним од Центра за разминирање, у обухвату Просторног плана нису евидентирани случајеви системског загађења минама, касетном муницијом или другим неексплодираним убојитим средствима. У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеном Просторним планом обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, имајући у виду чињеницу да су се на подручју Републике Србије (самим тим и на подручју обухвата Просторног плана) одвијали оружани сукоби током Другог светског рата. Пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика, проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

2.6. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И АКЦИДЕНТНИХ СИТУАЦИЈА

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи или да проузрокују штету већег обима на простору за који се план ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода или ублажавање њиховог дејства.

Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа, кроз План смањења ризика катастрофа и План заштите и спасавања. Настанак, обим и време трајања ванредних ситуација у већини случајева се не могу унапред предвидети, али се за извесне појаве на основу искустава, статистичких података и метода моделовања, а с обзиром на место појаве, може претпоставити да ће до њих доћи, те се у том смислу планирају и спроводе конкретне мере заштите.

Подручје обухваћено Просторним планом може бити угрожено од: земљотреса, суша, поплава, ерозије, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, снег), ветрова, пожара, техничко-технолошких несрећа/ акцидената и ратних разарања.

Мере заштите од *земљотреса* су правилан избор локације за градњу објеката, примена одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примена важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју (VII и VII-VIII степен према ЕМС-98). Такође, мере заштите од земљотреса обезбеђују се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно прописаном минималном ширином саобраћајних коридора и минималном међусобном удаљеношћу објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања. Применом принципа асеизмичког пројектовања објеката, односно применом сигурносних стандарда и техничких прописа о градњи на сеизмичким подручјима, обезбеђује се одговарајући степен заштите људи, минимална оштећења грађевинских конструкција и континуитет у раду објеката од виталног значаја у периоду након земљотреса.

Суша, генерално, представља екстремни пример климатских промена од суштинског утицаја на водни биланс неког подручја, а затим и на привредне гране које зависе од воде, при чему се најпре мисли на пољопривреду. Примена наводњавања, као мера заштите од суше, повећава економску ефикасност, ефективност и профитабилност свих субјеката везаних за пољопривредну производњу.

У ванвегетационом периоду режим падавина на посматраном подручју условљавао је честе поплаве и велике штете у равничарском делу, све до изградње насипа, канала, црпних станица, акумулација за регулисање фрушкогорских потока и других објеката за заштиту од штетног дејства сувишних вода.

Ерозиони процеси у комбинацији са бујичним поплавама проузрокују сталне и повремене штете које имају негативан ефекат на комплетно окружење, а не само на водопривредне објекте.

У оквиру групе радова за уређење бујичних токова примењују се најразличитији типови објеката, чији избор зависи од карактеристика бујичног тока, а основни задатак им је задржавање кретања наноса и консолидација корита бујичних токова. Под биолошким и биотехничким радовима се подразумевају сви радови који директно, биолошким средствима (пошумљавање и затрављивање) и у комбинацији са мањим техничким радовима, доводе до санације ерозионих процеса. На посматраном простору нису извођени значајнији радови на уређењу бујичних токова и заштити од ерозије, чак ни за заштиту изграђених акумулација од засипања. Једино што се може сврстати под групу антиерозионих радова су редовна пошумљавања према шумскопривредним основама углавном на подручју Фрушке горе. Радови заштите од бујичних токова и еолске ерозије су изведени само локално за заштиту саобраћајница.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбеђује се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Законом о одбрани од града предвиђено је увођење заштитне зоне око лансирних (противградних) станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката, као и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета, које спадају у 1. категорију експлозивних материја. Изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

Основне мере заштите од *ветра* су дендролошке мере које су планиране као ветрозаштитни појасеви уз саобраћајнице, канале и као заштита пољопривредног земљишта.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите. Урбанистичке мере заштите се односе на планирање простора у насељу кроз урбанистичке показатеље (намена површина, индекс заузетости парцеле) и правила изградње (регулациона линија, грађевинска линија, висина објекта, удаљеност објекта од суседних, ширина саобраћајница, паркиралишта и др.). Грађевинско-техничке мере заштите се односе на стриктну примену прописа о изградњи објеката, електроенергетских и гасних постројења, саобраћајне инфраструктуре, мреже противпожарних хидраната и др.

2.7. УРЕЂЕЊЕ ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

Добијени услови и захтеви од Министарства одбране, а који се односе на просторна решења у обухвату Просторног плана (утврђене зоне просторне заштите), уграђени су у овај Просторни план и детаљно обрађени у Посебном прилогу који је саставни део истог.

Заштита становништва и материјалних добара (планирање и коришћење склоништа и других заштитних објеката) дефинисани су Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87/18).

Према условима добијеним од Центра за разминурање, у обухвату Просторног плана нису евидентирани случајеви системског загађења минама, касетном муницијом или другим неексплодираним убојитим средствима.

У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеном Просторним планом обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, имајући у виду чињеницу да су се на подручју Републике Србије (самим тим и на подручју обухвата Просторног плана) одвијали оружани сукоби током два Светска рата и НАТО бомбардовања 1999. године.

Пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика, проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

Имајући у виду горе наведено, потребно је да Центар за разминурање (сагласно својим законским овлашћењима и обавезама) изради Пројекат за техничко извиђање или разминурање површина на којима је планирано извођење грађевинских радова, а све у циљу смањења ризика од неексплодираних средстава заосталих из претходних ратова.

IV СМЕРНИЦЕ ЗА НИЖЕ ХИЈЕРАРХИЈСКЕ НИВОЕ У ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Сва просторно планска документа чије је доношење у надлежности јединице локалне самоуправе, а чији делови представљају подручје посебне намене, морају се усагласити са овим Просторним планом. Обухват просторног плана представљају територије четири општине Срема: Рума, Пећинци, Шид, Ириг и Град Сремска Митровица.

При усаглашавању просторних планова, чије је доношење у надлежности јединица локалне самоуправе, не може се мењати подручје посебне намене које чине целине, објекти и садржаји система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема. До усаглашавања ових планских докумената, за подручје посебне намене се примењују правила уређења и грађења из овог Просторног плана, односно забрањује се изградња објеката чија је намена у супротности са овим Просторним планом.

За просторне целине (на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту) које су у обухвату Просторног плана, али изван подручја посебне намене, задржава се постојећа намена и примењују се важећи просторни и урбанистички планови.

Просторним планом су одређена правила уређења и грађења за просторне целине неопходне за реконструкцију и изградњу система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве у региону Срема, као и изградња нових објеката и капацитета за пречишћавање отпадних вода.

Објекти планираног система ће се планирати као објекти јавне намене. Управљање и одржавање ових објеката мора бити у складу са законском регулативом и на начин који обезбеђује њихово квалитетно коришћење (регионални, међумесни и појединачни насељски ППОВ).

Основна намена простора у обухвату Просторног плана одређена је важећим плановима који су дефинисали грађевинско, пољопривредно, водно и шумско земљиште. Измена и усклађивање тих планова, као и даља урбанистичка разрада односиће се искључиво на подручје посебне намене. Реализацијом планских решења, односно изградњом објеката система за прикупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода у сливу реке Саве доћи ће до повећања површине под изграђеним грађевинским земљиштем.

До доношења нових просторних планова јединица локалне самоуправе и урбанистичких планова у подручју посебне намене примењиваће се важећи планови, у деловима који нису у супротности са овим Просторним планом.

За просторне целине (на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту) које су у обухвату Просторног плана, али изван подручја посебне намене, примењују се важећи просторни и урбанистички планови.

У оквиру подручја посебне намене, Просторни план ће се спроводити двојако:

- индиректно - (даљом урбанистичком разрадом планских решења): објекти ППОВ, трасе регионалних и међумесних система (колектори за транспорт отпадне воде) кроз грађевинска подручја насељених места, планирана нова изградња/реконструкција;
- директно (издавањем информације о локацији и локацијских услова на основу планских решења и правила грађења дефинисаних овим Просторним планом) - трасе регионалних и међумесних система на осталом земљишту (шумско, водно, пољопривредно и постојеће грађевинско земљиште - уколико се планирани садржаји лоцирани на постојећем грађевинском земљишту, постојећим коридорима, и нема потребе за утврђивањем јавног грађевинског земљишта).

Спровођење овог Просторног плана приказано је на Рефералној карти број 5 - Карта спровођења.

1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ УРБАНИСТИЧКИХ ПЛАНОВА

Обавезном израдом планова детаљне регулације, уколико су планирани садржаји предвиђени на локацији где је потребно дефинисати грађевинско земљиште и/или утврдити јавни интерес и/или нову регулацију, односно извршити разграничење површина јавне и остале намене, утврдити правила уређења и грађења на основу смерница за уређење и мера заштите дефинисаних овим Просторним планом.

Сви урбанистички планови који су на подручју посебне намене, примењују се у деловима у којима нису у супротности са овим Просторним планом.

Целина 1 - Дистрибутивна мрежа и објекти регионалног ППОВ Сремска Митровица

Обавезна је израда плана детаљне регулације за комплекс ППОВ (за уређење и изградњу објеката који чине технолошку шему пречишћавања). За објекте гравитационог колектора и потисних колекторских праваца, директном применом овог Просторног плана на основу дефинисаних правила грађења, односно применом важећих урбанистичких планова и урбанистичких пројеката, који нису у супротности са овим Просторним планом, уколико су планирани садржаји лоцирани на постојећем грађевинском земљишту које се већ користи за ову намену;

При укрштању колектора са локалним токовима, колектор водити качењем о конструкцију или унутар конструкције за прелаз преко водотока, с тим да вод не сме бити нижи од доње ивице саме конструкције. Прелаз се трасирати управно на осу потока, а са обе његове стране се поставити ревизионе силазе. Приликом могућих прелаза испод водотока, горњу ивицу заштитне цеви поставити најмање 1,0m испод пројектоване кота дна. Прелаз канала осигурати и видно обележити. На деловима трасе колектора поред водотока, обезбедити стабилност обале и непромењене услове течења.

Изливе пречишћених вода из ППОВ планирати у корито најближе реке/потока/канала. Профил испусне грађевине мора бити стабилан и функционалан при свим водостајима/протицајима у реципијенту. Излив канализације, мора да буде под углом ради бољег уливања у регулисани профил. На месту излива канализације, у зони минор или мајор корита, пројектовати прописну изливну грађевину са испусном главом и жабљим поклопцем. У зони испуста (уколико је у косини мајор корита) и низводно преко форланда до минор корита, у потребној дужини обезбедити одговарајуће осигурање протицајног профила (обале мајор корита) са уклапањем у постојећи профил, ради заштите од ерозије необложеног дела мајор корита.

Целина 2 - Дистрибутивна мрежа и објекти мађумесних ППОВ (Мачванска Митровица, Адашевци, Бикић До, Пећинци, Огар, Ашања)

Обавезна је израда плана детаљне регулације за комплекс ППОВ (за уређење и изградњу објеката који чине технолошку шему пречишћавања), уколико су планирани садржаји предвиђени на локацији где је потребно дефинисати грађевинско земљиште и/или утврдити јавни интерес и/или нову регулацију, односно извршити разграничење површина јавне и остале намене, утврдити правила уређења и грађења на основу смерница за уређење и мера заштите дефинисаних овим Просторним планом.

Директном применом овог Просторног плана на основу дефинисаних правила грађења, односно применом важећих урбанистичких планова и урбанистичких пројеката, који нису у супротности са овим Просторним планом, уколико су планирани садржаји лоцирани на постојећем грађевинском земљишту које се већ користи за ову намену (постојећи комплекси изворишта и других водних објеката).

Уколико у фази израде пројектне документације дође до потребе за изменом планираних траса или до промене положаја надземних објеката, измена се може извести унутар границе обухвата посебне намене, а уз поштовање правила за уређење, грађење и заштиту, као што је то случај са насељем Доњи Товарник.

Целина 3 - Дистрибутивна мрежа и објекти појединачних насељских ППОВ

Трећу целину чине индивидуални/појединачни канализациони системи са постројењем за третман комуналних отпадних вода, за сва преостала насеља обухваћена овим Просторним планом.

Обавезна је израда плана детаљне регулације за комплекс ППОВ (за уређење и изградњу објеката који чине технолошку шему пречишћавања), уколико су планирани садржаји предвиђени на локацији где је потребно дефинисати грађевинско земљиште и/или утврдити јавни интерес и/или нову регулацију, односно извршити разграничење површина јавне и остале намене, утврдити правила уређења и грађења на основу смерница за уређење и мера заштите дефинисаних овим Просторним планом. Канализациони системи за свако појединачно насеље, нису предмет овог Плана.

2.1.1. Смернице за израду одговарајућег урбанистичког плана за ППОВ

За планиране комплексе ППОВ (регионални, централни, појединачни), неопходна је израда одговарајућих урбанистичких планова из следећих разлога:

- регулације јавних површина;
- утврђивања грађевинске линије и нивелационих кота;
- дефинисања детаљне намене грађевинског земљишта;
- обезбеђења саобраћајног приступа комплексу;
- дефинисања начина опремања инфраструктуром;
- избора технологије пречишћавања;

а у складу са прибављеним условима од надлежних завода за заштиту, као и других организација и институција у чијој је надлежности издавање услова.

Локација постројења за пречишћавање отпадних вода ППОВ, мора да испуни услове са санитарног аспекта и аспекта животне средине. За пратеће објекте (котларницу, гаражу, радионицу и слично) на комплексу, као и за загађене атмосферске воде, дати одговарајуће решење којим ће се третирати настале загађене воде, пре њихове даље евакуације до постројења, односно реципијента, при чему се морају испунити услови који се односе на максималне количине опасних материја. Уколико се за резервно напајање, или у друге сврхе поставе резервоари за дизел гориво, планирати заштитине објекте којима ће се спречити могуће загађење површинских и подземних вода.

Постројење за пречишћавање отпадних вода је објекат у коме се планира механичко и биолошко пречишћавање воде, тако да квалитет буде у складу са Директивама Европске Комисије. На простору дефинисаном за те намене, дозвољена је изградња искључиво објеката који су у функцији намене постројења за пречишћавање отпадних вода.

За усвојене третмане на отпадним водама, мора се прописати Правилник о раду и одржавању уређаја и обезбедити мерач за регистровање количина испуштене пречишћене воде (у складу са чланом 59. став 1. Закона о водама). Према санитарним условима, прибављеним у посебном поступку, дати потребно техничко решење за одлагање муља као продукта пречишћавања отпадних вода.

3. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Због веома високе вредности улагања, неопходно је планирати изградњу по фазама. Планским решењем је предвиђено да се комплетна инфраструктура на разматраном подручју изгради у четири фазе. Три као планске, до 2040. године и постпланска до 2050. године.

1. фаза до 2020. године;
2. фаза у периоду 2020 - 2030. година;
3. Фаза у периоду 2030 - 2040. година;
4. Постпланска фаза у периоду 2040 - 2050. година.

У оквиру **прве фазе до 2020. године** планирана је:

- изградња комплетне инфраструктуре регионалног колектора Ириг - Рума -Сремска Митровица;
- изградња комплетне канализационе мреже у општинским центрима: Рума, Ириг, Шид и Пећинци, Граду Сремска Митровица, као и у насељима Шимановци, Лаћарак и Шашинци.

Друга планска фаза до 2030. године обухвата изградњу:

- комплетне канализационе инфраструктуре међумесних канализационих система (мрежа у насељима, црпне станице, потисни цевоводи и гравитациони колектор Шид - ППОВ Адашевци);
 - Засавица 1, Засавица 2, Ноћај, Салаш Ноћајски и Мачванска Митровица са ППОВ у насељу Мачванска Митровица;
 - Шид, Гибарац, Илинци, Вашица и Адашевци са ППОВ-ом у насељу Адашевци;
 - Брестач, Сибач, Суботиште, Попинци, Прхово и Пећинци са ППОВ у Пећинцима;
 - Деч, Карловчић, Сремски Михаљевци и Шимановци са ППОВ-ом у Шимановцима;
- комплетна канализациона инфраструктура насеља Врдник (мрежа у насељу и ППОВ).

У оквиру **треће фазе до 2040. године** планирана је изградња:

- комплетне канализационе инфраструктуре међумесних канализационих система (мрежа у насељима, црпне станице, потисни цевоводи и гравитациони колектор Привина Глава - ППОВ Бикић До):
 - Обреж, Доњи Товарник и Огар са ППОВ у насељу Огар;
 - Купиново и Ашања са ППОВ у насељу Ашања;
 - Сот, Привина Глава и Бикић До са ППОВ у насељу Бикић До;
- комплетна канализациона инфраструктура у насељима (мрежа у насељу и ППОВ):
 - Путинци, Вогањ, Никинци, Кленак, Латичево, Хртковци;
 - Јарак, Кузмин, Мартинци;
 - Ердевик, кукујевци, Моровић.

Четврта фаза - постпланска - до 2050. године: обухвата изградњу свих планираних недостајућих садржаја канализационе инфраструктуре у свим преосталим насељима.

Пројектна документација канализационе мреже и уређаја за третман комуналних отпадних вода урађена је за следећа насеља:

а) насеља на територији општине Ириг

- насеље Ириг (ГП⁹ канализације и ППОВ)
- насеље Јазак (ГП канализације и ППОВ)
- насеље Нерадин (ГП канализације и ППОВ)
- насеље Врдник (ИП¹⁰ канализације и ППОВ)
- насеља: Добродол, Мала Ремета, Гргетег, Велика Ремета, Крушедол Прњавор (ГП канализације и ППОВ)

б) насеља на територији општине Рума

- насеље Рума (ИП и ГП канализације и ППОВ)
- насеље Никинци (ГП канализације и ППОВ)
- насеље Вогањ (ГП канализације и ППОВ)

в) насеља на територији општине Сремска Митровица

- насеља Сремска Митровица и Лаћарак (ГП канализације)
- насеље Мачванска Митровица (ГП канализације и ППОВ)

9 ГП - Генерални пројекат

10 ИП - Идејни пројекат

- г) насеља на територији општине Пећинци
- насеље Пећинци (ГП канализације и ППОВ)
 - насеља Деч и Прхово (ГП канализације)
 - насеље Попинци (ИП канализације)
 - насеље Шимановци (ГП канализације и ППОВ)
- д) насеља на територији општине Шид
- насеље Адашевци (ГП канализације и ППОВ)
 - насеље Моровић (ГП канализације и ППОВ).

4. СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину је урађен у складу са одредбама Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, а за потребе израде предметног Просторног плана. За подручје посебне намене није потребно израдити други Извештај о стратешкој процени утицаја, али за територију ван посебне намене надлежни општински органи могу донети одлуке и потреби вршења стратешке процене за неки од планова на nižем хијерархијском нивоу као и програме а у складу са Чланом 5. Закона о стратешкој процени.

Чланом 5. Закона, „стратешка процена врши се за планове, програме, основе и стратегије у области просторног и урбанистичког планирања или коришћења земљишта, пољопривреде, шумарства, рибарства, ловства, енергетике, индустрије, саобраћаја, управљања отпадом, управљања водама, електронских комуникација, туризма, очувања природних станишта и дивље флоре и фауне, којима се успоставља оквир за одобравање будућих развојних пројеката одређених прописима којима се уређује процена утицаја на животну средину“.

За наведене планове и програме којима је предвиђено коришћење мањих површина на локалном нивоу или у случају мањих измена планова и програма које не захтевају прописани поступак усвајања, као и за планове и програме који нису наведени у претходном пасусу, одлуку о стратешкој процени доноси орган надлежан за припрему плана и програма ако, према критеријумима прописаним овим законом, утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

„Министар надлежан за послове заштите животне средине, ближе утврђује листе планова и програма за које је обавезна стратешка процена утицаја на животну средину и листе планова и програма за које се може захтевати стратешка процена утицаја на животну средину.“

Чланом 7. Закона дефинисано је да се „Стратешка процена утицаја на животну средину ради на основу нивоа, врсте, циљева и садржаја плана или програма.

Ако је план или програм саставни део одређене хијерархијске структуре, стратешка процена утицаја на животну средину, ради се у складу са смерницама стратешке процене утицаја на животну средину плана или програма вишег хијерархијског нивоа.“

За планове нижег реда, у складу са чланом 9. Закона о стратешкој процени утицаја „Одлуку о изради стратешке процене доноси орган надлежан за припрему плана и програма по претходно прибављеном мишљењу органа надлежног за послове заштите животне средине и других заинтересованих органа и организација.“

5. ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Чланом 3. Закона о процени утицаја на животну средину дефинисано је да су „Предмет процене утицаја пројекти који се планирају и изводе, промене технологије, реконструкције, проширење капацитета, престанак рада и уклањање пројеката који могу имати значајан утицај на животну средину.

Предмет процене утицаја су и пројекти који су реализовани без израде студије о процени утицаја, а немају одобрење за изградњу или се користе без употребне дозволе (у даљем тексту: процена утицаја затеченог стања).

Процена утицаја врши се за пројекте из области индустрије, рударства, енергетике, саобраћаја, туризма, пољопривреде, шумарства, водопривреде, управљања отпадом и комуналних делатности, као и за пројекте који се планирају на заштићеном природном добру и у заштићеној околини непокретног културног добра.“

У складу са наведеним Законом и одредбама Уредбе о утврђивању Листе пројеката, за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката, за које се може захтевати процена утицаја на животну средину инвеститори су дужни да се обрате, пре подношења захтева за издавање одобрења за изградњу објеката са Листе II, надлежном органу. Надлежни орган ће одлучити о потреби израде студије о Процени утицаја на животну средину, односно донети Решење о потреби израде или ослобађању од израде студије.

Поступак процене утицаја треба спровести по фазама у поступку процене утицаја, како је то прописано поменутиим Законом. Начелни садржај студије о Процени утицаја на животну средину прописан је чланом 17. поменутог Закона, а егзактан обим и садржај студије се одређује одговарајућим решењем од стране надлежног органа.

V ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И МОНИТОРИНГ У ПОСТУПКУ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈЕ ПЛАНА

Успостављање система мониторинга један је од приоритетних задатака како би се све предложене мере заштите животне средине у Просторном плану могле успешно имплементирати у планском периоду.

Чланом 17. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), програм праћења стања животне средине у току спровођења Плана садржи нарочито:

1. Опис циљева плана и програма;
2. Индикаторе за праћење стања животне средине;
3. Права и обавезе надлежних органа;
4. Поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја;
5. Друге елементе у зависности од врсте и обима плана.

Законом о заштити животне средине дефинисано је да Република односно јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене Законом, обезбеђује континуалну контролу и праћење стања животне средине, у складу са овим и посебним законима.

Према члану 69. наведеног Закона, циљеви Програма праћења стања животне средине су:

- Обезбеђење мониторинга;
- Дефинисање садржине и начина вршења мониторинга;
- Одређивање овлашћених организација за обављање мониторинга;
- Дефинисање мониторинга загађивача;
- Успостављање информационог система и дефинисање начина достављања података у циљу вођења интегралног катастра загађивача;
- Увођење обавезе извештавања о стању животне средине према прописаном садржају извештаја о стању животне средине.

1. ОПИС ЦИЉЕВА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Полазећи од посебне намене и специфичности подручја, **општи циљеви** заштите, уређења и развоја подручја Просторног плана јесу:

- омогућавање планског третмана комуналних отпадних вода, проширењем постојеће и изградњом нове канализационе мреже, и изградња постројења за пречишћавање отпадних вода одговарајућег капацитета;
- заштита изворишта за водоснабдевање и обезбеђење снабдевања квалитетном водом становништва и привреде и обезбеђење примене прописаних активности у зони заштите изворишта;

- обезбеђење третмана индустријских отпадних вода, уз истовремено инсистирање на изградњи система за предtretman отпадних вода у привредним постројењима;
- одрживи мултифункционални развој подручја.

2. ИНДИКАТОРИ ЗА ПРАЋЕЊЕ СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Као што је наведено у поглављу наведени индикатори дефинисани су Правилником о националној листи индикатора заштите животне средине („Службени гласник РС“, број 37/11) и дати у Табели 21.

Табела 21. Индикатори стратешке процене утицаја Просторног плана

Индикатори
21. Број дана са прекорачењем ГВЕ за суспендоване честице, SO _x , NO _x
22. Годишње количине исцрпљене подземне и површинске воде, апсолутно и као део од укупне обновљиве количине воде (m ³ , %)
23. % домаћинства прикључен на водовод и канализацију
24. % отпадних вода које се пречишћавају
25. Присуство фекалних бактерија у води за пиће (%) ¹¹
26. БПК ₅ у водотоцима (mg/l кисеоника потрошеног у 5 дана, на константној температури од 20°C)
27. Промена намене земљишта (%)
28. ha (%) санираних и рекултивисаних подручја
29. Квалитет пољопривредног и непољопривредног земљишта
30. Употреба минералних ђубрива (kg/ha)
31. Употреба пестицида (t активне материје пестицида на 10km ² пољопривредног земљишта)
32. Површине под природним пределима
33. Удео шумског земљишта у укупном земљишту (%)
34. % заштићених природних добара на територији АПВ у односу на укупну површину
35. Површине под изабраним значајним екосистемима (km ² или ha) одабраних врста екосистема
36. Учешће броја угрожених врста у укупном броју врста (%)
37. Стварање отпада (t/становнику)
38. Рационална експлоатација минералних сировина (t/год или %)
39. Учешће обновљивих извора енергије у укупној потрошњи енергије (%)
40. Интензитет туризма.

Наведени индикатори су издвојени у сврху праћења реализације планских, а не пројектно технолошких решења.

2.1. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Законом о заштити ваздуха дат је законски оквир за проучавање и праћење квалитета ваздуха које за циљ има контролу и утврђивање степена загађености ваздуха, као и утврђивање тренда загађења, како би се правовремено деловало на смањењу штетних супстанци до нивоа који неће битно утицати на квалитет животне средине.

Подаци добијени у мрежама аутоматског и мануалног мониторинга квалитета ваздуха обрађују се анализирају и интерпретирају у складу са важећим прописима:

- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10, 63/13);
- Уредба о одређивању зона и агломерација (Службени гласник РС“, 58/11 и 98/12);
- Уредба о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“, број 58/11);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из стационарних извора загађивања, осим постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 111/15);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10).

¹¹ Према упутствима СЗО за квалитет воде за пиће

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха потребно је вршити и на руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха у насељеним местима у обухвату Просторног плана, као и у посебној намени, у непосредној близини локација комплекса планираних ППОВ.

У складу са Законом о процени утицаја на животну средину, за објекте за које је потребна израда студије процене утицаја на животну средину, може доћи до успостављања додатних мерних места за праћење квалитета ваздуха у обухвату Просторног плана.

За објекте за које се утврди да се не ради Студија процене утицаја на животну средину по Закону, по мишљењу надлежне службе за област заштите животне средине, а у складу са технологијом рада, утврђује се потреба вршења додатног мониторинга, посебно за праћење загађења ваздуха (у складу са важећом законском регулативом).

2.2. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ВОДЕ

Законом о заштити животне средине су дате и основне смернице заштите вода. Чланом 23. овог закона дефинисано је да се заштита и коришћење вода остварује интегралним управљањем водама, предузимањем мера за њихово очување и заштиту у складу са посебним законом.

У циљу предузимања мера за ограничавање даљег загађивања и евентуално побољшање вода, од значаја је стално и систематско контролисање параметара квалитета површинских и подземних вода. Оцену еколошког и хемијског статуса вода потребно је вршити у складу са:

- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС”, број 96/10);
- Правилником о референтним условима за типове површинских вода („Службени гласник РС”, број 67/11);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС”, број 74/11);
- Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 24/14) и
- Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, број 50/12).

За реке и језера одређује се еколошки статус, а за вештачка водна тела еколошки потенцијал. Анализа квалитета подземних вода које се користе за водоснабдевање врши се на основу Правилника о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ”, бр. 42/98 и 44/99). У обухвату Просторног плана у планском периоду, потребно је вршити мониторинг квалитета воде у реципијентима пречишћених отпадних вода на ППОВ који су предмет посебне намене Просторног плана.

2.3. МОНИТОРИНГ КВАЛИТЕТА ЗЕМЉИШТА

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта („Службени гласник РС“ бр 112/15), Уредбом о граничним вредностима загађујућих штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, број 30/18) и Уредбом о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10 и 30/18-др. пропис).

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници, који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта, обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта, тзв нулто мерење за утврђивање нултог стања квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

Праћење параметара квалитета земљишта је неопходно вршити у континуитету дуги низ година, на одређеним местима за које се утврди евидентна угроженост параметара стања животне средине.

Локације на којима је депонован незагађен материјал од ископавања (земља) не припадају контаминираним локацијама.

Предметном стратешком проценом предвиђа се праћење квалитета земљишта, односно вршење нултог мониторинга квалитета земљишта пре изградње нових објеката на подручју обухвата Просторног плана, посебно на локалитетима планираних комплекса ППОВ. Након тога, периодично у складу са обавезама које ће проистећи из Студије утицаја пројекта на животну средину.

Усвајањем Уредбе о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма обезбеђена је основа за доношење програма системског праћења квалитета земљишта који ће обухватити успостављање државне и локалне мреже локалитета за праћење квалитета земљишта и који не обухвата пољопривредно земљиште.

Државна мрежа локалитета успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу Републике Србије на локалитетима на којима је дошло или може доћи до загађења земљишта и који су од посебног интереса за Републику Србију.

У складу са чланом 5. Уредбе, локална мрежа локалитета за праћење квалитета земљишта успоставља се за праћење квалитета земљишта на нивоу аутономне покрајине. Локалну мрежу чине допунски локалитети који се одређују на основу мерења или поступака процене, а за које нема података о нивоу загађујућих материја.

У складу са чланом 10. Уредбе подаци добијени реализацијом програма систематског праћења квалитета земљишта користе се за оцењивање квалитета земљишта, као и за израду извештаја о стању земљишта и саставни су део информационог система заштите животне средине и достављају се Агенцији за заштиту животне средине.

2.4. МОНИТОРИНГ БУКЕ

Директива о заштити од буке 2002/49/ЕЦ и примена Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, („Службени гласник РС“, број 75/10) има за циљ да се спрече или смање штетни ефекти буке на становништво, као и да се формира адекватна база података на основу које ће се спроводити системске мере за смањивање буке.

Према Уредби о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини дефинисане су граничне вредности индикатора буке по зонама, зависно од њихове намене. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB дати су у табели 22.

Табела 22. Највиши дозвољени нивои спољне буке L_{Aeq} у dB

Зона	Намена простора	Највиши дозвољени ниво спољне буке L_{Aeq} у dB (A)	
		дан	ноћ
1	Подручја за одмор и рекреацију, болничке зоне и опоравилишта, културно-историјски локалитети, велики паркови	50	45
2	Туристичка подручја, мала и сеоска насеља, кампови и школске зоне	50	45
3	Чисто стамбена зона	55	45
4	Пословно стамбена подручја, трговачко-стамбена подручја и дечија игралишта	60	50
5	Градски центар, занатска, трговачко административна управна зона са становима, зоне дуж аутопутева, магистралних и градских саобраћајница	65	55
6	Индустријска складишта и сервисна подручја и транспортни терминали без стамбених зграда	На граници ове зоне буке не сме прелазити дозвољене нивое у зони у којој се граничи	

На подручју Просторног плана мерење нивоа буке потребно је вршити на локалитетима планираних ППОВ.

3. ЗАКОНСКИ ОКВИР

Законски оквир за мониторинг квалитета параметара животне средине су следећи правни акти:

- Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", бр. 135/04, 36/09, и 36/09-др. закон, 72/09 - др.закон, 43/11-УС, 14/16, 76/18 и 95/18-др. закон);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 10/13);
- Закон о заштити земљишта („Службени гласник РС“, број 112/15);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС“, бр. 36/09 и 88/10)
- Закон о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10, 93/12,101/16 и 95/18);
- Уредба о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, бр. 11/10, 75/10 и 63/13);
- Уредба о граничним вредностима емисија загађујућих материја у ваздух из постројења за сагоревање („Службени гласник РС“, број 6/16);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС“, број 5/68);
- Уредба о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12);
- Уредба о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10);

- Уредба о програму системског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10 и 30/18-др. пропис);
- Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени лист СРЈ“, бр. 42/98 и 44/99, „Службени гласник РС“, број 28/19);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник СРС“, број 31/82);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС“, број 72/10);
- Правилником о утврђивању водних тела површинских и подземних вода („Службени гласник РС“, број 96/10);
- Правилником о параметрима еколошког и хемијског статуса површинских вода и параметрима хемијског и квантитативног статуса подземних вода („Службени гласник РС“, број 74/11);
- Правилник о начину размене информација о мерним местима у државној и локалној мрежи, техникама мерења, као и о начину размене података добијених праћењем квалитета ваздуха у државној и локалним мрежама („Службени гласник РС“, број 84/10) и др.

4. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА

Када су питању права и обавезе надлежних органа у вези праћења стања животне средине, иста произилазе из Закона о заштити животне средине.

Обезбеђење мониторинга

Република Србија, Аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), у складу са овим и посебним законима.

Мониторинг је саставни део јединственог информационог система животне средине. Влада доноси програме мониторинга на основу посебних закона.

Аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе доноси програм мониторинга на својој територији, који мора бити у складу са програмима вишег реда.

Садржина и начин вршења мониторинга

Мониторинг се врши систематским праћењем вредности индикатора, односно праћењем негативних утицаја на животну средину, стања животне средине, мера и активности које се предузимају у циљу смањења негативних утицаја и подизања нивоа квалитета животне средине.

Влада утврђује критеријуме за одређивање броја и распореда мерних места, мрежу мерних места, обим и учесталост мерења, класификацију појава које се прате, методологију рада и индикаторе загађења животне средине и њиховог праћења, рокове и начин достављања података, на основу посебних закона.

Овлашћена организација

Мониторинг може да обавља и овлашћена организација ако испуњава услове у погледу кадрова, опреме, простора, акредитације за мерење датог параметра и СРПС стандарда у области узорковања, мерења, анализа и поузданости података, у складу са законом.

Мониторинг загађивача

Оператер постројења, односно комплекса који представља извор емисија и загађивања животне средине дужан је да, у складу са законом, преко надлежног органа, овлашћене организације или самостално, уколико испуњава услове прописане законом, обавља мониторинг, односно да:

- 1) Прати индикаторе емисија, односно индикаторе утицаја својих активности на животну средину, индикаторе ефикасности примењених мера превенције настанка или смањења нивоа загађења;
- 2) Обезбеђује метеоролошка мерења за велике индустријске комплексе или објекте од посебног интереса за Републику Србију, Аутономну покрајину или јединицу локалне самоуправе.

Загађивач је дужан да изради план обављања мониторинга, да води редовну евиденцију о мониторингу и да доставља извештаје, у складу са овим законом.

Влада утврђује врсте активности и друге појаве које су предмет мониторинга, методологију рада, индикаторе, начин евидентирања, рокове достављања и чувања података, на основу посебних закона.

Загађивач планира и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, као и за друга мерења и праћење утицаја своје активности на животну средину.

Достављање података

Државни органи, односно организације, органи Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, овлашћене организације и загађивачи дужни су да податке добијене мониторингом достављају Агенцији за заштиту животне средине на прописан начин.

5. ПОСТУПАЊЕ У СЛУЧАЈУ ПОЈАВЕ НЕОЧЕКИВАНИХ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

Неочекивани негативни утицаји могу се јавити у виду следећих појава:

- Могућих негативних утицаја у случају неусвајања Просторног плана;
- Могућих негативних утицаја при имплементацији Просторног плана у фази реализације планираних намена, објеката и садржаја, а при одступању од одредби Просторног плана;
- Могућих негативних утицаја реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката - објеката).

Неочекивани негативни утицаји у случају неусвајања Просторног плана представљају потенцијалну опасност од непланског и неконтролисаног коришћења простора.

Највећа опасност од појаве негативних, дугорочних, сложених, иреверзибилних утицаја и негативних ефеката, представља статус, стање и капацитет животне средине и здравље становништва.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, односно извођења радова без услова и сагласности надлежних органа и институција, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји у случају усвајања Просторног плана и непоштовања одредби истог, разлог су за санкционисање у складу са законском регулативом која регулише област просторног и урбанистичког планирања и животне средине.

У случају неочекиваних негативних утицаја у поступку имплементације Просторног плана и у фази реализације планираних намена, односно извођења радова без услова и сагласности надлежних органа и институција, потребно је, у складу са важећом законском регулативом, спровести надзор и контролу и применити мере отклањања и минимизирања потенцијално настале штете, извршити санацију простора и применити мере ревитализације (ремедијације) и заштите животне средине.

Неочекивани негативни утицаји реализованих намена и објеката (у редовном раду реализованих пројеката – објеката, постројења, радова) се морају спречити урбанистичким и техничким мерама заштите, мерама за спречавање и отклањање насталих узрока, санације последица и успостављање мониторинга животне средине. За Просторни план, од фазе припреме до коначног усвајања, укључен је процес процене утицаја стратешког карактера, у коначном циљу безбедне реализације планираних намена простора. У наведеном процесу утврђено је да постоји вероватноћа појаве неочекиваних негативних утицаја са негативним ефектима и последицама по животну средину, те је прописан и начин поступања у случају таквих појава.

Постројења у којима се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, као техничка јединица унутар комплекса, где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује.

Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ бр. 87/18) и Правилником о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа које израђује оператер **севесо постројења**, односно комплекса („Службени гласник РС“ бр 41/10, 51/15 и 50/18), одређује се обавеза израде Политике превенције удеса, Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса, прописује се листа опасних материја и њихове количине и критеријуми за одређивање врсте документа које израђује оператер севесо постројења, односно комплекса у коме се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја. Локална самоуправа је у обавези да, на основу Плана заштите од удеса оператера који се налазе на територији те локалне самоуправе, изради План заштите од удеса локалне самоуправе (екстерни План заштите од удеса), чији је садржај и методологија израде уређена Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама.

Према Закону о заштити животне средине, министарство надлежно за послове животне средине, на основу Извештаја о безбедности, утврђује оператере и севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са прекограничним ефектима и о томе обавештава у што краћем року, а најкасније када обавештава домаћу јавност, надлежни орган земље која може бити погођена последицама тог удеса. Министарство води евиденцију о оператерима и севесо постројењима, односно комплексима.

Министарство обавештава надлежни орган друге земље о свим битним чињеницама из Извештаја о безбедности о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним последицама, као и о свим битним чињеницама из Плана заштите од удеса тог постројења, односно комплекса. Министар прописује поступак обавештавања, односно размене података о севесо постројењу, односно комплексу чије активности могу довести до настанка хемијског удеса са прекограничним ефектима.

Ако надлежни орган друге земље сматра да обавештење не садржи сва севесо постројења, односно комплексе чије активности могу изазвати хемијски удес са последицама у његовој земљи тражиће од Министарства додатне податке.

Ако се не постигне сагласност са надлежним органом заинтересоване земље ово питање решиће се у складу са међународним уговором који обавезује Републику Србију.

Обавештење у случају хемијског удеса или непосредне опасности од хемијског удеса који може проузроковати прекограничне ефекте, као и евентуална узајамна помоћ уређени су прописима о заштити и спашавању.

На простору обухвата Просторног плана за постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања **интегрисане дозволе**, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Сва постројења и активности која се не налазе на Прелиминарном списку постојећих постројења која подлежу издавању интегрисане дозволе на територији Републике, сачињеним од стране надлежног министарства за послове заштите животне средине, а која у складу са Уредбом о врстама активности и постројења за које се издаје интегрисана дозвола подлежу обавези прибављања интегрисане дозволе, дужни су да се обрате надлежном органу. На територији обухвата Просторног плана налази се и неколико постројења која подлежи издавању интегрисане дозволе: ТЕ ТО Сремска Митровица, „METALFER STEEL MILL“ Сремска Митровица, Регионална депонија у Сремској Митровици, АД Митро Срем, Сремска Митровица, Суноко ДОО, Производни погон у Пећинцима, и „Викторија оил“ АД у Шиду.

У случају појаве неочекиваних негативних утицаја, у смислу ванредних ситуација и могућих удеса на севесо постројењима у обухвату Просторног плана, и контактної зони неопходно је поступати у складу са важећом законском регулативом: Закон о заштити животне средине, Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, Закон о потврђивању Конвенције о прекограничним ефектима индустријских удеса, Закон о заштити од пожара, Закон о потврђивању Конвенције о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, Конвенција о прекограничном загађивању ваздуха на великим удаљеностима и др.

VI ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋЕ У ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

1. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ

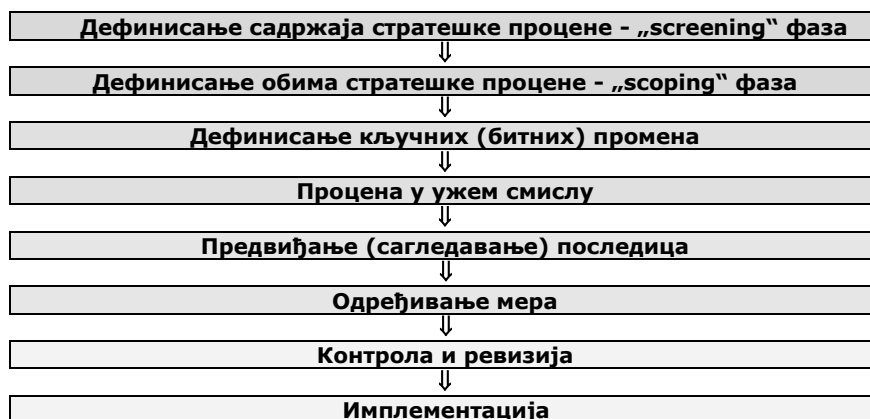
Основни методолошки приступ и садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја одређен је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину. Извештај је израђен на основу планске документације, расположивих статистичких података, као и података добијених за потребе израде Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени, као и валоризације терена.

У Елаборату су анализиране све Просторним планом предвиђене активности, извршена је синтезна процена њихових утицаја и интеракција са утицајима окружења на природне ресурсе и живи свет, као и на животну средину. На основу утврђених валидних параметара дат је предлог адекватних превентивних и санационих мера заштите животне средине, у контексту реализације концепта одрживог развоја овог подручја.

Фазе израде Стратешке процене утицаја на животну средину су:

- Одлучивање о изради стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одлуке о изради стратешке процене утицаја на животну средину као саставног дела одлуке о изради планског документа;
- Одређивање садржаја стратешке процене утицаја на животну средину, односно израда одговарајућег програмског основа за израду стратешке процене утицаја на животну средину (тзв. „scoring report“) у оквиру Просторног плана;
- Израда Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Општи методолошки поступак који се користи приликом израде стратешке процене и припреме Извештаја о стратешкој процени састоји се из неколико општих фаза, и то:

Методолошки основ за израду Извештаја, у ужем смислу представљају методе научног истраживања (анализа и синтеза, компаративни метод, индукција и дедукција, статистички метод, картографски метод и др.), односно примењене методе праћења стања објеката, односно појава и процеса у простору, од извора загађења, притисака, стања и одговора (планског решења).

Истовремено са применом метода научног истраживања, коришћена су страна и домаћа искуства и упутства за примену „Стратешке директиве“, пре свега искуства из Европске Уније. Посебно су значајне методе из „Практичног упутства за примену ЕУ Директиве 2001/42/ЕС на урбанистичке и просторне планове“.

Анализирајући поступак израде Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, може се закључити да се он састоји, условно говорећи, из четири фазе:

- Полазне основе, анализа и оцена стања;
- Процена могућих утицаја на животну средину;
- Мере заштите животне средине и
- Програм праћења стања животне средине.

Не улазећи у детаљније елаборирање појединих фаза потребно је нагласити да свака фаза има своје специфичности и никако се не сме запоставити у поступку интегралног планирања животне средине.

Ограничења у спровођењу предложеног метода, посебно у фази приказа постојећег стања је недостатак квантификованих података за поједине параметре животне средине у обухвату Просторног плана.

Примењени метод рада

Примењени метод рада заснива се на континуираном поступку усаглашавања процеса планирања са процесом идентификације проблема, предлога решења за спречавање и ублажавање, односно предлога мера заштите животне средине у свим фазама израде и спровођења планског документа. Методологија се базира на поштовању Закона о заштити животне средине, а пре свега Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, који утврђује услове, начин и поступак процењивања утицаја појединих садржаја Просторног плана на животну средину.

Стратешка процена предметног Просторног плана ради се са циљем обезбеђивања заштите животне средине и одрживог развоја, интегрисањем основних начела заштите животне средине у поступак припреме, израде и доношења планског документа, а на основу донете Одлуке о изради Стратешке процене.

Главни задатак Стратешке процене је да олакша благовремено и систематично разматрање могућих утицаја на животну средину на нивоу стратешког доношења одлука о плановима и програмима уважавајући принципе одрживог развоја.

Интегрисањем поступка стратешке процене утицаја у процес припреме, израде и доношења Просторног плана омогућава се ефикаснија инструментализација стратешке процене утицаја на животну средину у просторном и урбанистичком планирању.

Садржај Извештаја о стратешкој процени утицаја на животну средину, дефинисан је Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину и Одлуком о изради стратешке процене.

Извештај о стратешкој процени утицаја на животну средину планског документа представља завршни документ стратешке процене и саставни је део планског документа. Садржина Извештаја дефинисана је у складу са одредбама члана 12. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину и има следећа поглавља:

1. Полазне основе стратешке процене;
2. Општи и посебни циљеви стратешке процене и избор индикатора;
3. Процена могућих утицаја плана на животну средину;
4. Смернице за израду стратешких процене на нижим хијерархијским нивоима и процене утицаја пројеката на животну средину;
5. Програм праћења стања (мониторинг) животне средине у току спровођења Просторног плана;
6. Приказ коришћене методологије у изради Стратешке процене и тешкоће у изради Стратешке процене;
7. Приказ начина одлучивања;
8. Закључна разматрања до којих се дошло током израде Извештаја.

Примењена методологија заснована је на квалитативном и квантитативном вредновању животне средине на планском подручју, непосредном и ширем окружењу, као основе за валоризацију простора за даљи одрживи развој. Методологија се усавршава из године у годину и углавном је у сагласности са новијим приступима и упутствима за израду Стратешке процене у ЕУ.

У односу на дефинисане циљеве стратешке процене, врши се процена утицаја одабраних планских решења на животну средину.

2. ТЕШКОЋЕ ПРИ ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Уређење простора заснива се интегрисаном планирању простора, као и на хоризонталној и вертикалној координацији.

Хоризонтална координација подразумева повезивање са суседним општинским, регионалним и међународним територијама у току планирања ради решавања заједничких функција и интереса, као и повезивање и партиципацију свих учесника у просторном развоју.

Вертикална координација подразумева успостављање веза свих нивоа просторног и урбанистичког планирања и уређења простора, од националног, покрајинског ка регионалном и даље ка локалном нивоу.

Паралелно са тим, **Закон о стратешкој процени утицаја**, члан 4. дефинише 5 основних начела стратешке процене: **начело одрживог развоја, начело интегралности, начело предострожности, начело хијерархије и координације и начело јавности.**

Такође, ПП РС, основни плански документ просторног планирања и развоја у Републици Србији који представља плански основ за израду и овог Просторног плана, у погледу заштите животне средине, припремљен је као одржив, са предвиђеним одрживим развојем у погледу равномерног регионалног развоја, заштите природе и биодиверзитета, развоја привреде, развоја инфраструктуре и унапређења квалитета живота.

У току израде Извештаја о стратешкој процени, поред недостатка одговарајућих смерница и упутстава, како је наведено у претходном поглављу, обрађивач се сусрео и са проблемом недостатка података о постојећем стању животне средине на простору у обухвату Просторног плана, али с обзиром да систематизоване податке о квалитету медијума животне средине у погледу ваздуха и воде, било је могуће донекле анализирати постојеће стање на предметном подручју.

Информациона основа која је коришћена за Извештај о стратешкој процени, највећим делом је преузета из достављене документације за потребе израде Просторног плана од стране општинских управа и услова надлежних органа и организација.

При оцени планских решења уочен је проблем у практичној примени индикатора. С обзиром на то да не постоје егзактни подаци о стању квалитета свих медијума на територији Просторног плана, није утврђено нулто стање животне средине за све медијуме.

Такође, проблематика при изради стратешке процене огледа се и у раздвајању питања која су у домену (детаљне) процене утицаја на животну средину у односу на стратешке процене утицаја планских докумената на животну средину. Европске препоруке су да стратешка процена не треба да улази у претерану квантификацију, односно да је њена суштина у вредновању и поређењу алтернатива/опција са аспекта могућих значајних утицаја на животну средину, да је нагласак, када се ради о карактеру утицаја, на кумулативним и синергијским ефектима, да се спроводи једино за програме и планове јавног карактера итд.

VII ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА

У процесу одлучивања током израде Нацрта Просторног плана била је укључена стручна јавност кроз присуство јавних предузећа и стручних органа и организација у обухвату Просторног плана, а сви су координисани од стране обрађивача Просторног плана. Активности су дате у поглављу **Резултати претходних консултација са надлежним органима и организацијама у поглављу I.10.**

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину, интегрисана је као процес у све фазе израде Просторног плана, чиме је било омогућено интегрисање циљева и принципа одрживог развоја у све фазе израде Просторног плана (од почетних циљева, преко дефинисања стратешких опредељења и утврђивања планских решења), а са циљем спречавања или ограничавања негативних утицаја на животну средину, здравље људи, биодиверзитет, природна, културна и друга створена добра.

Сходно члану 18. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину омогућено је учешће заинтересованих органа и организација у току израде Извештаја о стратешкој процени, односно орган надлежан за припрему плана доставља на мишљење извештај о стратешкој процени органу надлежном за заштиту животне средине, заинтересованим органима и организацијама. Заинтересовани органи и организације дужни су да доставе мишљење у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Такође, чланом 19. дефинисано је да је орган надлежан за припрему плана и програма обавезан да обезбеди учешће јавности у разматрању извештаја о стратешкој процени.

Јавни увид и јавна расправа за Извештај организује се по правилу у оквиру излагања Просторног плана на јавни увид и одржавања јавне расправе у складу са Законом о планирању и изградњи и Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

VIII ЗАКЉУЧЦИ О СТРАТЕШКОЈ ПРОЦЕНИ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Проблематика заштите животне средине разматрана је у оквиру планског документа, али и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину.

Циљ израде Извештаја о стратешкој процени утицаја предметног Просторног плана на животну средину је сагледавање могућих значајних негативних утицаја планских решења на квалитет животне средине и прописивање одговарајућих мера за њихово смањење, односно довођење у прихватљиве оквири (границе) дефинисане законском регулативом. Да би се постављени циљ могао остварити, потребно је било сагледати постојеће стање животне средине и планом предвиђене активности.

Стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину интегрише еколошке, социјално-економске и био-физичке сегменте животне средине, повезује, анализира и процењује активности различитих интересних сфера и усмерава плански документ ка решењима која су, пре свега, од интереса за вредности и квалитет животне средине.

Анализа и процена потенцијалних утицаја стратешког карактера превентивно делује у смислу спречавања еколошке штете у простору. На нивоу Просторног плана, процењени су потенцијални утицаји планираних намена и ефекти на животну средину, укључена је јавност и заинтересоване институције у процес одлучивања, а приликом доношења коначне одлуке биће узети у обзир добијени резултати и укључени у Стратешку процену. На основу вредновања планских решења процењује се да планиране намене и имплементација Просторног плана неће импликовати битне неповољне, еколошки неприхватљиве ефекте по природне вредности и животну средину, а који се не могу контролисати, него ће, шта више, планска решења довести до решавања већег броја конфликтних активности у простору. Таква планска решења морају се разрађивати и детаљно оцењивати приликом израде пројектне документације и студија оправданости. Већи ниво детаљности, којим ће се анализирати појединачни објекти и њихови утицаји на животну средину, разматраће процене утицаја појединачних објеката на животну средину.

Кроз основе за истраживање дефинисани су сви релевантни фактори који су имали утицаја на предметни простор, а који су се првенствено односили на важећу законску регулативу, планску документацију вишег реда и просторне затечене карактеристике подручја плана.

Кроз сагледавање и вредновање постојећег стања, извршена је анализа квалитета појединачних медијума животне средине (квалитет ваздуха, воде, земљишта) и других питања животне средине (ниво буке, попис и стање природних и културних добара и др.) на основу чега је урађена оцена стања.

Анализа постојећих утицаја, показала је да се предметна просторна целина одликује значајним природним потенцијалом и великим степеном осетљивости, што је послужило као важан податак у усмеравању свих даљих планираних активности на заштиту природе и животне средине. Међутим, подаци о квалитету појединачних медијума животне средине указују да је она у одређеним сегментима изразито угрожена и да се у оквиру природних екосистема појављује значајно лош статус површинских вода.

На основу дефинисаних циљева извршен је избор индикатора заштите животне средине који су коришћени у процени утицаја.

Процена је извршена најпре за припремљена варијантна решења:

- Варијантно решење бр.1: Просторни план се не реализује;
- Варијантно решење бр.2: Просторни план се реализује.

Припремљена матрица је показала да је реализација Просторног плана (варијанта бр. 2) у свим секторима заштите животне средине (према циљевим СПУ), уз примену мера заштите животне средине, повољније решење за одрживи развој подручја.

За процену и вредновање утицаја планских активности примењена је прилагођена европска методологија заштите животне средине, која се примењује у оцени стања и могућих утицаја при изради стратешке процене утицаја. Интензитет боје показује интензитет утицаја, а словне ознаке приказују додатне карактеристике утицаја.

Како би се сви потенцијални утицаји у оквиру идентификованих сектора и планираних намена, свели на минимум, односно потпуно неутралисали, стратешком проценом су прописане мере заштите животне средине које треба предвидети у планској и техничкој документацији. Како су дефинисани посебни односи развојних циљева према секторским решењима, дефинисане су и посебне мере заштите животне средине према појединачним секторима, мере заштите природних добара и биодиверзитета, мере заштите здравља становништа и друге релевантне мере за подручје обухвата Просторног плана.

Смерницама за спровођење Просторног плана дефинисан је начин спровођења Просторног плана, и процена утицаја планираних пројеката, које имају посебних захтева за животном средином.

Дефинисан је програм мониторинга у складу са предметним планским задацима и очекиваним утицајима кроз избор индикатора који се прате: ваздух, вода, земљиште, бука, отпад, биодиверзитет, здравље становништва и др.

Методологија коришћена у изради Стратешке процене је заснована на прилагођавању процене нивоу планирања и карактеристикама подручја, кроз сагледавање суштинских и стратешких утицаја.

Закључује се да је предлог предметног Просторног плана у већој мери заснован на високом степену одрживости природних ресурса, природних добара и заштите животне средине и примени планских решења на основним принципима одрживог развоја.

IX ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Оцена Извештаја о стратешкој процени врши се на основу критеријума садржаних у Прилогу II Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10).

На основу оцене Извештаја, орган надлежан за послове заштите животне средине даје сагласност на Извештај о стратешкој процени, у складу са Законом о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Извештај о стратешкој процени саставни је део документационе основе плана, сходно члану 24. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

